

2016-02-23

Socialnämnden

Tid 2016-02-23, kl 19:00

Plats Kommunhuset i Tumba, plan 2 rum 3

Ärenden

Justering

- 1 Socialförvaltningens krishantering - muntlig information
- 2 Årsredovisning 2015 (SN 2014:1)
- 3 Internkontrollplan 2016 (SN 2015:1)
- 4 Internbudget 2016 inkl. attestlista (SN 2014:1) KOMMER SENARE
- 5 Medarbetarenkäten – muntlig information
- 6 Svar på revisionsskrivelse – Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SN 2015:213)
- 7 Revidering av Botkyrka kommuns riktlinjer för ekonomiskt bistånd (SN 2011:105)
- 8 Ansökan om bidrag 2016 till verksamheten Barn i väntan/Barn i start (SN 2015:215)
- 9 Rapportering av ej verkställda beslut (SN 2015:90)

- 10 Remissvar – Ökad tillgänglighet till sprututbytesverksamheter i Sverige (Ds 2015:56) (SN 2016:27)
- 11 Ansökan om fondmedel för rekreationsresa för personer med psykisk funktionsnedsättning (SN 2016:37)
- 12 Samordningsförbundet (SN 2016:14)
- 13 Minnesanteckningar från dialogforum (SN 2016:39)
- 14 Anmälan av delegationsbeslut (SN 2016:13) (SN 2016:38)
- 15 Anmälningsärenden (SN 2016:11) – Omvärldsbevakning KOMMER SENARE
- 16 Förvaltningschefen informerar – muntlig information

Majoritetspartierna träffas i kommunalhuset i Tumba, plan 2 rum 3, kl. 18.00
Oppositionspartierna träffas i kommunalhuset i Tumba, socialförvaltningens stora sammanträdesrum på plan 8, kl 18.00 .

Var vänlig och meddela Anneli Sjöberg om du inte kan närvara, tfn 530 618 34 eller anneli.sjoberg@botkyrka.se.

MATS EINARSSON
ordförande

ANNELI SJÖBERG
sekreterare

1

Socialförvaltningens krishantering - muntlig information

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Vice brandchef Anders Edstam på Södertörns brandförsvarsförbund redovisade rapport om socialförvaltningens krishantering.

2**Årsredovisning 2015 (SN 2014:1)****Förslag till beslut**

Socialnämnden godkänner årsredovisningen för 2015 med bilagor (5 st) och med förslag till ombudgeteringar av drift- och investeringsanslag. Socialnämnden överlämnar bokslutet till kommunstyrelsen för vidare beredning.

Ärendet

Sammanlagt resultat för socialnämndens verksamheter är -19,2 miljoner kronor jämfört med årets budget. Nettokostnaden är också 15,1 Mkr högre än föregående år. Nämnden har gått från att årligen redovisa budgetöverskott till att nu för andra året i rad överskrida budgeten.

I årsutfallet bör också beaktas att det finns betydande engångskostnader i form av:

- ✓ Negativ post på 6,4 Mkr för intäkter från Migrationsverket för ensamkommande barn som egentligen är en korrigerigering av felaktig uppbokning i samband med 2014 års bokslut
- ✓ Kostnader för 4,5 Mkr som är engångskostnader som ej beräknas återkomma 2016, huvudsakligen orsakade av brandattentaten mot Socialtjänsten

Med detta och budgetförutsättningarna för 2016 i åtanke, gör vi bedömningen att nämnden går in i 2016 med bättre förutsättning att klara resultatet än då vi startade 2015.

Ombudgeteringar

Förvaltningen föreslår att socialnämnden föreslår att följande drift och investeringsanslag ombudgeteras till 2016:

- Projekt 5630 kompetensutvecklingspaketet återstår 661 tkr som till sin helhet begärs ombudgeterat till 2016 (se Bilaga 4)
- Investeringsbudget projekt 3696 (5 Mkr) begärs till sin helhet ombudgeterat till 2016 för att kunna användas till ersättning för boendet Idavall.

2016-02-09

Dnr SN/2014:1

Referens
Jonas Ransmyr

Mottagare
Socialnämnden

Årsredovisning 2015

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner årsredovisningen för 2015 med bilagor (5 st) och med förslag till ombudgeteringar av drift- och investeringsanslag. Socialnämnden överlämnar bokslutet till kommunstyrelsen för vidare beredning.

Ärendet

Sammanlagt resultat för socialnämndens verksamheter är -19,2 miljoner kronor jämfört med årets budget. Nettokostnaden är också 15,1 Mkr högre än föregående år. Nämnden har gått från att årligen redovisa budgetöverskott till att nu för andra året i rad överskrida budgeten. I årsutfallet bör också beaktas att det finns betydande engångskostnader i form av:

- ✓ Negativ post på 6,4 Mkr för intäkter från Migrationsverket för ensamkommande barn som egentligen är en korrigerande av felaktig uppbokning i samband med 2014 års bokslut
- ✓ Kostnader för 4,5 Mkr som är engångskostnader som ej beräknas återkomma 2016, huvudsakligen orsakade av brandattentaten mot Socialtjänsten

Med detta och budgetförutsättningarna för 2016 i åtanke, gör vi bedömningen att nämnden går in i 2016 med bättre förutsättning att klara resultatet än då vi startade 2015.

Ombudgeteringar

Förvaltningen föreslår att socialnämnden föreslår att följande drift och investeringsanslag ombudgeteras till 2016:

- Projekt 5630 kompetensutvecklingspaketet återstår 661 tkr som till sin helhet begärs ombudgeterat till 2016 (se Bilaga 4)
- Investeringsbudget projekt 3696 (5 Mkr) begärs till sin helhet ombudgeterat till 2016 för att kunna användas till ersättning för boendet Idavall (se Bilaga 1)

Marie Lundqvist
Socialchef

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Socialnämnden Årsredovisning 2015

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Långt ifrån lagom

Innehållsförteckning

Betydelsefulla händelser	1
Sammanfattning Ekonomi.....	3
Resultat i förhållande till flerårsplanens målområden.....	6
Målområde - Medborgarnas Botkyrka	6
Målområde - Framtidens jobb	9
Målområde - Välfärd med kvalitet för alla.....	11
Målområde - Grön stad i rörelse	14
Målområde - En effektiv och kreativ kommunal organisation.....	17
Sammanfattning Personal.....	19

Bilagor (Separata dokument)

Bilaga 1: Resursutnyttjande

Bilaga 2: Kvalitetsberättelse

Bilaga 3: Patientsäkerhetsberättelse

Bilaga 4: Personalberättelse

Bilaga 5: Områdesuppföljning

Betydelsefulla händelser

Socialnämnden lägger ett händelserikt år till handlingarna då dramatiska händelser – såväl lokalt som internationellt – påverkat medborgarna och förvaltningens arbete på ett väldigt påtagligt sätt.

Av alla händelser är följande de som varit mest betydelsefulla. Flyktingsituationen och brandtattentaten har karaktären av omvälvande händelser som varit svåra att förutse och som satt organisationen inför helt nya utmaningar. Bostadssituationen, våldsarbetet och samverkan med andra aktörer är alla olika delar i det utvecklingsarbete förvaltningen bedriver för att förbättra för våra medborgare:

Flyktingmottagandet

2015 har präglats av en av de största flyktingströmmar världen upplevt i modern tid. För socialförvaltningen har det främst inneburit att antalet ensamkommande flyktingbarn ökat stort framförallt under sommaren och hösten. För att klara handläggningen har antalet medarbetare successivt ökat och verksamheten har gått ifrån att vara en grupp inom Utredningsenheten till en egen sektion. Svårigheter att hitta jourhem och boenden till alla barnen och ungdomarna har påverkat arbetet som blivit mycket ansträngt. De barn och ungdomar som nu kommer har stora behov bl.a. av psykiatrisk och psykologisk karaktär, en kompetens förvaltningen i dagsläget inte har. Det är en stor utmaning inför 2016 att rekrytera och utreda egna jour- och familjehem samt hinna ifatt den övriga handläggning som också ligger efter. Socialförvaltningen har övervägt att göra en lex Sarah-anmälan utifrån de risker för missförhållanden som uppstått i och med det.

Bostadssituationen

Bostadsituationen är svår i hela länet, så även i Botkyrka. Socialförvaltningen bygger inte bostäder men får bära konsekvenserna när medborgarna inte har ett eget boende. Kostnaderna för tillfälliga boenden har under flera år ökat men minskade något under 2015. Under hösten och vinter 2015 tilldelades förvaltningen fler lägenheter från Botkyrkabyggen vilket innebär att flertalet barnfamiljer och ensamstående boende på hotell kunde erbjudas ett mer permanent boende. Fler personer har fått tillgång till ett kommunkontrakt med möjlighet att efter 6-12 månader få det omvandlat till ett förstahandskontrakt.

Våldsarbete

Ärenden som aktualiseras på grund av våld ökar inom förvaltningen och har så gjort under flera år. Det är våld på skolor, i hemmet och på gator och torg. En gemensam våldsmottagning har skapats inom förvaltningen och ett långsiktigt, strukturerat, forskningsbaserat våldsförebyggande arbete har under året implementerats i tre skolor i Hallunda/Norsborg. Arbetet innebär kompetenshöjande utbildningssatsning för personal i förskolor, skolor, fritidshem och fritidsgårdar samt föräldrar och barnen/ungdomarna. Metoden utmanar stereotypa könsnormer, vilket forskningen visar är effektivt för att förebygga våld, liksom att utbilda och coacha unga och vuxna att bli aktiva åskådare för att förebygga våld.

Samverkan

Socialtjänsten har ett långtgående ansvar att samverka med andra samarbetspartners. Samverkan är viktigt men tar också tid och resurser i anspråk. När andra huvudmän gör besparingar, snävar sina målgruppsdefinitioner och specialiserar sig får socialtjänsten fler och tuffare samarbetspartners som avbördar sig det egna ansvaret och hänvisar till socialtjänstens yttersta ansvar. För att förbättra för medborgarna har under 2015 en förstudie genomförts och ett samverkansprojekt under arbetsnamnet ”Botkyrkahälsan” påbörjats.

Socialtjänst, Landstingets psykiatriska öppenvård och beroendemottagning ska samverka och även förhoppningsvis så småningom samlokaliseras kring de människor som är i behov av insatser från alla tre huvudmännen.

Brandattentat

Brandattentaten och hot mot personal har präglat förvaltningen och framför allt Utredningsenheten under årets senare halva. Periodvis har inte Utredningsenheten kunnat utföra sitt uppdrag fullt ut. Arbetet med enhetens åtaganden och utvecklingsarbete har under hösten kommit i andra hand då all kraft i organisationen lagts på att upprätta och utföra grunduppdraget och kontakten med medborgarna. Bevakningskostnader för lokaler och hotad personal samt krisstödsinsatser har påverkat ekonomin. Den akuta fasen av krisförloppet har klingat av under senhösten för organisationen som helhet, men sviterna av attentaten kommer helt säkert att finnas kvar hos många i personalen och som en del i det allmänna medvetandet.

Sammanfattning Ekonomi

Mkr	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Budget- avvikelse 2015	Avvikelse 2014-2015
Verksamhetens intäkter (+)	+ 72,3	+ 80,1	+ 97,1	+ 26,3	+ 17,0
Verksamhetens kostnader (-)	- 567,7	- 622,9	- 655,0	- 45,5	- 32,1
Nettokostnad (+/-)	- 495,4	- 542,8	- 557,9	- 19,2	- 15,1
Nettoinvesteringar (+/-)	- 3,2	- 0,4	- 2,2	+ 5,3	- 1,8

Sammanlagt resultat för socialnämndens verksamheter är -19,2 miljoner kronor jämfört med årets budget. Nettokostnaden är också 15,1 Mkr högre än föregående år. Nämnden har gått från att årligen redovisa budgetöverskott till att nu för andra året i rad överskrida budgeten.

I årsutfallet bör också beaktas att det finns betydande engångskostnader i form av:

- ✓ Negativ post på 6,4 Mkr för intäkter från Migrationsverket för ensamkommande barn som egentligen är en korrigering av felaktig uppbokning i samband med 2014 års bokslut
- ✓ Kostnader för 4,5 Mkr som är engångskostnader som ej beräknas återkomma 2016, huvudsakligen orsakade av brandattentaten mot Socialtjänsten

Med detta och budgetförutsättningarna för 2016 i åtanke, gör vi bedömningen att nämnden går in i 2016 med bättre förutsättning att klara resultatet än då vi startade 2015.

Resultatets olika delar

Personalskostnaderna ligger under budget men ökar totalt sett. På grund av förvaltningens ansträngda ekonomi vakanshålls ett stort antal tjänster i verksamhetens olika delar vilket förklarar att kostnaderna understiger budget. Trenden är dock ökande, och detta gäller framför allt inom Barn & Unga. Här förekommer överanställningar vilka är nödvändiga, dels för att kompensera för utbildningssatsningar för personalen, dels för att möta ökad arbetsbelastning bland socialsekreterarna.

Försörjningsstödet har haft en minskande trend under året, en utveckling som tog sin början under våren. I motsats till personalkostnaderna är utfallet här något under 2014 års utfall men över budgetnivån. Nyckeltalen för antal biståndsmånader och -hushåll ligger i bokslutet dock högre än 2014 års utfall, varför det finns skäl att fortsatt detaljanalysa försörjningsstödet under 2016 för att säkerställa att den positiva kostnadsutvecklingen fortsätter.

Individplaceringar ökar, framför allt inom Barn & Unga. En avgörande orsak är att fler barn är i behov av familjehemsvård, samtidigt som svårigheter att hitta familjehem ökar. Det resulterar i att förvaltningen tvingas köpa kostsamma så kallade konsulentstödda jour- och familjehem. Placeringarna tenderar också att bli längre i dessa typer av boenden. Det saknas även träningslägenheter i den utsträckning som behövs, varför äldre ungdomar ”fastnar” i jourhem, alternativt köps olika former av stödboenden för unga vuxna (över 18 år).

Under 2016 kommer förvaltningen att vara mycket restriktiva med att köpa extern öppenvård för Barn & Unga utan istället hänvisa till förvaltningens egen öppenvård. Här sker samarbete över enhetsgränserna inom förvaltningen för att kunna matcha behoven på bästa sätt. YAP (Youth Advocate Programmes) har startat under 2015 och kommer förhoppningsvis att växa

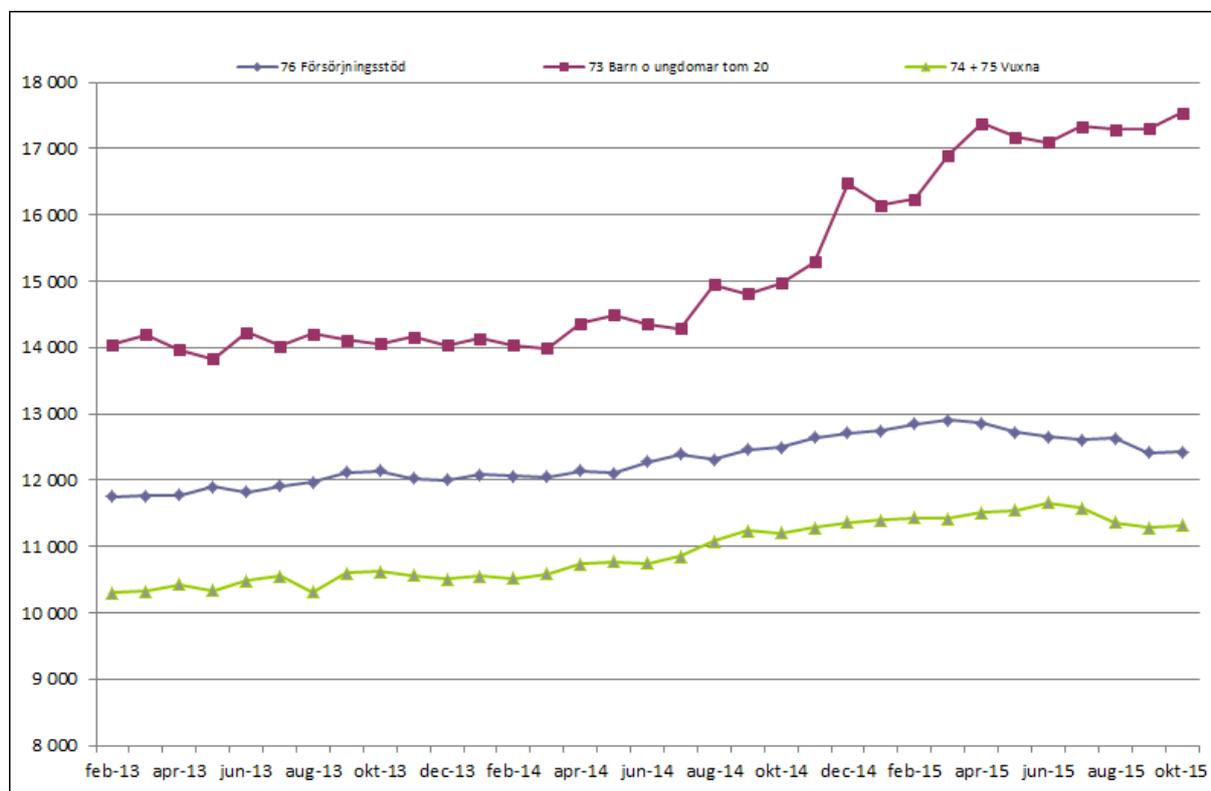
ut i full skala under 2016, vilket kommer att innebära lägre kostnader för köpt öppenvård och ambitionen är att även kunna korta institutionsplaceringar.

Klart minskande kostnader för Vuxna missbrukare (Verksamhet 75) medan övriga vuxna (Verksamhet 74) ökar:

- ✓ Få nya placeringar på LVM-hem och färre antal ansökningar till förvaltningsrätten om LVM-vård jämfört med tidigare år. Förvaltningen har också lyckats få tillstånd frivilliga insatser för den målgrupp som "står nära" LVM-vård
- ✓ Målgruppen äldre personer, hemlösa i kombination med missbruk/beroende, är en väldigt utsatt grupp. Deras behov tillgodoses i stor utsträckning av boende och "skydd" mot missbruket genom externa skyddade boendelösningar. Förvaltningen ser en ökad andel kostsamma placeringar för denna målgrupp, placeringar som i regel också blir långvariga
- ✓ Detsamma gäller i stor utsträckning målgruppen blandmissbrukare med psykisk ohälsa, de så kallade samsjukliga. Förvaltningen har haft svårigheter att hitta lämpliga insatser och samverka runt personer med samsjuklighet vilket ökat kostnaderna både i renoveringskostnader då lägenheter blivit förstörda och även ökade kostnader för personal pga dubbelbemanning med anledning av flera incidenter och hot om våld

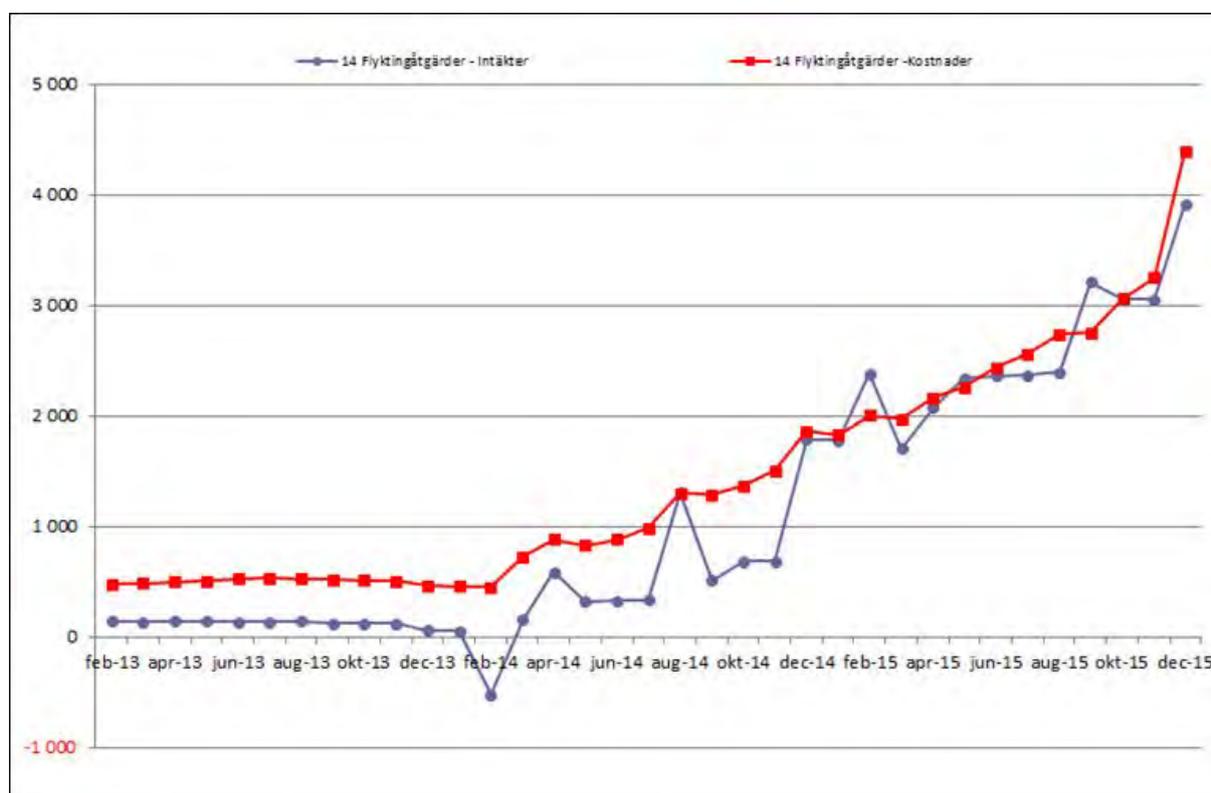
Övergripande trender och utmaningar inför 2016

Följande bild visar nettokostnadsutvecklingen 2013-2015 för de största verksamheterna – Barn & Unga, Försörjningsstöd och Vuxna (Missbrukare + Övriga). Medan de två sistnämnda haft en mer kontrollerad och förutsägbar kostnadsutveckling under 3-årsperioden, har kostnaderna markant ökat för Barn & Unga. Volymutvecklingen, allt mer komplicerade bedömningar, hög personalomsättning och ansträngd arbetssituation gör att detta område är nämndens största utmaning i budgeten för 2016.

Personalsituationen och svårigheten att rekrytera/behålla socialsekreterare beskrivs på annan plats i årsredovisningen. Ur ekonomisk synvinkel kan konstateras att den höga personalomsättningen driver kostnader i form av rekrytering, introduktion och oerfarna handläggare/lägre effektivitet. Den generella bristen inom yrket i hela landet medför ökad konkurrens om socialsekreterarna. Kommunerna har här svårt att konkurrera, lönerna drivs upp och allt fler handläggare sugts upp av bemanningsföretag. Kostnaderna ökar då kommunen tvingas köpa socialsekreterartjänster från privata företag.

Flyktingåtgärder, framför allt för ensamkommande, står för en allt större andel av förvaltningens kostnader; en utveckling som blivit allt tydligare under 2015 och höstens eskalerande flyktingsituation. Bilden nedan visar utvecklingen för intäkter/kostnader inom verksamheten under 2013-15. Finansieringsmodellen bygger på att kommunen får täckning för kostnaderna via återsökningar från Migrationsverket. Nettokostnaden (Intäkter minus kostnader) är i budgeten därmed 0 för denna verksamhet. Volymutvecklingen gör att fler handläggare måste anställas för att hantera situationen; den långa eftersläpningen i ersättningarna från Migrationsverket spår på frågetecknen kring ifall verksamheten ”går ihop”. Stor osäkerhet behäftad med vad detta kommer att innebära för budgeten 2016.

Utfallen i båda diagrammen är Rullande 12-månadersvärden, vilket innebär att trender blir tydliga, men att de periodmässiga skiftningarna från månad till månad blir mindre tydliga. Eftersläpningarna i återsökta medel från Migrationsverket är därför större än vad som går att utläsa av diagrammet ovan.

Resultat i förhållande till flerårsplanens målområden

Målområde - Medborgarnas Botkyrka

Mål 1: Botkyrkaborna är mer delaktiga i samhällsutvecklingen (kf)

Mål 2: Botkyrkaborna har mer jämställda och jämlika förutsättningar och möjligheter (kf)

Mål 3: Botkyrkaborna är friskare och mår bättre (kf)

Åtaganden

- Socialförvaltningen åtar sig att planera och påbörja genomförandet av ett långsiktigt, strukturerat våldsförebyggande arbete i första hand i samarbete med utbildningsförvaltningen, kommunledningsförvaltningen, polis och räddningstjänst (Mål 1) ✓
- Socialförvaltningen åtar sig att fortsätta med att bidra till en generell kunskapsspridning om hedersrelaterat våld och förtryck till berörd personal så att kvinnor och män, barn och unga som utsätter eller utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck kan uppmärksammas och få stöd (Mål 2) ✓
- Socialförvaltningen åtar sig att fortsätta att utveckla arbetet för personer som utsätts för våld i nära relationer och erbjuda samlokaliserat och samordnat stöd och insatser för denna målgrupp (Mål 2) ✓
- Socialnämnden åtar sig att under 2015 fortsätta arbetet med anhörigstöd och implementering av de metoder och arbetssätt som förvaltningen utvecklat. Anhörigsamordnarens uppdrag att arbeta strategiskt, övergripande och med internutbildning behöver säkerställas (Mål 3) ✓

Uppföljning och analys och slutsatser för framtiden

Förvaltningens åtaganden styr sammantaget mot samtliga de tre kf-målen och alla fyra åtagandena har genomförts.

I samverkan med övriga samhällsaktörer arbetar Resursenheten med implementering och genomförande av ett våldsförebyggande arbete. Ett långsiktigt och strukturerat tillvägagångssätt med elever och personal i tre grundskolor i Hallunda och Norsborg har genomförts. Där har också barnens röster om sin vardag lett till att förvaltningen genomfört våldsförebyggande aktiviteter i samarbete med Hallunda/Norsborgs förskolor.

Förvaltningen har bidragit med personal till Spetskompetensgruppen för en generell kunskapsspridning om hedersrelaterat våld och förtryck till berörd personal så att kvinnor och män, barn och unga som utsätter eller utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck kan uppmärksammas och få stöd. Förvaltningens personal får också ta del av utbildning gällande hedersrelaterat våld under det så kallade grundhjulet. Grundhjulet innehåller utbildningar som all personal ska få ta del av under sina första års anställning.

Förvaltningen har utvecklat arbetet med att erbjuda personer som utsätts för våld i nära relation ett samordnat och samlokaliserat stöd. Arbetsgruppen VINR (Våld i nära relation) kommer att träffas fortlöpande för att sätta organisationen än mer.

Implementeringen av anhörigperspektivet i förvaltningen har påbörjats på chefsnivå och delvis i verksamheterna genom metodutbildningar för utvecklat stöd till barn som anhöriga. Med ökad kunskap i förvaltningen kring anhörigfrågor, barn som anhöriga och vuxna anhöriga, deras kunskap och behov, kommer fler anhöriga bli uppmärksammade för sin egen skull. Detta bidrar till att förebygga anhörigas ohälsa och gynnar relationen till den närstående som är sjuk/funktionsnedsatt eller har ett missbruk.

Indikator	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015	Måluppfyllelse	Trend
Nöjda med möjligheten att lämna synpunkter och klagomål	88%	85%		Ej mätt		
varav kvinnor	89%	86%		Ej mätt		
varav män	88%	82%		Ej mätt		
Nöjda med information om rättigheter och skyldigheter	86%	82%		Ej mätt		
varav kvinnor	87%	81%		Ej mätt		
varav män	86%	83%		Ej mätt		
Andel personer med psykisk funktionsnedsättning som vid uppföljning anger 7-10 på självskattningsskala på fråga om de känner sig delaktiga i samhället	-	50%		41%		↓
varav kvinnor	-	-		45%		
varav män	-	-		37%		
Andel som i brukarenkäten uppger att de har blivit diskriminerade i kontakt med förvaltningen utifrån; kön, ålder, sexuell läggning, etnicitet, språk eller annat	-	11%		9%		↑
varav kvinnor/flickor	-	12%		9%		↑
varav män/pojkar	-	11%		8%		↑
Antal barn som har fått bistånd till fritidsaktivitet	118	140		59		↓
varav flickor	55	57		40		↓
varav pojkar	63	83		19		↓
Andel medarbetare i berörda verksamheter som upplever att de har tillräcklig kunskap och förutsättningar för att i sitt uppdrag uppmärksamma och stödja flickor och pojkar, kvinnor och män som utsätter eller är utsatta för hedersrelaterat förtryck och våld	64%	88%		60%		↓
varav kvinnor	66%	88%		58%		↓
varav män	59%	90%		69%		↔
Antal föreningar/sociala företag som socialförvaltningen samarbetar med	-	-		20		
Antal personer som tagit del av föreningsverksamhet hos föreningar som socialnämnden för samma period gett föreningsbidrag	-	-		Ej mätt*		
varav flickor/kvinnor	-	-		Ej mätt*		
varav pojkar/män	-	-		Ej mätt*		
Psykiskt funktionshinder: Det stöd jag får av er leder till att jag klarar mig mer i min vardag	-	100%		Ej mätt**		
varav kvinnor	-	100%		Ej mätt**		
varav män	-	100%		Ej mätt**		
Antal personer som deltagit i generella föräldrastödsgrupper	137	103		143		↑
varav kvinnor	-	-		107		
varav män	-	-		36		
Antal barn som fått stöd som anhöriga till någon närstående som har psykisk funktionsnedsättning och/eller missbruk/beroende	17	22		10		↓
varav flickor	13	11		8		↓
varav pojkar	4	11		2		↓

*Ofullständiga uppgifter för att kunna redovisa svar

**Ogiltigt svar

Inga mätbara nämndmål återfinns inom detta målområde, endast indikatorer. Ett flertal av indikatorerna angivna i ettårsplanen har av olika skäl ej kunnat mätas, vilket försvårar helhetsanalysen.

Förvaltningen har fortsatt att arbeta med att stödja de som utsätter eller är utsatta för hedersrelaterat förtryck och våld. Personalomsättningen medför att en ökande andel medarbetare upplever att de inte har tillräcklig kunskap och förutsättningar för detta arbete, varför åtagandet kring det hedersrelaterade arbetet blir viktigt för den fortsatta utvecklingen.

Andelen som upplever att de blivit diskriminerade i kontakt med förvaltningen har minskat.

Sammanfattande analys - Målområde Medborgarnas Botkyrka

Antal åtaganden som under året	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
	✓	(✓)	X	
	4			
Antalet mätbara mål som under året	Uppnått	Ej uppnått, går åt rätt håll	Ej uppnått, går inte åt rätt håll	Ej mätt
				
Antalet indikatorer som under året	Går åt rätt håll	Kvar på samma nivå	Går inte åt rätt håll	Ej mätt/Ny för året
				
	4	1	9	12

Socialnämnden bidrar till målområdet genom att de insatser som genomförs leder till att de som tar del av dem stärks och får större möjlighet att delta i samhällsutveckling och mer jämlika förutsättningar och bättre hälsa. Indikatorerna pekar i lite olika trendriktningar. Åtagandena är uppfyllda till sin helhet. Bedömningen av bidraget till måluppfyllelsen blir god.

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Går inte åt rätt håll	Jämfört med föregående år
				

Målområde - Framtidens jobb

Mål 4: Fler Botkyrkabor kan försörja sig på eget arbete eller företagande (kf)

Mål 5: Botkyrka attraherar fler företag, särskilt inom miljö, hälsa och kreativa näringar (kf)

Nämndmål: Antalet hushåll som under 2015 har fått långvarigt ekonomiskt bistånd minskar

Åtaganden

- Socialförvaltningen åtar sig att öka antalet feriejobb i förvaltningen från 5 till 11 platser 2015 (Nämndmål) ✓

Uppföljning och analys och slutsatser för framtiden

Åtagandet om antalet feriejobb är uppfyllt. Det finns många positiva aspekter med att ta emot feriejobbare; möjligheten att prioritera personer, bygga relationer och ta in ungdomar på ett mer direkt sätt i förvaltningens verksamheter.

Mätbart nämndmål	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015	Måluppfyllelse	Trend
Maximalt antal dagar från första möte till att en person har fått en insats via ARB	-	35 dgr	30dgr	Ej mätt		
Andel män och kvinnor aktuella inom ARB som efter avslutad insats går vidare till arbete eller studier	-	57%	35%	Ej mätt		
varav kvinnor	-	46%	35%	Ej mätt		
varav män	-	58%	35%	Ej mätt		
Andel män och kvinnor som via arb kommit ut i egen försörjning som fortfarande har annan försörjning efter 6 månader	-	57%	20%	39%	◆	↓
varav kvinnor	-	46%	20%	27%	◆	↓
varav män	-	58%	20%	33%	◆	↓

Indikator	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015	Måluppfyllelse	Trend
Antal hushåll som under den senaste tolv månadersperioden har fått bistånd under minst 10 månader	717	us		768		↓
Antal personer 16 - 24 år aktuella inom arb som via samverkansmöte kommit vidare till en insats på väg mot annan försörjning	-	46		60		↑
varav kvinnor/flickor	-	18		29		↑
varav män/pojkar	-	28		31		↑

Även inom detta målområde finns nyckeltal som ej kunnat mätas. Det mätbara mål som har ett resultat gäller personer inom ARB (Arbete Rehabilitering Botkyrka) som 6 månader efter avslutad insats fortfarande har annan försörjning. Här uppfylls målet med relativt god marginal, däremot är utvecklingen gentemot föregående år negativ.

Antalet hushåll med långvarigt ekonomiskt bistånd ökar och även om kostnaderna för försörjningsstödet minskar totalt sett kan förvaltningen konstatera fortsatt höga kostnader inom området och att de Botkyrkabor som söker försörjningsstöd har svårt att komma in på den reguljära arbetsmarknaden. Av totala antalet biståndshushåll i Botkyrka ligger andelen med långvarigt försörjningsstödsberoende relativt konstant runt 35 %. Detta då de många gånger saknar såväl svenskspråkskunskaper som adekvat yrkesutbildning. Ett antal personer har även en större problematik med ohälsa, både psykisk och fysisk. Det är tydligt att insatser via ARB samt kommunens övriga förvaltningar, Landstinget, Försäkringskassan och/eller Arbetsförmedlingen inte är tillräckliga för att möta behoven.

Sammanfattande analys - Målområde Framtidens jobb

Antal åtaganden som under året	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
				
	1			
Antalet mätbara mål som under året	Uppnått	Ej uppnått, går åt rätt håll	Ej uppnått, går inte åt rätt håll	Ej mätt
				
	3			4
Antalet indikatorer som under året	Går åt rätt håll	Kvar på samma nivå	Går inte åt rätt håll	Ej mätt/Ny för året
				
	3		1	

Trenden under senare delen av året är att totala kostnaderna för försörjningsstödet minskar. Fler hushåll har dock fått långvarigt ekonomiskt bistånd och nyckeltalen för antal biståndsmånader och –hushåll ligger i bokslutet högre än 2014 års utfall. Botkyrkabor som söker försörjningsstöd har svårt att komma in på den reguljära arbetsmarknaden och ARBs, tillsammans med övriga aktörers, insatser är inte tillräckliga för att möta behoven. Åtagandet om antal feriejobb är uppfyllt. Bedömningen är att bidraget till måluppfyllelsen är godtagbar, en positiv utveckling gentemot föregående års bedömning.

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Går inte åt rätt håll	Jämfört med föregående år
				

Målområde - Välfärd med kvalitet för alla

Mål 6: Kunskapsresultaten förbättras och skillnader beroende på kön och social bakgrund minskar (kf)

Mål 7: Botkyrkas äldre lever ett mer aktivt liv för den vård och omsorg de behöver (kf)

Nämndmål: Människor som beviljas stöd och hjälp eller som får en serviceinsats ska också tycka att de blir hjälpta

Nämndmål: Socialförvaltningen samverkar internt och externt för att kunna utreda och ge insatser baserat på helhetssyn

Åtaganden

- Socialförvaltningen åtar sig att se över behovet av och utforma en gemensam mall för en samordnad individuell plan (SIP) och använda planen i de ärenden som översynen visar att det kan vara lämpligt (Nämndmål) **(v)**
- Socialförvaltningen åtar sig att omarbete "Arbetsrutiner för arbete omkring våld i nära relation" i enlighet med det nya arbetssätt som utarbetats 2014 (Nämndmål) **v**
- Socialförvaltningen åtar sig att under 2015 pröva ett arbetssätt där personer som är aktuella på minst tre av förvaltningens enheter har en utsedd handläggare som koordinerar personens insatser (Nämndmål) **X**

Uppföljning och analys och slutsatser för framtiden

Fokus har under 2015 varit att öka antalet samordnade individuella planer (SIP) och implementera arbetssättet. Det har sedan tidigare skapats rutiner, dokumentation såsom SIP-mall, kallelse, upprättande, uppföljning, utvärdering och avvikelserapportering för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för socialsekreterarna att arbeta med individuella planer. Ett hinder som uppenbarats är handläggarnas svårigheter att hinna initiera SIP-arbeten i den mån det skulle behövas. Sammanfattningsvis har kunskapen ökat om hur och när en samordnad individuell plan skall upprättas, men målet att alla som har behov av en individuell plan skall ha det har inte nåtts. Ett klart förbättringsområde.

Förvaltningen har omarbetat "Arbetsrutiner för arbete omkring våld i nära relationer" enligt åtagandet och i enlighet med det nya arbetssätt som utarbetades 2014. Omarbetningen har lett till ett mer lättarbetat verktyg vilket underlättar samsynen kring våld i nära relation. Nästa steg är att undersöka om barnmisshandelarbetet kan införlivas i dokumentet.

Arbetssättet med utsedd koordinerande handläggare för personer aktuella inom flera enheter inom förvaltningen har ej genomförts. Arbetet med att implementera rutiner för detta avstannade då projektledaren för PRIO slutade sin anställning i Botkyrka.

Mätbart nämndmål	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015	Måluppfyllelse	Trend
Nöjda brukare socialförvaltningen exkl. öppna förskolan: Män och kvinnor, pojkar och flickor får lägst värdet 75 i nöjd brukar index (NBI)	77	71	75	Ej mätt*		
<i>NBI för män</i>	76	72	75	<i>Ej mätt*</i>		
<i>NBI för kvinnor</i>	77	70	75	<i>Ej mätt*</i>		
Nöjd brukare (NBI) resursenheten öppna förskolan*	90	92	91	Ej mätt*		
<i>NBI för män</i>	86	88	91	<i>Ej mätt*</i>		
<i>NBI för kvinnor</i>	90	93	91	<i>Ej mätt*</i>		
Avslutade behandlingsinsatser internt barn och unga på resursenheten, allmän tillfredsställelse ska vara lägst 28 i genomsnitt på en skala 8-32			28	Ej mätt**		
<i>För pojkar/män</i>			28	<i>Ej mätt**</i>		
<i>För flickor/kvinnor</i>			28	<i>Ej mätt**</i>		
Avslutade Råd och Stödinsatser internt barn och unga på resursenheten där brukaren svarar ja, i viss mån eller ja absolut, på frågan om problemen minskat eller upphört	-	-	75%	89%		
Avslutade Råd och Stödinsatser internt barn och unga på resursenheten där brukaren svarar ja absolut på frågan om de skulle rekommendera oss till en bekant	-	-	90%	69%		
Antal pojkar/män och flickor/kvinnor som fått YAP som insats	-	-	80	22		
<i>varav pojkar/män</i>	-	-	45	11		
<i>varav flickor/kvinnor</i>	-	-	35	11		
Andel genomförda nätverksmöten i förhållande till antal som fått insatsen YAP	-	-	100%	18%		

*Fråga ej med i årets Brukarenkät

**För få svar för ett statistiskt säkerställt resultat

Indikator	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015	Måluppfyllelse	Trend
Anställda har ett fungerande samarbete med andra enheter inom socialförvaltningen i arbete med brukaren (medarbetarenkäten)	71%	61%		56%		
<i>Kvinnor</i>	72%	60%		53%		
<i>Män</i>	66%	67%		66%		
Andel pågående ärenden den 1 april respektive 1 november där det finns en aktuell plan (uppdelat på kön där det är möjligt):	-	-		Ej mätt*		
<i>UE Samordnad individuell plan (SIP)</i>	-	8		<i>Ej mätt*</i>		
<i>VE Samordnad individuell plan (SIP)</i>	87%	83%/60%		<i>Ej mätt*</i>		
<i>SPE Samordnad individuell plan (SIP) och samordnad vårdplan</i>	11%	21%		<i>Ej mätt*</i>		
<i>RE genomförandeplan i beslutade insatser</i>	-	-		<i>Ej mätt*</i>		
<i>EEB: Handlingsplan för boende</i>	-	-		<i>Ej mätt*</i>		
Antal personer aktuella på tre enheter som fått en koordinator	-	-		0		
<i>Kvinnor</i>	-	-		0		
<i>Män</i>	-	-		0		

*Mätmetod ej säkerställd, ej tillförlitligt resultat

Bland de mål/indikatorer med tillförlitligt resultat under detta målområde kan skönjas några tydliga slutsatser:

Förvaltningen har haft höga ambitioner med införandet av YAP (Youth Advocate Programmes). Att målen för YAP inte uppfyllts under 2015 beror på att projektet inte lyckats rekrytera tillräckligt många stödpersoner. Det bedöms vara en reell svårighet, inte bara för projektet utan för hela arbetsättet. Hur den svårigheten ska hanteras kommer att arbetas med under 2016. Bedömningen är att 60 ungdomar ett normalår får insatsen, något vi hoppas uppnå redan 2016. Projektet ska utvärderas av FOU Södertörn och medel för det har beviljats av Allmänna Barnhuset. Den utvärderingen har som mål att svara på frågan om YAP bidrar till förbättrade kunskapsresultat. Forskningsledaren presenterar en första rapport i februari månad.

Uppfattningen hos förvaltningens anställda är att samarbetet över enhetsgränserna i arbetet med brukaren fungerar sämre än tidigare år. Speciellt tydlig är denna trend hos de kvinnliga medarbetarna.

Sammanfattande analys - Målområde Välfärd och kvalitet för alla

Antal åtaganden som under året	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
				
	1	1	1	
Antalet mätbara mål som under året	Uppnått	Ej uppnått, går åt rätt håll	Ej uppnått, går inte åt rätt håll	Ej mätt
				
	1		5	9
Antalet indikatorer som under året	Går åt rätt håll	Kvar på samma nivå	Går inte åt rätt håll	Ej mätt/Ny för året
				
		1	2	9

Bedömningen utifrån måltal/indikatorer är osäker pga den höga andelen mätetal där resultat ej kan redovisas. Bedömningen görs därför mycket utifrån utvecklingsarbete och åtagandena. Omarbetningen av arbetssättet kring våld i nära relation har genomförts och gett resultat. I utvecklingsarbetet med SIP såväl som YAP har viktiga steg tagits under året, men i båda fallen ej nått så långt som planerades i ettårsplanen för 2015. Bedömningen av bidraget till måluppfyllelsen är godtagbar.

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Går inte åt rätt håll	Jämfört med föregående år
				

Målområde - Grön stad i rörelse

Mål 8: Fler företag och hushåll är fossilbränslefria och energieffektiva (kf)

Mål 7: I Botkyrka byggs fler attraktiva bostäder för ökad variation och mer levande stadsmiljöer (kf)

Nämndmål: Personer aktuella inom socialtjänsten skall ha ett varaktigt boende

Åtaganden

- Socialförvaltningen åtar sig att kartlägga barnfamiljer som hotas av vräkning och erbjuda stöd som leder till att de kan behålla sin bostad (Nämndmål) (v)

Uppföljning och analys och slutsatser för framtiden

Åtagandet har delvis genomförts. Kartläggningen av barnfamiljer som hotas av vräkning och stöd för dessa säkerställs framför allt genom det vräkningsförebyggande arbetet inom Enheten för ekonomiskt bistånd. Arbetet har strukturerats upp och intensifierats genom inrättandet av tjänsten som vräkningsförebyggande budget- och skuldrådgivare 2014. Processen gällande vräkningsförebyggande arbete har dock inte utarbetats färdigt, här återstår arbete varav en betydande del förutsätter nära samarbete med Botkyrkabyggen.

Mätbart nämndmål	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015	Måluppfyllelse	Trend
Inga barn ska vräkas i de ärenden där socialförvaltningen har involverats/ varit involverade	0	5	0	6		

Indikator	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015	Måluppfyllelse	Trend
Antal som är hemlösa mätvecka 9 resp. v 34, genomsnitt för året	490	572		585		
Kvinnor som är hemlösa mätvecka 9 resp. v 34, genomsnitt för året	228	282		285		
Män som är hemlösa mätvecka 9 resp. v 34, genomsnitt för året	262	290		295		
Antal vräpta barn (i ärenden där soc varit involverade)	0	5		6		
Antal vräpta hushåll (i ärenden där soc varit involverade)	-	2		3		
Andel boendekostnad i % av total kostnad för ekonomiskt bistånd	13%	15,5%		13,6%		
Antal barn som har bott på hotell, härbärge eller vandrarhem	us	us		132		
Kostnad för hotell, härbärge och vandrarhemsboende (mkr) inom enheten för ekonomiskt bistånd	14,5	18,5		16,1		

Målet att inga barn skall vräkas i de ärenden där socialförvaltningen varit inblandade är mer en vision än ett realistiskt mål. Det har kommit in 14 underrättelser om avhysning av barnfamiljer under 2015, varav en familj har fått två underrättelser. Bland dessa 13 unika barnfamiljer har 6 barn blivit avhysta. Orsakerna till avhysningarna är varierande och där socialförvaltningen inte alltid har möjlighet att juridiskt förhindra avhysning t.ex. otillåten andrahandsuthyrning, avhysning av ena föräldern vid skilsmässa samt upprepade försenade hyresinbetalningar.

Trenderna för hemlöshet och antalet vräkningar pekar i negativ riktning. Den reguljära bostadsmarknaden är till stor del stängd och andra-, tredjehandsuthyrningen är mycket dyr då det är tillgång och efterfrågan som råder i länet. Förvaltningen har tagit ett stort ansvar för detta strukturella problem genom att bevilja bistånd till hotellkostnader och dyra andrahandsboenden. Personer som annars skulle ha varit självförsörjande har p.g.a. detta blivit försörjningsstödstagare.

Kostnaderna för hotell, härbärge och vandrarhemsboende, samt totala andelen boendekostnad inom EEB, har trots detta minskat i förhållande till 2014. Trenden får här sägas vara osäker då 2014 års nivåer var relativt höga i ett historiskt perspektiv.

Sammanfattande analys - Målområde Grön stad i rörelse

Antal åtaganden som under året	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
		(✓)	X	
		1		
Antalet mätbara mål som under året	Uppnått	Ej uppnått, går åt rätt håll	Ej uppnått, går inte åt rätt håll	Ej mätt
				
			1	
Antalet indikatorer som under året	Går åt rätt håll	Kvar på samma nivå	Går inte åt rätt håll	Ej mätt/Ny för året
				
	2		5	1

Åtagandet är uppfyllt och förvaltningen kan se en framdrift i det vråkningsförebyggande arbetet. Alla mätetal har inte en positiv utveckling, men där resultaten i en del fall påverkas av faktorer utanför socialförvaltningens kontroll och påverkan. Nämnden värderar bidraget till måluppfyllelsen som godtagbar.

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Går inte åt rätt håll	Jämfört med föregående år
				

Målområde - En effektiv och kreativ kommunal organisation

Mål 12: Effektiv organisation med ökad kvalitet och rätt kompetens (kf)

Mål 13: Fossilbränslefri kommunal organisation senast 2015 (kf)

Åtaganden

- Socialförvaltningen åtar sig att genomföra kompetenshöjningar så att fler medarbetare i chefs- och nyckelpositioner har vidareutbildning inom området motsvarande ett år på avancerad högskolenivå (Mål 12) (✓)

Uppföljning och analys och slutsatser för framtiden

Utbildningar på avancerad högskolenivå har påbörjats. Ett ramavtal är framtaget gällande genomförande av olika högskoleutbildningar. En utbildning per termin kommer att ges för att öka kompetensen i personalgruppen samt öka förvaltningens konkurrenskraft som arbetsgivare.

Ett antal nyckelpersoner (ex. gruppleddare och seniora socialsekreterare) samt erfarna socialsekreterare har och kommer vidare att öka sin kompetens genom utbildningar vars innehåll har valts utifrån en kompetenskartläggning.

Gällande chefsgruppen har nämnden medvetet valt att ändra inriktning för detta åtagande, genom att fortsatt rikta insatserna mot ledarskapsutbildning i stället för ämnesinriktad vidareutbildning på avancerad högskolenivå. Detta grundat i ett behovsperspektiv utifrån den svåra och utmanande personalsituation förvaltningen befinner sig i.

Mätbart nämndmål	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015	Måluppfyllelse	Trend
Förhållsbedömningar av aktualiserade barn och unga färdigställs inom lagstadgad tid	-	17 dgr	14 dgr	12 dgr		
Utredningstiden för barn och unga är högst 105 dagar	104 dgr	135 dgr	105 dgr	122 dgr		
Minst 70 % av de anställda anser att deras chefer på ett bra sätt tydliggör kopplingen mellan sitt uppdrag och de övergripande målen för förvaltningen, (ny ordalydelse 2014)	67%	91%	70%	58%		
varav män	-	97%	70%	68%		
varav kvinnor	-	90%	70%	55%		
Minst 80 % av alla män och kvinnor anser att det är lätt eller ganska lätt att få kontakt med socialförvaltningen	-	86%	80%	75%		
varav män	-	us	80%	74%		
varav kvinnor	-	us	80%	76%		
Andel fordon som är fossilbränslefria av förvaltningens bilar	83%	83%	80%	83%		

Indikator	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015	Måluppfyllelse	Trend
Nöjdhetsgrad med personalens kunskaper (kunnighet/kompetens) (ny fråga brukarenkät)	-	89%		Ej mätt		
varav kvinnor	-	89%		Ej mätt		
varav män	-	89%		Ej mätt		
Hållbar medarbetarengagemang HME, totalindex	77	76		74		
varav kvinnor	us	76		73		
varav män	us	75		75		
Andel anställda som i genomförda kompetenskartläggningar uppfyller den för tjänsten fastställda formella kompetensen	-	-		-		
Personalomsättning	15,3%	15,3%		15,5%		
Antal som genomgått grundläggande utbildning i motiverande samtal, MI	-	-		112		
Totalt antal bilar	18	18		18		

De viktiga mätetalen gällande förhandsbedömningar/utredningstid inom Barn & Unga visar en positiv utveckling. Målet att förhandsbedöma inkomna anmälningar och ansökningar inom den lagstadgade tiden har klarats av. Granskar man resultatet närmare framgår att det varit svårt att hålla tidsgränserna, framförallt under senare delen av året. Resultatet påverkas sannolikt av sommarens och höstens händelser inom förvaltningen samt vakanser på Utredningsenhetens mottagningssektion.

De medarbetarrelaterade talen hämtade från Medarbetarundersökningen visar en vikande trend; detta faktum gäller både HME och de ledarskapsrelaterade frågorna. Att fortsätta vidareutbilda chefer och medarbetarna är därför en viktig strategisk fråga för förvaltningen.

Sammanfattande analys - Målområde En effektiv och kreativ kommunal organisation

Antal åtaganden som under året	Genomförts	Delvis genomförts	Ej genomförts	
	✓	(✓)	X	
		1		
Antalet mätbara mål som under året	Uppnått	Ej uppnått, går åt rätt håll	Ej uppnått, går inte åt rätt håll	Ej mätt
	◆	◆ ↑	◆ ↓	
	2	1	6	
Antalet indikatorer som under året	Går åt rätt håll	Kvar på samma nivå	Går inte åt rätt håll	Ej mätt/Ny för året
	↑	→	↓	
		2	3	5

Åtagandet endast delvis genomfört, men utifrån ett för organisationen som helhet positivt vägval. De processrelaterade talen för utredningar inom Barn & Unga går åt rätt håll medan talen från Medarbetarundersökningen går i motsatt riktning. Nämnden bedömer bidraget till måluppfyllelsen som godtagbart.

Nämndens egen värdering av sitt bidrag till måluppfyllelsen	God	Godtagbar	Går inte åt rätt håll	Jämfört med föregående år
		◆		→

Sammanfattning Personal

Kompetensförsörjning/Rekrytering

Det har under året i likhet med föregående år varit svårt att rekrytera socialsekreterare till handläggartjänster med myndighetsutövning. En svårighet Botkyrka delar med många kommuner i Sverige och särskilt inom Stockholms län. Under året har personalomsättningen inom förvaltningen varit högre än genomsnittet i kommunen och särskilt allvarligt är detta inom Utredningsenheten och Enheten för ekonomiskt bistånd. Ett lönetillägg är kopplat till uppdraget utredning och myndighetsutövning, barn- och unga för att motivera och behålla befintliga medarbetare. För att kunna anställa mer juniora socialsekreterare och möta behovet av introduktion och arbetsledning har Utredningsenheten under 2015 arbetat fram ett strukturerat introduktionsprogram som riktar sig specifikt till nyanställda, oerfarna medarbetare och programmet kommer att tas i bruk under 2016. I enlighet med kompetensförsörjningsramen och kommunens arbetsgivarstrategi har nya karriärtjänster inrättats och tillsatts inom flera enheter; seniora socialsekreterare på EEB, UE, VE och BOE, gruppleddare UE och vård- och stödsamordnare SPE. Under 2015 har socialpsykiatriska enheten och utredningsenheten med hjälp av medel från Botkyrka kommuns kompetensfond och statsbidrag från socialstyrelsen, upphandlat poänggivande skräddarsydda uppdragsutbildningar.

Chefsförsörjning

Under år 2015 har andelen chefer med utländsk bakgrund minskat. Som utländsk bakgrund räknas personer födda utrikes, eller med två utrikes födda föräldrar. Anledningen till varför andelen chefer med utländsk bakgrund har sjunkit kan antas vara att det är generellt svårt att rekrytera chefer till socialtjänsten då antalet kvalificerade sökande är begränsat. Socialförvaltningen föreslår att ett eget ledarskapsutvecklingsprogram inom kommunen utvecklas för att på så sätt kunna lösa dessa svårigheter. Genom att öka andelen medarbetare med utländsk bakgrund byggs en bredare och mer blandad rekryteringsbas för framtida chefer och ledare.

Arbetsmiljö

Antalet arbetsskador som rapporterats under året är konstant gentemot föregående år. Majoriteten av anmälningarna kommer från Socialpsykiatriska enheten där man under året fortsatt arbetet med att alla incidenter ska anmälas. Det kunde redan 2014 konstateras att enhetens målgrupp är under förändring vilket tillsammans med det fortsatta arbetet kring att anmäla kan antas vara en förklaring till det höga antalet anmälningar från enheten. Flera av de anmälda situationerna har lett till extra bemanning för att trygga personalens arbetsmiljö.

Medarbetarenkät

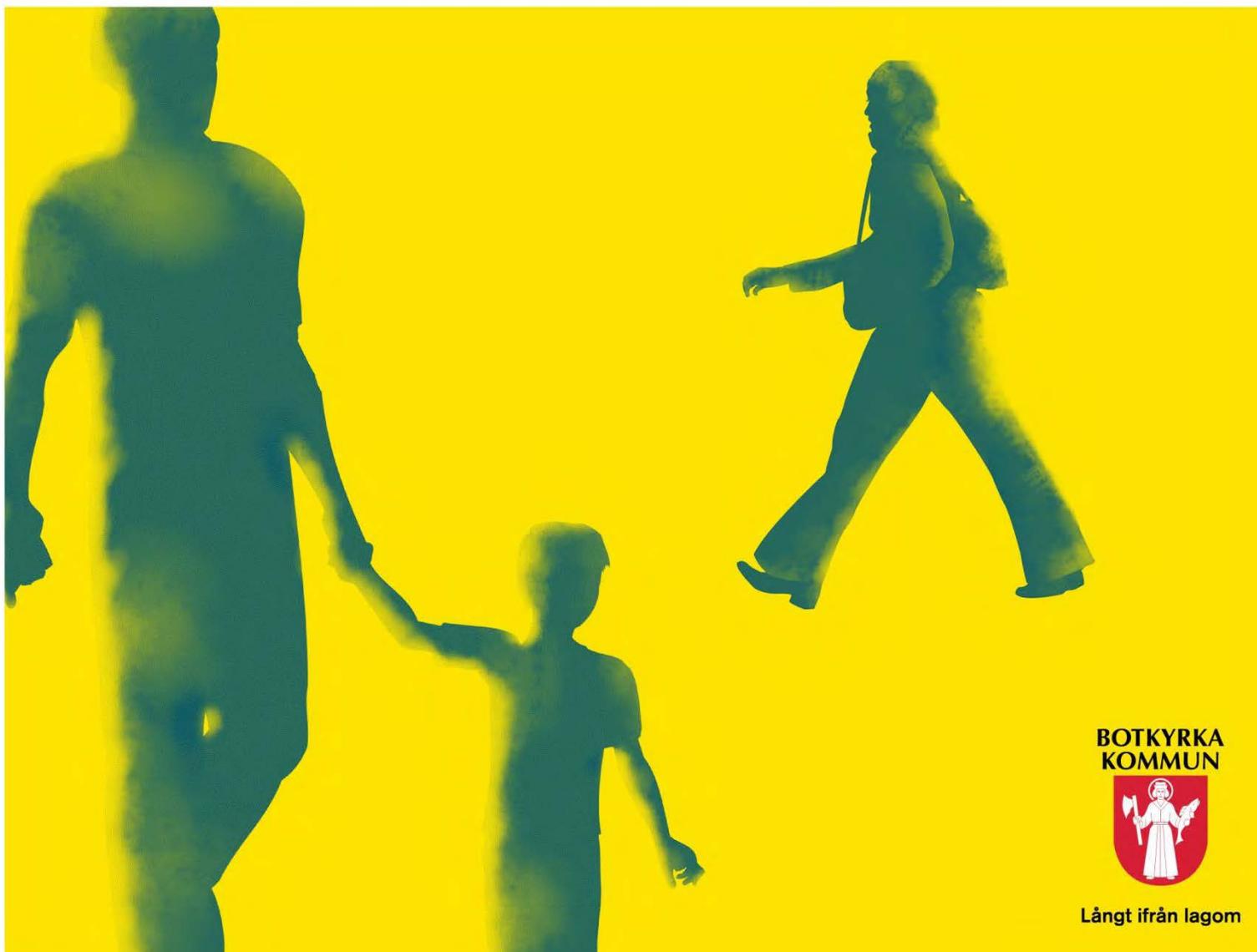
HME (hållbart medarbetarengagemang) är ett jämförelsetal som SKL tagit fram, det baseras på ett antal väsentliga frågor i medarbetarundersökningen. Förvaltningens HME har i år sjunkit till 71 (75) En förklaring till de lägre siffrorna kan sannolikt härledas till de brandattentat förvaltningen var utsatt för under sommaren och hösten 2015 (precis innan medarbetarundersökningen utfördes).

Årsarbetare och sjukfrånvaro

Socialförvaltningen har under året ökat det totala antalet anställda. Även sjukfrånvaron har ökat något jämfört med tidigare år och sjukfrånvaron för förvaltningens kvinnor är betydligt högre än männens.

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Socialnämnden
Årsredovisning 2015
Bilaga 1: Resursutnyttjande

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Långt ifrån lagom

Innehållsförteckning

Ekonomi per verksamhet.....	1
Redovisning av orsaker till större avvikelser per verksamhet.....	1
Nyckeltal och mått	5
Volymmått barn och unga	5
Kostnadsmått barn och unga	6
Volymmått personer med psykisk funktionsnedsättning	8
Kostnadsmått personer med psykisk funktionsnedsättning	9
Volym- och kostnadsmått personer med beroendeproblem	9
Volymmått ekonomiskt bistånd	13
Kostnadsmått ekonomiskt bistånd.....	14
Volymmått boende	14
Investeringar.....	15

Ekonomi per verksamhet

Tkr		Utfall 2014	Budget 2015	Utfall 2015	Avv Utfall- Budget 2015
14 Flyktingåtgärder	Intäkter	21 441	25 875	47 009	21 134
	Kostnader	-22 330	-29 450	-52 760	-23 310
	Netto	-888	-5 751	-3 575	-2 176
72 Öppen förskola	Intäkter	0	0	0	0
	Kostnader	-5 919	-5 832	-6 119	-287
	Netto	-5 919	-5 832	-6 119	-287
73 Barn o ungdomar t o m 20 år	Intäkter	10 262	8 315	9 978	1 663
	Kostnader	-207 829	-201 828	-216 918	-15 091
	Netto	-197 567	-193 513	-206 953	-13 440
74 Vuxna exkl. missbrukare	Intäkter	22 366	22 040	22 389	349
	Kostnader	-114 539	-117 376	-121 502	-4 125
	Netto	-92 173	-95 336	-99 113	-3 776
75 Vuxna missbrukare	Intäkter	2 789	2 440	2 509	69
	Kostnader	-46 978	-44 057	-41 423	2 634
	Netto	-44 188	-41 617	-38 914	2 703
76 Ekonomiskt bistånd	Intäkter	8 212	3 930	5 322	1 392
	Kostnader	-160 771	-148 845	-157 619	-8 774
	Netto	-152 559	-144 915	-152 299	-7 384
79 Gemensam verksamhet	Intäkter	15 055	8 190	9 854	1 664
	Kostnader	-64 571	-62 136	-58 635	3 501
	Netto	-49 516	-53 946	-48 789	5 157
Socialförvaltningen totalt	Intäkter	80 125	70 790	97 062	26 272
	Kostnader	-622 935	-609 524	-654 976	-45 452
	Netto	-542 810	-538 734	-557 937	-19 203

Redovisning av orsaker till större avvikelser per verksamhet

Verksamhet 14 Flyktingåtgärder – 2,2 miljoner kronor

Under året har kunnat konstateras en massiv volymutveckling inom denna verksamhet, varför den påverkar nämndens resultat i allt högre utsträckning.

Glädjande är att det befarade underskottet för handläggningen av ensamkommande barn och unga i stället vänts till ett överskott för den ordinarie verksamheten. Att verksamheten ändå uppvisar ett minusresultat för 2015 beror på en negativ post på 6,4 Mkr för intäkter från Migrationsverket som egentligen är en korrigerings post för felaktig uppbokning i samband med 2014 års bokslut.

Verksamhet 72 Öppen förskola -0,3 miljoner kronor

Orsaken till överskridandet är eftersläpning från 2014 års okompenserade löneavtal för förskollärare, uttag av sparad semester vid pensionsavgång samt vikarietäckning vid sjukskrivning för att kunna hålla kvar öppettiderna.

Verksamhet 73 Barn och ungdomar tom 20 år, -13,4 miljoner kronor

Här återfinns den största minusposten i förvaltningens resultat: Fördelningen av resultatet ser ut som följer:

- 731 Institutionsvård barn o unga +2,2 Mkr
- 732 Familjehemsvård barn o unga -8,3 Mkr
- 733 Öppna insatser barn o unga +1,4 Mkr
- 737 Boende för unga -2,7 Mkr
- 739 UE resp RE gem drift -6,0 Mkr

Under verksamhet 739 är kostnaderna i samband med brandattentaten bokförda – bevakning, krisstöd och skyddat boende. Kostnaderna uppgående till 4,0 Mkr är bokförda på aktivitet 975 (Arbetsmiljö Tullinge) och är att betrakta som engångskostnader som inte förväntas uppkomma igen 2016.

Plusposten inom verksamhet 733 härrör framför allt från att projektet YAP inte kommit igång i den skala som förutsattes i budgeten för 2015. Arvodet till stödpersonerna understiger budget väsentligt. Resterande del av överskottet inom verksamheten beror på vakanshållning inom Resursenheten.

Kostnaderna för familjehem inklusive jourhem, 732, ökar. Nettokostnaderna har ökat med ca. 4 Mkr jämfört med 2014. En avgörande orsak är att fler barn är i behov av familjehemsvård, samtidigt som svårigheter att hitta ”vanliga” familjehem ökar. Det resulterar i att förvaltningen tvingas köpa så kallade konsulentstödda jour- och familjehem som är kostsamma. Placeringarna tenderar också att bli längre i just dessa typer av boenden.

Värt att notera är att kostnaderna för institutionsvård, såväl SoL som LVU, minskat väsentligt i förhållande till 2014. Det är resultatet av ett medvetet arbete i syfte att minska dessa placeringar och hitta andra, mindre kostsamma alternativ. Det är också glädjande att i synnerhet kostnaderna för SoL minskat, den delen som vi har bättre kontroll över och större möjligheter att arbeta med andra lösningar, tillsammans med vårdnadshavare och barn/unga.

Verksamhet 74 Övriga vuxna -3,8 miljoner kronor

- 741 Institutionsvård vuxna +0,5 Mkr
- 742 Familjehemsvård för vuxna +0,2 Mkr
- 743 Öppna insatser för vuxna +0,6 Mkr
- 746 Familjerätt och rådgivning +0,6 Mkr
- 747 Boende -6,6 Mkr
- 748 Bo.stöd vux.psyk -0,1 Mkr
- 749 Socialpsykiatri gemensamt +1,2 Mkr

Budgetöverskridandet ligger inom 747 Boende (6,6 Mkr) och specifikt 7471 Stödboende för psykiskt funktionshindrade (-2,5 Mkr) samt 7475 Tillfälligt korttidsboende vuxna (-3,6 Mkr). *Boende i egen regi* har överskridit kostnaderna väsentligt, vilket beror på omfattande renoveringskostnader i boenden inom SPE, framför allt i Störvreten, höga kostnader för larm och bevakning samt övriga investeringar i arbetsmiljöförbättringar. Även höga kostnader för sjuklönen vid korttidsfrånvaron och kostnader för dubbelbemanning i vissa perioder har bidragit till ökade kostnader.

Boende i extern regi överskrider också budgeten vilket beror på att SPE inte kunnat matcha vissa brukares behov. Dessutom är flertalet av dessa personer placerade sedan lång tid vilket kräver ett längre förberedelsearbete inför hemtagning.

Tillfälligt korttidsboendes budgetöverdrag beror främst på att individer blivit kvar längre i tillfälligt boende på grund av den ansträngda bostadsmarknaden.

Kostnader för externa boenden överskrider budget väsentligt även inom Enheten för ekonomiskt bistånd. Kostnaden för skyddade boenden för våldsutsatta har här ökat och avviker från budget med 2,9 Mkr. Mottagningssektionen/Våld i nära relationer får anses underbudgeterad och justeras inför nästa verksamhetsår då även kostnad för kontaktpersoner tillkommer.

Verksamhet 75 Personer med missbruksproblematik +2,7 miljoner kronor

- 751 Institutionsvård +1,9 Mkr
- 752 Familjehemsvård - 1,1 Mkr
- 753 Öppna insatser för missbrukare + 2,0 Mkr
- 757 Boende för missbrukare -0,4 Mkr
- 759 Vuxenenh missbr gemensamt +0,4 Mkr

Institutionsvård inkl LVM (75118) redovisar en klar kostnadssänkning relativt 2014. Förvaltningen har haft mycket färre ansökningar till förvaltningsrätten om tvångsvård under året än vad vi kunnat förvänta oss, detta i jämförelse med tidigare år och antalet LVM-anmälningar och utredningar under året.

Förvaltningen har sänkt kostnaderna även för 75119 SoL HVB. Vi har en högre genomsnittlig dygnskostnad än vi budgeterat för, däremot mycket färre vårddygn. Vi har överskattat behovet av nya placeringar i prognoserna och prishöjningar har inte slagit igenom som vi räknat med.

Däremot ökande kostnader för 752 Familjehem. Vi har haft ett ökat behov för verksamheten de två senaste åren. Placeringarna blir i regel långvariga, och utnyttjas av personer som av olika anledningar inte kan tillgodogöra sig boende på institution. Vi har tillfört medel till verksamheten inför budgetåret 2016.

Vi har haft ganska liten efterfrågan för Öppna insatser för missbrukare (753) under året. Vi ska under 2016 i större utsträckning aktivt verka för att fler personer får hjälp av kontaktpersoner.

Verksamhet 76 ekonomiskt bistånd -7,4 miljoner kronor

- 764 Sociala beredskapsarbeten +2,3 mkr
- 765 Försörjningsstöd -12,6 mkr
- 769 Försörjningsstödsenh gemensamt +3,0 mkr

Försörjningsstödet har inte lyckats hålla sig inom tilldelad budgetram. Detta kan till viss del förklaras med att det genomsnittliga biståndsbeloppet per månad är högre än budgeterat samt att antalet -hushåll och biståndsmånader har ökat. Trots detta kan konstateras att nivån på försörjningsstödet i totala kostnader har minskat i förhållande till 2014, en utveckling som tog sin början under våren 2015. Bedömningen är att försörjningsstödet varit underbudgeterat under 2015.

Verksamhet 79 Gemensam verksamhet +5,2 miljoner kronor

- 790 Nämndverksamhet +0,3 Mkr
- 791 FoU Södertörn +0,2 mkr
- 792 Tillståndsgivning +-0 mkr
- 797 Boende +0,9 mkr
- 798 Finsam +0,2 Mkr
- 799 Förvaltningsgemensam verksamhet +3,5 Mkr

Det överskott som finns inom 797 Boende beror huvudsakligen på att personal inom Boenheten är långtidssjukskriven och att vi haft svårigheter att rekrytera ersättare. Det ligger även medel för att rusta ett nytt ”Idavall” i Boenhetens budget under 75 Vuxna missbrukare, medel som först kommer att användas 2016.

För det stora överskottet inom 799 svarar framför allt 7994 Gemensam administration (vakanshållning av tjänster), 7996 Personalsociala åtgärder och 79991 IT-kostnader. För det sistnämnda har det under året rått stor osäkerhet kring debiteringen av funktionskostnader och debiteringen skedde först under senare delen av året.

Nyckeltal och mått

Volymmått barn och unga

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2014 8/4-31/12	Utfall 2015
Antal aktualiserade unika barn och unga*	1 874	2605	1726	2326
varav pojkar/män	1 043	1417	993	1275
varav flickor/kvinnor	911	1183	793	1051
Varav kön okänt	20	5	us	0

* mätning i båda verksamhetssystemen vilket leder till dubbelräkning av barn då de finns registrerade i båda.

Anmälningssaker i avslutade aktualiseringar	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2014 8/4-31/12	Utfall 2015
Våld i nära relationer	401	409	283	372
Brister i föräldraomsorg	286	267	201	259
Barn som misstänks för kriminalitet	249	351	231	451
Missbrukande föräldrar	232	277	199	323
Misstanke om barnmisshandel	211	313	247	349
Hedersrelaterat våld och förtryck	23	14	13	6
Kriminalitet (vuxen)	144	37	27	56
Begäran om yttrande / frågor	98	130	102	198
Övriga anmälningssaker	1 342	1321	942	1669
Summa anmälningar	2 986	3118	2245	2885

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2014 8/4-31/12	Utfall 2015
Antal utredningar som har pågått barn och unga	1 310	1952	1290	1640
varav pojkar/män	754	i.u	731	969
varav flickor/kvinnor	556	i.u	559	671

Uppföljning och analys

Antalet aktualiseringar under året (2326) har minskat jämfört med 2014, då motsvarande resultat uppgick till 2605. Den siffran är dock mycket osäker då vi bytte verksamhetssystem under året och risken att många barn blev dubbelräknade är sannolikt stor. Ökningen är emellertid stadig jämfört med 2013 års resultat.

Våld i nära relation, inklusive barnmisshandel, är fortfarande den enskilt vanligaste aktualiseringsorsaken.

Antal utredningar som pågått under året har också minskat jämfört med 2014, men ökat stadigt sedan 2013. Samma reservation råder gällande dessa siffror och tillförlitligheten gällande 2014 års resultat.

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Institution antal årsplaceringar	40,5	47,9	51,1
<i>För pojkar</i>	74 %		84 %
<i>För flickor</i>	26 %		16 %
Familjehem inkl. jourhem antal årsplaceringar	149,7		162,2
<i>För pojkar</i>	50 %		55 %
<i>För flickor</i>	50 %		45 %
Totala antalet årsplaceringar	190,2		213,3

*Fr.o.m. året 2011 ingår placeringar av ensamkommande flyktingbarn i volymerna

Kostnadsmått barn och unga

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Institution nettokostnad per årsplacering	685	711,7	591,5
Familjehem inkl. jourhem nettokostnad per årsplacering	510		336,8
Total nettokostnad per årsplacering	337		397,8

Uppföljning och analys

Kostnaderna för institutionsplaceringar har minskat rejält jämfört med 2014, men antal årsplaceringar ökar något i samma jämförelse. Tillförlitligheten i 2014 års siffror är låg då vi bytte verksamhetssystem under året, varför de kan vara felaktiga. Eller att vi har haft betydligt billigare placeringar, vilket resultatet i tabell 2 pekar på.

Antal årsplaceringar för familjehem, inklusive jourhem, ser mer rimlig ut, då vi har stora volymökningar för dessa typer av placeringar, liksom kostnader.

Öppna förskolan

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Allmän tid i öppna förskolan, riktad till alla m barn 0-5 år			
- Besökare/barn	16 655	17 581	16 578
- Besökare/vuxna	16 221	17 237	15 736
Totalt antal besökare	32 876	34 918	32 381
Antal öppethållandetimmar	4 636	5 018	4 686

Uppföljning och analys

Bränderna i Tullinge och även Storvreten är framförallt det som har påverkat både antal besökare och antalet öppettimmar i dessa öppna förskolor.

Alby har under året haft färre besökare överlag. Något som påverkar detta är samarbetet med BVC som stannat upp något på grund av deras personalomsättning och i och med det bristande tid. BVC är en viktig samverkanspartner och Alby ser över andra kanaler för att nå målgruppen under 2016. Detta har även påverkat den totala siffran för antal besökare i jämförelse med 2014.

Tullinge behövde inleda höstterminen med att hålla stängt på grund av brandattentat mot socialtjänsten. Verksamheten fick hålla stängt under en längre period samt fick ovissa svar om möjligheten att öppna vilket gjorde det svårt att ge klara besked till besökarna. Att verksamheten flyttades ut till närliggande parker gjorde att besöksantalet inte noterades. När det sedan blev möjligt att komma tillbaka till lokalerna inträffade ytterligare ett brandattentat. Den turbulenta starten gjorde att det tog tid för besökarna att komma tillbaka till Tullinges öppna förskola. Det var även en brand i Storvreten i samband med konflikten mellan polis och unga vuxna. Den branden påverkade inte öppna förskolans verksamhet men det gick ut felaktig information på Botkyrkas hemsida vilket nådde en del besökare.

Även 2016 kommer antalet besökare sannolikt att minska. Det beror på vakanshållna tjänster och därmed minskat öppethållande, med anledning av minskad budgetram.

Ungdomsmottagningen

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Antal besök hos			
Barnmorska	2 035	1519	1427
Kurator	412	257	390
-Varav flickor	359	143	353
-Varav pojkar	53	49	37
Läkare	202	169	137
Totalt	2 649	2137	1 954

Uppföljning och analys

Antalet besök hos barnmorska har varit lägre under 2015 mot 2014 och väsentligt mycket lägre mot 2013. Detta har flera orsaker; dels har vi haft vakanser under året, dels har mottagningen arbetat mer strukturellt och utåtriktat i skolorna, vilket inte genererat några ”pinnar” i statistiken.

Antalet besök hos kurator har mer än fördubblats mot 2014 och ligger på samma nivå som 2013. Orsakerna till detta är dels att vi varit fulltaliga på kuratorstjänsterna, dels att det strukturella arbetet gett resultat.

Ungdomsmottagningen har nu inför 2016 full bemanning, varav en barnmorsketjänst också fått ett samordnande uppdrag. Vi bedömer att detta kommer att bidra till att besöken kommer att öka, liksom att det fortsatta uppsökande arbetet kommer att generera fler besökare och att fler ungdomar får stöd.

Volymmått personer med psykisk funktionsnedsättning

	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Antal aktualiseringar	119	144	174	199
varav män	42	61		87
varav kvinnor	77	63		122

	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Antal utredningar som har pågått	111	104	190 (påbörjade)	351
varav män	40	49		161
varav kvinnor	71	55		190
Antal avslutade utredningar	101	98	197	338
Varav inom fyra månader	92	94		315
Andel i procent	91 %	95 %		93%
Genomsnittligt antal utredningsdagar	45	43		40

	Utfall 2012*	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015
Boende i egen regi, antal årsboenden	78,6	78,4	79,1	68,5	68,2
För män	51 %	53 %			51%
För kvinnor	49 %	47 %			49%
Boende i annan regi, antal årsboenden	26,3	25,4	23,2	23,2	27,1
För män	67 %	68 %			65%
För kvinnor	33 %	32 %			35%
Totala antalet årsboenden		103,7	96,3	91,7	95,3

* Fr.o.m. 2012 ingår inte träningslägenheter utan endast särskilda boendeformer och boende med HVB-tillstånd i uppgifterna

Kostnadsmått personer med psykisk funktionsnedsättning

	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Mål 2015	Utfall 2015
Boende i egen regi, nettokostnad per årsboende	366	383	383	414	422
Boende i annan regi, nettokostnad per årsboende	439	448	470	471	439
Boende, nettokostnad per årsboende	385	399	407	428	430,5

Uppföljning och analys

Antal årsplaceringar i egen regi något lägre än budget, vilket beror på tomhyror under reparationer av lägenheter och att inflyttningen ibland tar lång tid då omställningen är svår för en del i målgruppen.

Snittkostnaden i boende i egen regi är högre än budget vilket bland annat beror på höga kostnader för reparationer och ökade personalkostnader.

Snittkostnaden i boende extern är lägre då personer med höga dygnskostnader har flyttat över till boende i egen regi.

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Boendestöd 31/12	148	152	182
IPS 31/12	31	42	46

Uppföljning och analys

Under de senaste åren har antal ansökningar ökat för insatserna boendestöd och IPS. Vi har kunnat se att vård och stödsamordning/boendestöd och IPS-insatser mycket väl motsvarar brukarnas behov. Detta innebär att vi behöver omfördela våra resurser för att kunna tillgodose behoven.

Volym- och kostnadsmått personer med beroendeproblem

Indikatorer utredningssektionen	Utfall 2014	Utfall 2015
Antal aktualiseringar utredningssektionen	304	333
Vuxenutredning som pågått	420	390
Genomsnittlig utredningstid	Ingen siffra	51 dygn
Varav kvinnor	29 %	22 %

Uppföljning och analys

Under 2015 har aktualiseringar på utredningssektionen ökat jämfört 2014. En del av ökningen beror på att vi begränsat möjligheterna till serviceinsatser.

Genomsnittlig utredningstid är under 60 dagar.

Vuxenenheten har handlagt 503 insatser under året, varav 32 % för kvinnor. (2014, 518 insatser varav 32 % kvinnor)

Antal behovsprövade insatser *inledda* under året är 292 varav 28 % för kvinnor. (2014 266 varav 33 % för kvinnor)

75 % av Vuxenenhetens målgrupp är att betrakta som samsjukliga, alltså missbruk/beroende i kombination av psykisk/fysisk ohälsa. Bland målgruppen bland/narkotikamissbrukare är den siffran ca 90 %. Ca 60 % av målgruppen är hemlösa i enlighet med socialstyrelsens definition. Förvaltningen har sedan 2014 sett en ökning av mycket unga kvinnor med tungt missbruk i kombination med grav psykisk ohälsa samt äldre män med ett beroende av alkohol och kognitiva nedsättningar av demens.

	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Budget 2015	Utfall 2015
Institution antal årsplaceringar	49,3	52,2	57,8	4,1 LVM 49,9 SoL	2,6 LVM 46,4 SoL
För män	73 %	73 %			
För kvinnor	27 %	27 %			
Familjehem antal årsplaceringar	2,9	1,9	4,3	3,2	5,3
För män	1 %	48 %			
För kvinnor	99 %	52 %			
Boende (utan HVB-tillstånd) antal årsplaceringar	5,7	3,1	4,0	6	11,9
För män	83 %	67 %			
För kvinnor	17 %	33 %			
Totala antalet årsplaceringar	57,8	57,2		63,1	65,7

Uppföljning och analys

Institution HVB: Genomsnittlig dygnskostnad 1062:-/dygn, budget 1040:-/dygn. Förvaltningen gör ett överskott vad gäller antal årsplatser och kostnader då efterfrågan på boenden i kombination med intern öppenvård minskat jämfört med 2014. Den genomsnittliga dygnskostnaden är något över budget, och det beror till viss del på att vi i målgruppen har många vårdkrävande personer där placeringarna blir kostsamma. Målgruppen av äldre personer som behöver mycket omfattande omsorgsbehov i skyddade boenden blir allt större. Placeringarna blir ofta långvariga då interna boendelösningar fattas, samt att tröskeln är hög till boenden genom vård- och omsorgsförvaltningen. Personer med samsjuklighet behöver oftast insatser som kräver mycket stöd av personal, vilket gör att dygnskostnaderna för dessa två målgrupper blir förhållandevis höga.

LVM: Genomsnittlig dygnskostnad 2982:-/dygn, budget 2993:-/dygn. Förvaltningen får ett överskott på årsplatser då antalet placeringar varit mycket färre än som budgeterats för. Förvaltningen har i budgeten för 2015 räknat kostnader något för högt. Antal LVM-anmälningar

och LVM-utredningar ligger i paritet med föregående år. Ansökningar om vård enligt LVM till förvaltningsrätten är dock mycket färre jämfört med tidigare år. Förvaltningen har lyckats att få till stånd insatser enligt SoL istället. Därav överskottet vad gäller årsplatser. Ansökan om vård till förvaltningsrätten har gjorts vid fem tillfällen under året, och avslag fåtts på en av dessa ansökningar. 11 personer har vårdats med enligt LVM § 4, varav 6 kvinnor. 3 av dessa personer vårdades enligt § 13 LVM, som övergick i vård enligt SoL.

Familjehem: Genomsnittlig dygnskostnad 1482:-/dygn, budget 1468:-/dygn. Förvaltningen gör underskott vad gäller årsplatser. Detta då efterfrågan och behov av placeringar på familjehem fortsatt är hög. Verksamheten har varit underfinansierad men det har förekommit få kostsamma placeringar, vilket gjort att budget klarats vad gäller årsplaceringar.

Boende (ej HVB): Genomsnittlig dygnskostnad 642:-/dygn, budget 749:-/dygn. Förvaltningen gör ett stort underskott på årsplatser, då behovet av externa boenden varit mycket större, framförallt externa träningslägenheter, än som har budgeterats för. De har dock inte så hög dygnskostnad. Placeringarna blir i regel långvariga då målgruppen står långt ifrån den öppna bostadsmarknaden.

Tkr	Utfall 2012	Utfall 2013	Utfall 2014	Budget 2015	Utfall 2015
Institution nettokostnad per årsplacering	397	441	426	1081 LVM 357 SoL	1075 LVM 361 SoL
Familjehem nettokostnad per årsplacering	794	447	484	530	519
Boende (ej HVB) nettokostnad per årsplacering	230	299	457	260	215
Total nettokostnad per årsplacering	361	388	432	401	375

Antal dygn	Utfall 2013	Utfall 2014	Budget 2015	Utfall 2015
Institution	19053	21087	19 711	17875
Varav lvm	973	1852	1497	955
Varav sol	18080	19235	18 214	16920
Familjehemsvård	704	1578	1168	1950
Boende externt	1445	1478	2190	4347
S:a inst. o boende ej familjehem	21202	24143	23069	24172

Förvaltningen har under året minskat antalet vårddygn på HVB boenden. Detta då fler interna träningslägenheter erhållits sista halvåret samt att placeringar kunnat göras på externa träningslägenheter.

Anledning till överskottet på kostnader totalt, trots fler vård dygn än budgeterat, är bland annat för att merparten av vård dygn på externa boenden har låg dygnskostnad. Antal placeringar aktuella under året på HVB boenden institution har varit 160 stycken, varav 23 % kvinnor. Siffran för 2014 var 160 placeringar varav 24% kvinnor. Förvaltningen har haft lika många placeringar som 2014, men däremot har placeringstiderna i vissa fall varit kortare. Konstateras kan att antal placerade på HVB-boende samt vård har minskat något jämfört med 2014. Detsamma gäller placerade på LVM. Placeringar har i stället skett i högre utsträckning på externa träningslägenheter samt familjehem. Under 2015 har förvaltningen haft 29 personer som haft HVB-boende mer än ett år. Siffran för 2014 var 24 personer. Under 2015 har 30 enskilda kvinnor samt 87 män varit aktuella för beslutande insatser på HVB-vård och -boende. (2014 var det 34 kvinnor och 109 män), alltså en minskning jämfört föregående år.

Övriga vuxna

Till denna målgrupp hör personer utan substansmissbruk, såsom spelmissbrukare samt personer med kriminell livsstil. Förvaltningen har inte haft någon person placerad på institution eller familjehem. En person med kriminell livsstil har beviljats en kvalificerad kontaktperson. Socialtjänstlagen kommer att skrivas om i den riktning att personer med spelmissbruk ska betraktas som personer med substansmissbruk. Det innebär att kommunen får ett vidgat ansvar vad gäller behandlingsinsatser för denna målgrupp. Vilket i sin tur förmodligen innebär ökad efterfrågan för placeringar på HVB för denna målgrupp.

Volymmått ekonomiskt bistånd

	Utfall rullande 12 månadersperiod maj-2013--april - 2014	Utfall 2014	Utfall 2015
Antal hushåll som förekommit minst en gång	2 094	us	2 182
Antal biståndsmånader under perioden	13 529	us	13 848
Genomsnittligt antal biståndshushåll/månad	1 127		1131
Andel av biståndshushåll som har fått bistånd 10 månader och längre under de senast 12 månaderna	36 %	us	35 %
Genomsnittlig biståndstid/hushåll	6,46	us	6,34
Antal hushåll 18-24 år som förekommit minst en gång		us	286
Andel av biståndshushållen 18-24 år som har fått bistånd 10 månader och längre under den senaste 12 månaderna		us	17 %
Genomsnittlig biståndstid per hushåll 18-24 år		us	4,7

I nyckeltalen för budget 2014 har vi räknat med att antalet biståndshushåll som fått bistånd 10-12 månader minskar med cirka 3 % (22 hushåll och 375 biståndsmånader) jämfört med utfallet från den 1 september 2012 till den 31 augusti 2013

Insatser inom ARB

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
AKC praktik	1	0	0*
AKC övrigt	3	50	0*
ARB arbetsökande	205	X**	130***
ARB finansierad arbetsmarknadsåtgärd	44	46	32
<i>varav nystartsjobb, delvis finansierat av Af</i>	27	12	13
<i>varav socialt beredskapsarbete (SBA)</i>	17	34	19
<i>Andel insatser samfinansierade med Af</i>	61 %		41%
ARB språkprogression SFI	35	50	35
ARB utredning****	3	80	89
Summa insatser*****	291	226	286

* Remissförfarandet ändrat under året, vilket gör att inga siffror finns tillgängliga.

** Utfall för 2014 går ej att hämta p.g.a. att underlaget i Procapita börjar gälla först 140512.

*** Statistikverket ger inget resultat för avslutade ärenden för tre handläggare som arbetade första halvåret 2015.

****Inom varje insatstyp avses antal unika personer under året. Men samma person kan ha flera insatser under ett år, t.ex. arbetsökande och socialt beredskapsarbete

***** JC utredning avser t.ex. arbetsförmågeutredningar, dessa utförs även, statistiken är missvisande troligen är bara de som utreds externt registrerade.

Kostnadsmått ekonomiskt bistånd

	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Alla hushåll, genomsnittligt bistånd per månad (kr)	8 570	8624	8 889

Volymmått boende

Kommunala kontrakt

Den 31/12	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015
Antal jourlägenheter för bostadslösa och familjer	33	41	42
Antal jourlägenheter för kvinnor och barn utsatta för våld i en nära relation	3	3	3
Antal jourlägenheter för män som utsätter kvinnor för våld	1	1	1
Antal kommunala kontrakt	110	120	155
Antal träningslägenheter för ungdomar	17	6	11
Antal träningsboende för vuxna(platser)	29	19	19
Antal träningslägenheter för personer med psykisk funktionsnedsättning		11	13
Antal omvandlingar av träningslägenheter till förstahandskontrakt		3	8

	Utfall 2014	Utfall 2015
Antal kommunala kontrakt 1 januari	120	120
Antal kommunala kontrakt den 31/12	115	155
Antal nya lägenhetskontrakt	21	62
Antal omvandlingar till förstahandskontrakt	19	35
Antal utflyttningar/ avhysningar	0	3
Utflyttning, egen uppsägning/ dödsfall	1	5

Analys av mått och nyckeltal

De utflyttar/avhysningar som skett under 2015 i kommunkontrakt var uppsägningar på grund av hyresskuld, olaga tredjehandsuthyrning eller risk för sanitär olägenhet. Flyttarna skedde frivilligt efter uppsägningstiden och en avhysning via KFM behövdes aldrig. Av de fem övriga utflyttarna var två av dessa dödsfall, två flyttade till annan kommun och en flyttade till annat boende i kommunen.

I och med ökningen av antalet lägenheter har kön för kommunkontrakt kunnat kortas avsevärt och antalet träningslägenheter, framförallt för ungdomar, har kunnat ökas.

Investeringar

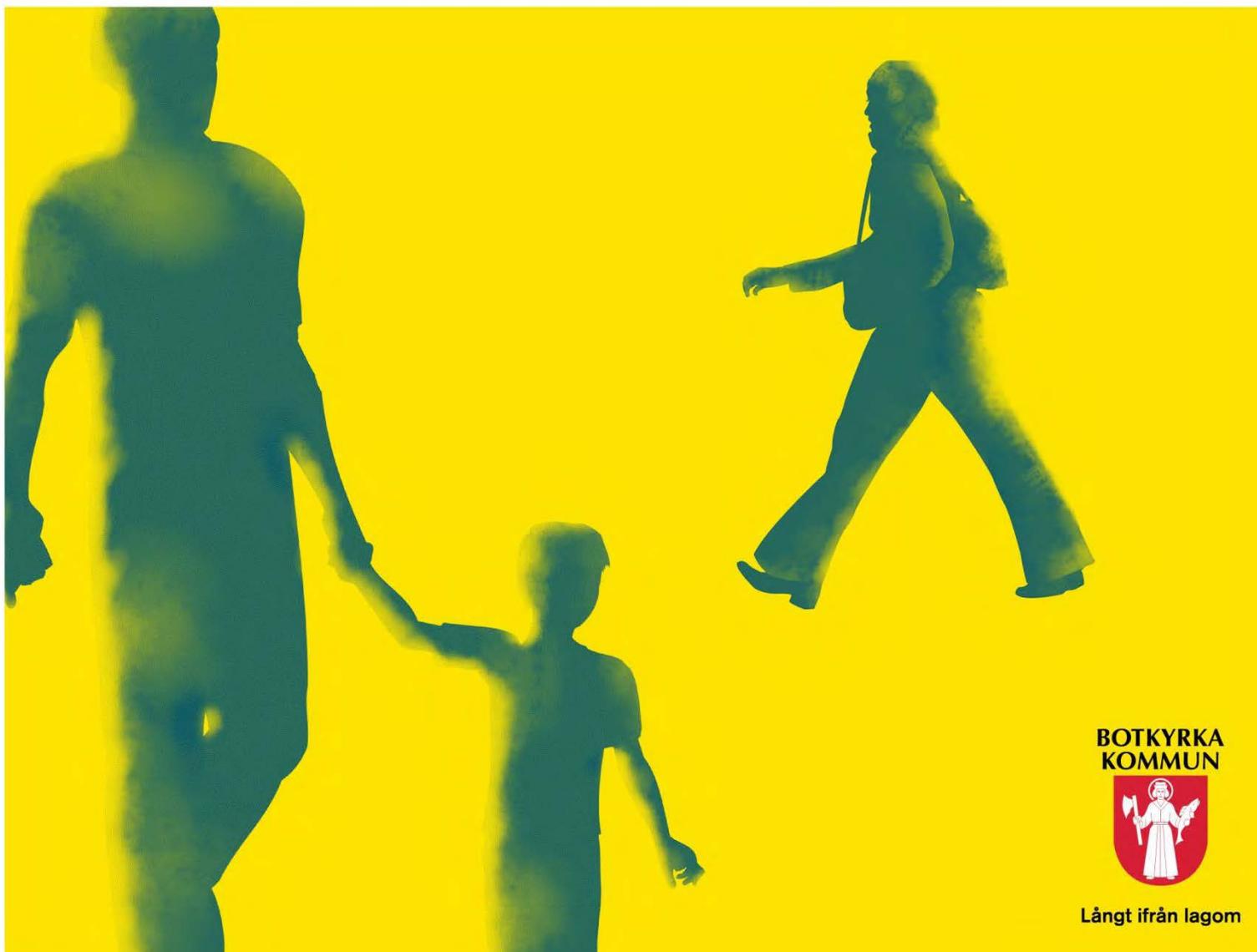
Projekt, Mkr	Utfall 2015	Budget 2015	Budget avvikelse 2015
3605 Kontorsmöbler SOC Kvällsv 1	-374		-374
3607 Munkhättev 49 pl 3	-44		-44
3608 Lindhov Byggnation	-211		-211
3609 Arbetsplatser SUE	-54		-54
3610 Gruppbo Tumbatorg 112 SPE	-1 121		-1 121
3611 Tullinge Byggnation 2015	-115		-115
3612 Tullinge inventarier 2015	-215		-215
3613 Hallunda C Skal.upp. 2015	-70		-70
3696 Boende budget		-5 000	5 000
3698 Lokaler budget		-2 500	2 500
Summa	-2 204	-7 500	5 296

Analys av investeringar per projekt

Projekt 3605, 3607, 3608, 3609, 3611 och 3612 är avslutade. Projekt 3610 (Tumba torg) och 3612 (Hallunda centrum) fortsätter under 2016. Budget för boende är avsatt för inventarier till Boende-ersättning för Idavall (tornet), särskilt boende ersättning för Silverkronan och för inventarier till bostadsrätterna. **Budget projekt 3696 begärs ombudgerade till 2016 för att kunna användas till nya Idavall.**

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Socialnämnden
Årsredovisning 2015
Bilaga 2: Kvalitetsberättelse

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Långt ifrån lagom

Innehållsförteckning

Inledning och syfte	1
Resultat.....	2
Lex Sarah.....	2
Avvikelser	2
Synpunkter	3
Vidtagna åtgärder	3
Analys.....	3
Vad bör tas med i det fortsatta kvalitetsarbetet?	4

Inledning och syfte

Socialförvaltningen i Botkyrka kommun ska bedriva en verksamhet som är av god kvalitet för brukarna. Arbetet ska ske utifrån lagstiftning, föreskrifter, socialnämndens ettårsplan, värdegrund och verksamhetsidé. Arbetet för att uppnå god kvalitet sker inom ramen för socialnämndens ledningssystem för systematiskt¹ kvalitetsarbete. Syftet är att skapa en lärande organisation som har en struktur för att arbeta med förbättringar och ständig utveckling.

Socialnämnden har valt att sammanställa kännetecknen för god kvalitet i sju områden som medarbetarnas arbete ska kännetecknas av. För att uppnå en verksamhet som präglas av god kvalitet är det viktigt att brukaren får/möter:

- ett gott bemötande
- respekt för sin integritet och rätt att vara delaktig
- en tillgänglig verksamhet som ger god information
- en rättssäker verksamhet
- en verksamhet som hjälper
- personal med rätt kompetens som har goda arbetsförhållanden

samt att verksamheternas processer är effektiva.

För att kunna förbättra och utveckla kvaliteten i verksamheten behöver förvaltningen arbeta systematiskt med förbättringar. I det ingår att förebygga brister i kvaliteten och att identifiera och åtgärda negativa avvikelser. En systematisk uppföljning av verksamheterna och resultaten från uppföljningarna är en god grund för att kunna göra det. Avsikten är att i de fall resultaten från uppföljningarna är negativa så ska det leda till åtgärder. Åtgärderna ska dokumenteras, t.ex. i en handlings/åtgärdsplan, och följas upp.

Uppföljningsplan för god kvalitet ska fastställas årligen av nämnden, resultatet av den tillsammans med lex Sarah- och avvikelserrapporteringen ska utgöra grunden för kvalitetsberättelsen. Arbetet med att implementera ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete pågår fortfarande under 2016 och det fastställdes ingen uppföljningsplan för 2015, därmed har vi ett glapp från 2014 års uppföljningsplan. Denna kvalitetsberättelse baseras därav på årets löpande hantering av inkomna rapporter gällande lex Sarah och avvikelser.

¹ Metodiskt och enligt plan

Resultat

Lex Sarah

Inkomna rapporter Lex Sarah 2015 efter verksamhet och kvalitetsområde det berör	Antal Lex Sarah	Gäller: Gott bemötande	Integritet och delaktighet	God tillgänglighet och information	Rättssäker verksamhet	Verksamhet som hjälper brukaren	Rätt kompetens och arbetsförhållanden	Effektiva processer
Boenheten	0							
Enheten för ekonomiskt bistånd	3				3	3		1
Resursenheten	0							
Socialpsykiatriska enheten	4			1	2		3	
Utredningsenheten	7				7	2		2
Vuxnenheten	0							
Extern utförare	1							1
Totalt	15	0	0	1	12	5	4	3

Totalt har det under 2015 inkommit 15 Lex Sarah-rapporter (2014 inkom fem rapporter), varav en från extern utförare. 5 av dessa har anmälts till Inspektionen för Vård och Omsorg (IVO) då de initialt bedömts som allvarliga missförhållanden alternativt allvarlig risk för missförhållande, två är fortfarande under utredning. En rapport kan beröra flera av våra kännetecken för god kvalitet och vanligast förekommande har varit brister inom att bedriva en rättsäker verksamhet. Orsaken till det inträffade har då i flertalet fall varit att gällande rutiner ej följts på grund av hög arbetsbelastning. Men ett fåtal fall har också berott på bristande rutiner gällande inkomna handlingar inkluderat anmälningar barn och unga, vilket även faller under kännetecknet effektiva processer.

Avvikelser

Inkomna avvikelser 2015 efter verksamhet och kvalitetsområde det berör	Antal Avvikelser	Gäller: Gott bemötande	Integritet och delaktighet	God tillgänglighet och information	Rättssäker verksamhet	Verksamhet som hjälper brukaren	Rätt kompetens och arbetsförhållanden	Effektiva processer
Boenheten								
Enheten för ekonomiskt bistånd	11				4	2	2	9
Resursenheten								
Socialpsykiatriska enheten	8				2	1	6	3
Utredningsenheten	2						1	1
Vuxnenheten								
Extern utförare								
Totalt	21	0	0	0	6	3	9	13

21 avvikelser har rapporterats och hanterats under 2015 (2014 inkom 25 rapporter). Fem avvikelser ytterligare har rapporterats men har efter att de inkommit till stöd- och utvecklingsenheten bedömts falla under hantering av Lex Sarah och därmed tagits med i den statistiken. Avvikelser har främst inkommit från socialpsykiatriska enheten (spe) samt ekonomiskt bistånd (eeb), 11 stycken respektive 8 stycken. På spe rör flertalet avvikelser brister i medarbetarnas arbetsförhållanden kopplat till hot och aggressivitet från brukare mot personal. Eeb's avvikelser är vid flertalet fall kopplade till bristande rutiner gällande överlämning av ärenden vid sjukskrivning eller när socialsekreterare har slutat.

Synpunkter

Sju synpunkter har inkommit från medborgare på socialförvaltningens verksamhet under året (2014 inkom också sju synpunkter). Fyra av dessa rör handläggningen av det egna ärendet, en rör samarbetet mellan socialförvaltningen och vård- och omsorgsförvaltningen, en gällande bristande tillgänglighet via telefon hos enheten för ekonomiskt bistånd samt en gällande önskemål om tydligare information på kommunens hemsida.

Vidtagna åtgärder

Arbetet med avvikelser och Lex Sarah har under året lett till att flertalet åtgärder vidtagits för att förbättra kvalitén i våra verksamheter. Nedan listas exempel på åtgärder.

Utredningsenheten (ue) och enheten för ekonomiskt bistånd (eeb) rapporterar har lett till att ett förbättringsarbete har inletts övergripande på förvaltningen rörande akthantering. Detta ska bidra till en mer rättsäker verksamhet och effektivare processer rörande arkivering.

Från både ue och eeb har rapporterats brister rörande överlämning av ärenden samt hantering av inkomna handlingar, i ett par fall har det rört inkomna anmälningar barn och unga, vid sjukskrivningar och när medarbetare slutat. Båda enheterna har därefter arbetat med att tydliggöra befintliga rutiner för medarbetarna samt i vissa fall även skrivit nya rutiner. Ue har även fattat beslut om att förstärka med en administratör för att registrera inkomna handlingar direkt i Procapita innan de lämnas över till berörd handläggare. Ett arbete som ska minska risken för missförhållanden kopplade till hanteringen av inkomna handlingar inklusive anmälningar och öka möjligheterna att bedriva en rättsäker verksamhet.

Utredningsenheten har startat en intern grupp för att säkra informationsöverföring vid placeringar i familjehem mellan beställare och utförare. Detta arbete ska leda till bättre uppföljningar av placeringar och snabbare hantering vid sammanbrott i familjehem.

Rapporter från Socialpsykiatriska enheten har lett till att verksamheten har påbörjat flertalet kompetensutvecklande åtgärder bland annat handledning inom områdena äldrepsykiatri samt hot och våld. Även utbildning i dokumentation och genomförande av regelbunden uppföljning av dokumentationen. Detta ska bidra till förbättringar inom områdena goda arbetsförhållanden, rättsäker verksamhet och en verksamhet som hjälper brukarna. På en del boenden har det skapats rutin med månatliga riskbedömningar av brukarnas beteende, detta i ett led för att skapa bättre förutsättningar för goda arbetsförhållanden för medarbetarna.

Analys

Det systematiska kvalitetsarbetet kan sägas ha förbättrats under året utifrån att fler rapporter har inkommit gällande avvikelser och Lex Sarah. 2015 inkom totalt 36 rapporter jämfört med 30 året innan. Årets rapporter är dock koncentrerade till tre enheter vilket innebär att ett arbete behöver göras med att informera om avvikelshanteringen inkluderat Lex Sarah på övriga verksamheter. Chefer är nyckelpersoner i detta arbete då de behöver tydliggöra bilden mellan att rapportera och de förbättringar som görs för sina medarbetare och skapa en kultur som uppmuntrar till att rapportera avvikelser. Bedömningen är att det fortfarande finns ett stort mörkertal gällande avvikelser. Arbetet med implementeringen av ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete och att det görs med fokus på medarbetarnas förståelse för sin del i det systemet är avgörande för att detta ska fungera fullt ut.

Generellt visar det sig att problemet ej är avsaknad utav rutiner utan att rutiner ej är uppdaterade utifrån nuvarande förhållande alternativt ej följs till följd av okunskap om dem eller för hög arbetsbelastning.

Risker för eller faktiska missförhållanden till följd av bristande rättsäkerhet har varit genomgående. En anledning är ökad arbetsbelastning vilket bland annat lett till att utredningsenheten ej har kunna följa sina rutiner gällande kvalitetsgranskning av jour- och familjehem vid placering av ensamkommande.

Vad bör tas med i det fortsatta kvalitetsarbetet?

Det som utefter denna kvalitetsberättelse bör följas upp och/eller vidtas åtgärder runt är

- arbetet med att säkerställa en säker hantering av inkomna handlingar, specifikt vid ordinarie handläggares frånvaro
- förbättringsarbete gällande information om och förståelse för arbetet med avvikelser och Lex Sarah särskilt på vuxen-, bo- samt resursenheten vilka det ej inkommit några rapporter ifrån under 2015
- riktade kompetensutvecklande insatser med syfte att utveckla medarbetarnas förmåga att dokumentera i enskilda ärenden där behovet har uppmärksammats
- insatser för att skapa en medvetenhet runt de rutiner vi har och vägleda mot ett processorienterat arbetssätt

BOTKYRKA KOMMUN

Socialförvaltning
Socialpsykiatriska enheten

Patientsäkerhetsberättelse 2015

Datum: 2015-02-05

Ansvarig för innehållet: Nermin Varli

Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Innehållsförteckning

Patientsäkerhetsberättelse	1
År 2015	Fel! Bokmärket är inte definierat.
Inledning	3
Kommunal socialpsykiatri.....	4
Organisatoriskt för patientsäkerhetsarbetet	4
Organisatoriskt ansvar och roller inom kommunen.....	5
Vad innebär ledningssystem	6
Patientsäkerhetsarbetet inom socialpsykiatri.....	6
Struktur för uppföljning och egenkontroll	7
Metod	7
Sammanställt resultat för de områden som granskats	7
Områden.....	7
Kompetens.....	11
Vårdsamverkan och överenskommelser	12
Sekretess	13
Anmälan till Patientnämnden.....	13
Anmälan enligt lex Maria IVO.....	13

Inledning

Enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) ska vårdgivare dokumentera sitt patientsäkerhetsarbete i en patientsäkerhetsberättelse.

Av patientsäkerhetsberättelsen ska framgå:

- hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår
- vilka resultat som uppnåtts
- vilka åtgärder som vidtagits för att öka patientsäkerheten

Patientsäkerhetsarbetet innebär att arbeta på ett systematiskt sätt som minimerar risken för att negativa händelser uppstår, som kan medföra lidande, obehag, kroppslig eller psykisk skada och sjukdom. Om negativ händelse ändå inträffar ska händelsen analyseras, leda till förbättringar och ökad säkerhet. Varje enhets förbättringsarbete ska leda till att minska brister samt att regelbundet följa upp resultaten.

Varje patient ska känna sig trygg och säker i kontakten med vården. Likaså ska varje medarbetare kunna utföra sitt arbete under sådana förutsättningar att en säker vård kan ges. Kvalitén i verksamheten ska uppfylla de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar, författningar samt riktlinjer och rutiner som är framtagna nationellt, regionalt och lokalt.

Vården och omsorgen ska bedrivas med patienten i fokus, i rätt tid, vara effektiv, jämlik och baseras på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Det finns idag krav på att utveckla evidensbaserad praktik. Detta gäller även för psykiatri och för socialtjänstens arbete med människor med psykiska problem.

Evidensbaserad praktik insatser måste byggas på tre kunskapskällor:

- Forskning
- Personalens erfarenheter
- Patientens/Brukarens erfarenheter och referenser

Denna rapport beskriver ansvar och roller, hur verksamheten arbetat med kvalitet och patientsäkerhet, vilka områden som behöver förbättras i patientprocessen inom socialpsykiatri utifrån redovisade resultat.

Kommunal socialpsykiatri

Kommuner och landsting har ett gemensamt ansvar för personer som har en psykisk funktionsnedsättning och behov av kommunala insatser.

1995 genomfördes Psykiatrireformen som innebar att kommunens ansvar för boende och sysselsättning för människor med psykiska problem. Sociala verksamheter hade utvecklats inom psykiatrin, boenden överfördes med personal och "patienter" till kommunerna.

Idag spelar socialtjänsten en självklar roll för många människor med allvarliga psykiska problem. Det är när en person med psykisk funktionsnedsättning behöver sociala insatser för att klara sin dagliga livsföring. Kommunen ansvarar för att olika hjälpinsatser samordnas och att olika aktörer samverkar kring brukaren. De verksamheter som har byggts upp i kommunerna som berör personer med psykiska funktionsnedsättningar är boende och boendestöd, sysselsättning, fritid, habilitering och rehabilitering.

I den arbetsfördelning som förekommer mellan psykiatrin och socialtjänsten är det psykiatrins uppgift att behandla personer med psykisk ohälsa. Socialtjänsten ska se till att människors vardagsvillkor normaliseras, via anpassade boendeförhållanden och aktivitetsmöjligheter. Kommunens personal ska inte behandla "sjukdomar", utan hjälpa till så att "funktionsnedsättningar" inte blir "funktionshinder".

Arbetet ska stödja patienter/brukare på vägen till återhämtning. Med stöd i egen bostad, särskilda boendeformer och med sysselsättning vill man skapa förutsättningar till en förbättrad livssituation. Patienten/brukaren ska känna gemenskap, kunna påverka och leva i ett socialt sammanhang.

Kommunen har hälso- och sjukvårdsansvar i särskilda boendeformer inom socialpsykiatrin upp till sjuksköterskenivå hela dygnet. Sjuksköterska insatser utanför kontorstid är löst genom avtal med PR-vård.

Särskilt boende inom socialpsykiatrin i Botkyrka kommun:

Särskilt boende	Antal boende platser
Lindhovs gruppboende	9
Albydalens gruppboende	9
Alby Centrums gruppboende	10
Norrhagens gruppboende (Tullinge)	8
Storvretens gruppboende	9
Vårsta gruppboende (Grödinge)	7
Tumba torg gruppboende 5	9
Tumba torg gruppboende 6	10

Organisatoriskt för patientsäkerhetsarbetet

Kommunens hälso- och sjukvårdsansvar regleras i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och bygger till vissa delar på biståndsbeslut enligt Socialtjänstlagen (2001:453).

Inspektionen för vård och omsorg, IVO, är tillsynsmyndighet för den kommunala hälso- och sjukvården samt den sociala omsorgen. IVO granskar om vården och omsorgen följer gällande lagar och föreskrifter och därmed säkerställer en god kvalitet och säkerhet för den enskilde.

Patientnämnden ska vara fristående och bidra till att höja patientsäkerheten och vårdens kvalitet men kan inte vidta några sanktioner. I nämnden sitter förtroendevalda politiker med god kunskap om vården. Varje landsting och kommun ska enligt lag vara ansluten till en patientnämnd. De ska stödja den enskilde individen och guida vidare till rätt instans. Patientnämnden har inga disciplinära befogenheter utan arbetar förebyggande.

Organisatoriskt ansvar och roller inom kommunen

Nämnden(vårdgivaren) har det yttersta ansvaret för att planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) upprätthålls och har sitt stöd för kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet hos MAS. Nämnden ska fastställa övergripande mål för den systematiska patientsäkerheten samt kontinuerligt följa upp och utvärdera målen. Socialchefen har ett övergripande administrativt ansvar för att planera och leda hälso-och sjukvårdsarbetet.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska(MAS) har ansvar enligt 24 § hälso- och sjukvårdslagen. MAS ansvarar för att se till att verksamheten upprätthåller säker hälso- och sjukvård inom ram för ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9). Att det finns riktlinjer för anmälningar av vårdskador och risk för vårdskador, hantering av avvikelser, säkra rutiner för läkemedelshantering, brister i vårdkedjan och övriga avvikelser som till exempel vårdsynpunkter och klagomål från patienten eller närstående, att dokumentationen sker utifrån patientdatalagen och att delegeringar av arbetsuppgifter är förenliga med säkerhet för patienterna. MAS arbetar fortlopande med att utveckla, planera, styra, kontrollera, dokumentera och redovisa arbetet.

Verksamhetschefen ansvarar enligt 29 § hälso- och sjukvårdslagen. Verksamhetschefen ansvarar för att verksamheten tillgodoser hög patientsäkerhet, god kvalitet och kostnadseffektivitet. I ansvaret ingår att se till att bemanning och resursanvändning är optimal för att bedriva en trygg och säker vård samt att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete. Chefen ansvarar för att legitimerad personal har rätt kompetens och ser till att all personal känner till och förstår innebörden patientsäkerhetsarbetet.

Verksamhetschefen har det löpande ansvaret för att verksamheten uppfyller de krav MAS ställer utifrån att den enskilde ska tillförsäkras en god och säker vård.

Enhetschefen har ansvar för att de riktlinjer och rutiner som verksamhetschefen och medicinskt ansvariga sjuksköterskan fastställt är väl kända i verksamheten samt att ny hälso- och sjukvårdspersonal får den introduktion som krävs för att utföra sina hälso- och sjukvårdsuppgifter. Att uppföljningar av den egna verksamheten görs kontinuerligt för de fastställda processer och rutiner.

Legitimerat hälso- och sjukvårdspersonal har ett särskilt yrkesansvar som följer av att arbetsuppgifterna tillhör verksamhetsområdet hälso- och sjukvård. Ansvarsfördelningen styrs av utbildning och lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.

Alla medarbetare har en skyldighet att bidra till hög patientsäkerhet, följa de lagar, riktlinjer, föreskrifter och lokala rutiner som styr hälso- och sjukvården.

Alla medarbetare ska också aktivt medverka i och främja utvecklingen av det systematiska kvalitetsarbetet. Medarbetarna ska i detta syfte till vårdgivaren rapportera risker för vårdskador samt händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada.

Vad innebär ledningssystem

Ledningssystemet ska användas för att:

- Systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet
- Planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.

Föreskrifterna och de allmänna råden fokuserar på hur ett systematiskt kvalitetsarbete ska bedrivas. Med kvalitet avses att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller enligt lagar och andra föreskrifter för verksamheten samt beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter.

Med hjälp av processer och rutiner samt ett systematiskt förbättringsarbete ska verksamheten uppnå kvalitet. Det systematiska förbättringsarbetet ska bestå av riskanalys, egenkontroll och hantering av avvikelser.

För att förstå och tolka ett krav eller ett mål i en lag kan lagens förarbeten ge vägledning. Allmänna råd, handböcker, nationella riktlinjer, vägledningar och andra publikationer från Socialstyrelsen kan också vara ett stöd i detta. Ofta har dessa publikationer sin utgångspunkt i ett eller flera krav eller mål och beskriver deras innebörd eller möjliga sätt att tillämpa dem.

Patientsäkerhetsarbetet inom socialpsykiatri

Patienten ska inte komma till skada eller utsättas för risk för skada i vårdarbetet. Förutsättningen för detta är att nämnden möjliggör samt prioriterar utvecklingsinsatserna för att höja verksamheternas kvalitet och effektivitet.

Rapporten redovisar hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits samt vilka åtgärder som genomförts och önskas genomföras för ökat patientsäkerhet.

All personal som arbetar utifrån hälso- och sjukvårdslagen ska:

- arbeta utifrån gällande författningar och lagstiftning
- arbeta följsamt till utarbetade riktlinjer och rutiner för hälso- och sjukvården
- arbeta förebyggande i syfte att förebygga skador
- arbeta för att öka patientens och/eller närståendes delaktighet i hälso- och sjukvården
- arbeta med kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling

För att uppnå ovan krävs att all personal använder riktlinjer och rutiner som ett levande dokument och att rutiner inkluderas i arbetssättet. Riktlinjer och rutiner ska kontinuerligt ses över och revideras.

Vidare krävs att:

- riskbedömningar görs och åtgärdas för pågående patientprocesser och arbetsprocesser som leder till preventivt arbetssätt i allt vårdarbete
- avvikelserapportering alltid sker när någon avvikande händelse inträffat
- patientjournal förs i den omfattning lagen föreskriver

- utveckla nationellt fackspråk i patientjournalen
- läkemedelshanteringen följer gällande direktiv
- tvärprofessionell samverkan sker på varje enhet och mellan externa vårdgivare/aktörer
- när en vårdinsats påbörjas ska kommunikation ha skett med patienten hur denna vill att information ska ske både kring den aktuella vården och om något händer
- anhöriga ska involveras utifrån den enskildes önskan

Struktur för uppföljning och egenkontroll

Egenkontrollplan för medicinskt ansvarig sjuksköterska utgör strukturen för att kontrollera kvalitén på områdesvis på ett systematiskt sätt.

Metod

- Granskning genom strukturerade frågor som utarbetats av medicinskt ansvarig sjuksköterska och som anpassats för socialpsykiatri. Underlaget för granskningen skickades till sjuksköterskor inom socialpsykiatri
- Redogörelse från chef
- Redovisning av indikatorer

Följande områden ingick i årets granskning:

- Kontakt med läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal
- Läkemedelshantering
- Delegering
- Risk och Avvikelsehantering
- Klagomål eller vårdsynpunkter
- Hygien, riskavfall
- Medicintekniska produkter, MTP
- *Dokumentation(beskrivs i rapporten men planeras att granska 2016)*

Sammanställt resultat för de områden som granskats

Den sammanfattande bedömningen är att patientsäkerheten under 2015 varit av god kvalitet på enheterna dock finns det delar inom olika områden som behöver ses över och förbättras, nedan redovisas resultatet av granskningen.

Handlingsplan ska verksamhetschefen upprätta utifrån granskningens resultat, hur och när förbättringsåtgärderna vidtas samt vem som ansvarar för olika delar. De vidtagna åtgärderna ska av verksamhetschefen följas upp och utvärderas för avsedd effekt.

Områden

Kontakt med läkare och annan hälso- och sjukvårdspersonal

Ansaret för den medicinska bedömningen och behandlingen ligger på landstinget. Verksamheten för socialpsykiatri har heldygns ansvar upp till sjuksköterskenivå. I verksamheten saknas i dagsläge skriftliga lokala rutiner för hur samarbetet/kontaktvägar med läkare, sjuksköterska, sjukgymnast/fysioterapeut och arbetsterapeut ska ske.

Sjuksköterska ska kontaktas av boendestödjaren när vårdtagares hälsotillstånd förändrats vid olika hälso-och sjukvårdstillstånd, för detta saknas det kommunikationsplan.

Utvecklingsområden som framkommit vid granskning:

- Kommunikationsplan i samband med delegeringsundervisning eller vid ordinationstillfället.
- Samarbetet och kontaktvägar med läkare och sjuksköterska.

Läkemedelshantering

MAS riktlinje för läkemedelshantering och delegering finns framtagna, dock finns det mer att göra för att ytterliga säkerställa läkemedelshantering och dess tillämpning.

Utvecklingsområden som framkommit vid granskning:

- MAS riktlinje för läkemedelshantering ska vara kända och tillämpade.
- Ett särskilt mall har utarbetats av medicinskt ansvarig sjuksköterska för att säkerställa lokala rutiner som enhetschefen ansvarar för att upprätta.
- Kontroll av särskilt utsedd sjuksköterska minst en gång per månad till förbrukningen av narkotikaklassade läkemedel
- Rutin för strukturerad egenvårdsbedömning och dokumentation i patientjournalen om patienten inte själv klarar av att hantera sina läkemedel och ansvaret för det övertogs av sjuksköterska.
- Extern kvalitetsgranskning av läkemedelshantering, är planerat att genomföra 2016

De lokala rutinerna kommer att följas upp vid den externa granskningen som genomförs av farmaceut.

Delegering

Av patientsäkerhetslagen framgår att den som tillhör hälso- och sjukvårdspersonalen bara får överlåta en arbetsuppgift till någon annan när det är förenligt med kravet på en god och säker vård.

Den som överlåter en arbetsuppgift till någon annan ansvarar för att denne har förutsättningar att fullgöra uppgiften. Både den som delegerar och den som tar emot en delegering har ett personligt yrkesansvar i delegeringsförfarandet.

Det yttersta ansvaret för att delegeringar sker på ett korrekt och patientsäkert sätt har verksamhetschefen eller den medicinskt ansvariga sjuksköterskan.

Det är ytterst verksamhetschefens ansvar att ta ställning till vem som får göra vad. Yrkesutövaren har också ett eget ansvar att säga ifrån om denne inte har den kompetens och den förmåga som krävs för att utföra en arbetsuppgift på ett säkert sätt.

Utvecklingsområden som framkommit vid granskning:

- Kunskapen om vem som ska känna till om MAS riktlinjer för delegering av hälso- och sjukvårdsuppgifter ska tydliggöras.

- Delegerat personal utbildas inte enligt MAS riktlinjer för delegering, där det bl.a. inte skriftlig kunskapstest vid delegering av överlämnande av läkemedel görs, varken vid ny delegering eller vid förnyat beslut. Se till att Mas riktlinjer tillämpas.
- Det förekommer att en sjuksköterska delegerar till fler än tjugo personer, något som verksamheten bör se över och riskbedöma.

Risk och Vårdavvikelsehantering

Vårdgivaren ska med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. En del av ledningssystemets grundläggande uppbyggnad är risk- och avvikelsehantering, ett systematiskt förebyggande arbete för att förbättra patientsäkerheten. Vårdgivaren är ålagda att ha rutiner för avvikelse- och riskhantering.

Hälso- och sjukvårdspersonal är enligt Patientsäkerhetslagen, PSL (2010:659) skyldig att bidra till en hög patientsäkerhet, en del i det är att rapportera risker för vårdskador samt händelser som har medfört eller kunnat medföra en vårdskada.

All hälso- och sjukvårdspersonal ska känna till och rapportera avvikelser enligt rutin. Enhetschefer har till ansvar att löpande utreda och åtgärda avvikelser på sin enhet.

Allvarligare incidenter, risk för suicid och försök till suicid eller händelser som medfört högre vårdnivå rapporteras skyndsamt till MAS, som utreder och Lex. Maria anmäler till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), då det är aktuellt. Nämnden informeras vid en Lex Maria anmälan MAS redovisar vårdavvikelse till nämnden en gång per år i samband med Patientsäkerhetsberättelsen.

Säkerhetskulturen inom verksamheten ska vara grundläggande för resultaten. Att erkänna att det förekommer fel och att ha system och tänkande för hur man agerar när fel uppstår är en väsentlig del i säkerhetsarbetet.

En rutin finns för att arbeta systematiskt med rapporteringen av avvikelser, dock finns det brister i rutinen. Avvikelsehantering gällande samarbetet mellan socialpsykiatri och Psykiatri Sydväst fungerar väl, däremot fungerar avvikelsehantering avseende hälso- och sjukvårdsfrågor mindre bra inom den egna verksamheten. En bidragande faktor anser verksamheten kan vara att verksamheten haft tillgång till olika medicinskt ansvariga sjuksköterskor i olika omfattningar. Ett område som bör riskbedömmas o åtgärdas.

Utvecklingsområden som framkommit vid granskning:

- Då antalet inrapporterade vårdavvikelse är få bör verksamheten riskanalysera orsak till antalet inkomna rapporter och åtgärda.
- Arbeta mer med säkerhetskulturens och dess skyldigheter för att rapportera tillbud och negativa händelser.
- Arbetsättet ska inkludera när patient och närstående ska informeras om möjligheten att framföra sina synpunkter till Patientnämnden, Landstingens ömsesidiga försäkringsbolag, Läkemedelsförsäkringen och IVO.
- Att avvikelsen och information till patient/närstående dokumenteras i journal.
- Var i verksamheten MAS riktlinjerna finns tillgängliga för berörd personal ska vara kända.

- Kvalitetssäkra mer rapporteringsprocessen, handläggningsprocessen, återkopplingsprocessen i verksamheten när en risk, tillbud eller en negativ händelse har inträffat.

Förvaltningen håller på att ta fram ett kvalitetsledningssystem och i det arbetet har nya rutiner arbetats fram för synpunkts- klagomåls- och avvikelshantering. De nya rutinerna har ännu inte tillämpats men kommer att bli det under första kvartalet 2016.

Antal rapporterade vårdavvikelser och åtgärder:

Under år 2015 har 17 vårdavvikelser rapporterats in. 13 av dem har handlat om att psykiatri inte har följt de överenskomna rutiner (7 gällande informationsöverföring vid utskrivning från heldygnsvården, 5 gällande felaktiga Apodos, obemärkta medicinpåsar vid utskrivning och 1 gällande att kommunens personal blev bollad mellan olika enheter inom psykiatri då en boende uttalade självmordstankar)

Dessa 13 vårdavvikelser har diskuterats på regelbundna chefsmöten mellan socialpsykiatri och Psykiatri Sydväst och Psykiatri har åtagit sig att åtgärda bristerna t.ex. genom ökad kunskap och information om gällande rutiner för sina hyrläkare.

Resterande 4 vårdavvikelser har handlat om felaktigheter i medicinhanteringen inom verksamheten; uteblivna doser, förvunnen/stulen medicin och överlämnande på felaktigt sätt.

Åtgärder som vidtagits av verksamheten under år 2015 har varit följande; indragna delegationer, samtal och kunskapsöverföring med/till berörda, icke förlängning av ett vikariat, polisanmälan då narkotika försvunnit.

Under år 2014 har 18 vårdavvikelser rapporterats in. 14 av dessa vårdavvikelser gällde samarbetet med psykiatri; 10 handlade om informationsbrister, 4 handlade om felaktigheter i mediciner vid utskrivning från heldygnsvården. 4 vårdavvikelser inom verksamheten; 2 medicinhanteringen och 2 problem med telefonin så att brukare som vid behov kan använda en direktlinje för nå personalen slogs ut.

Vidtagna åtgärderna för år 2014 har varit genomgångar av rutiner, indragen delegation, arbetsrättsliga åtgärder och IT-åtgärder angående telefonin.

Klagomål och vårdsynpunkter

Inkomna klagomål och vårdsynpunkter kan komma från patient och/eller närstående direkt, till patientnämnd eller till personal inom verksamheterna.

Vårdsynpunkter och klagomåls ärende har inte inkommit till medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Hygien, riskavfall

All vårdpersonal ska konsekvent tillämpa basala hygienrutiner i sitt arbete och är den mest grundläggande åtgärden för att förebygga vårdrelaterade infektioner inom alla former av vård och omvårdnad.

Utvecklingsområden som framkommit vid granskning:

- Tillämpa rutinen. Hänvisar till socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien inom hälso- och sjukvården där den anger de krav som alla verksamheters lokala basala hygienrutiner ska vara grundade på.
- Att all personal går igenom vårdhygiens-webbaserade hygienutbildning.

Medicintekniska produkter, MTP

I redovisningen framkommer det att MTP förekommer i verksamheten.

Utvecklingsområden som framkommit vid granskning:

- För att kvalitetssäkra hantering och regelverk av MTP behöver lokala rutiner tillämpas utifrån MAS riktlinjen för MTP.

Dokumentation av hälso- och sjukvårdsjournal

Enligt Patientdatalagen (PdL) har all legitimerad personal skyldighet att dokumentera. Till hälso- och sjukvårdspersonal räknas förutom legitimerade hälso- och sjukvårdspersonal även de som biträder legitimerad personal, det vill säga alla som utför en hälso- och sjukvårdsuppgift genom delegering, ordination eller instruktion. Denna omvårdnadspersonal ska dokumentera de iakttagelser av vikt som de gör i samband med utförandet av de delegerade, ordinerade eller instruerade arbetsuppgifterna.

Dokumentationen är avsedd att vara ett stöd för den eller de personer som ansvarar för vården och omsorgen. I dokumentationen tydliggörs den enskildes behov av hjälp och stöd samt vad, hur och vem som ska tillgodose hjälpbehoven.

Den utgör ett arbetsverktyg eller informationskälla för bedömningen av de åtgärder som kan behöva vidtas av någon som inte träffat patienten/brukaren tidigare.

Dokumentationen ger den enskilde möjligheten att få insyn i och vara delaktig i utformningen av hjälpinsatserna/vården. Den är också ett underlag vid tillsyn och kontroll och har betydelse i vissa rättsliga sammanhang.

Planeras till år 2016:

- Området dokumentation av hälso- och sjukvårdjournal har inte granskats år 2015. Det planeras till att genomföra under våren 2016 av medicinskt ansvarig sjuksköterska.
- Loggkontroller ingår i internkontrollplanen och ska vara genomförda. Vid journalgranskningen kommer medicinskt ansvarig sjuksköterska även kontrollera om loggkontroller genomförts.

Kompetens

Varje verksamhet i vården ska vara bemannad på ett sådant sätt att kraven på god och säker vård kan uppfyllas.

Det ska finnas tillräckligt med formellt och reellt kompetenta yrkesutövare. Arbetsuppgifterna ska fördelas med hänsyn till behovet av kompetens och yrkeserfarenhet. Medicinska arbetsuppgifter ska endast i undantags fall utföras av yrkesutövare som inte är legitimerade eller genomgått högskoleutbildning som lett till yrkesexamen.

Utbildningsinsatser är viktiga, personalgruppen ska tillses med grundläggande psykiatrisk och medicinsk kompetens samt metoder för att främja patienternas inflytande över den egna vården.

Som stöd till arbetet finns regionala vårdprogram och nationella riktlinjer ger rekommendationer för hur olika typer av psykisk sjukdom ska behandlas. Rekommendationerna bygger alltid på erfarenheter och vetenskapliga undersökningar.

Psykiatri inom Stockholms läns sjukvårdsområde arbetar utifrån vårdprogrammen. För att patienten får en säker vård som är väl beprövad för att ge bästa resultat. Eftersom vårdprogrammen gäller i hela länet så innebär det också att patienten får likvärdig vård oavsett på vilken mottagning eller avdelning hen får sin behandling.

Genom det nuvarande samarbetet med Psykiatri Sydväst får patienter behandlingar enligt i linje med nationella vårdprogram.

För ökad patientsäkerhet har alla personalgrupper haft metodstöd av utbildad i hot och hot om våld samt förebygga våld. Ca 1/3 del av personalen inom särskilt boende har utbildats i "första hjälpen i psykisk hälsa" för att förebygga suicid och öka kompetensen. Övriga kommer att utbildas 2016/17

Nya arbetssätt som införts och som haft betydelse för patientsäkerheten och förbättrats under 2015 är kompetenssatsningar som MI-utbildning(Motiverat samtal), ESL (Ett självständigt liv) som är en socialpedagogisk behandlingsmodell för personer med psykisk funktionsnedsättning och preventivt arbete för hot och våld.

Antalet sjuksköterskor inom enheten har utökats då det påvisats att behovet av fler sjuksköterska insatser ökat inom enhetens särskilda boenden.

Verksamheten har uppmärksammat brister och oklarheter kring sjuksköterskornas arbetsuppgifter, roller och ansvar samt i dokumentationen och har en plan för att arbeta med förbättringar. Sjuksköterskorna har organiserats till ett team med en ansvarig chef (tidigare var de under olika chefer), detta i syfte att få förbättringar när det gäller arbetssätt och rutiner samt information.

Vårdsamverkan och överenskommelser

Samverkan, information och informationsöverföring mellan vårdgivare, mellan organisationen och mellan yrkesgrupper är väldigt viktigt och ger kompetenslyft. När en patient skrivs in och ut i slutenvård krävs det en samordnad kommunikation mellan huvudmännen för att patienten ska få en god och säker vård.

Den 1 januari 2015 trädde patientlagen (2014:821) i kraft. Syftet med lagen är att stärka och tydliggöra patientens ställning samt att främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet. Målet är att i samverkan med andra vårdgivare arbeta för att fler patienter får individuella planer framtagna.

Socialstyrelsens föreskrift SOFS 2005:27 reglerar samverkan vid in- och utskrivning av patienter i slutenvård. Enligt föreskrifterna ska kommun och landsting genomföra en samordnad vårdplanering(SIP). Kommuner och landsting ska i samråd utarbeta rutiner för vårdplanering inför utskrivning av patienter. De ska också utarbeta rutiner för överföring av information mellan vård- och omsorgsgivare i samband med in- och utskrivning av patienter från slutenvård till öppen vård och socialtjänst.

Utvecklingsområde:

Samverkans rutin för in- och utskrivning av patienter samt överföring av information inom och mellan kommunen och vårdgivare bör lyftas upp som ett mål i handlingsplanen för en mer systematiskt arbetsätt. Rutinen ska vara känd och samverkan ska alltid utgå från den enskildes behov.

Samverkan med patienter och närstående

Patienter och i förekommande fall närstående ska ges sakkunnig och omsorgsfull hälso- och sjukvård och ska så långt som möjligt utformas och genomföras i samråd med patienten.

(Patientsäkerhetslagen, 2010:659)

Patient och/eller närstående bli alltid informerad vid utredning av vårdskada och ombuds också att lämna en egen redogörelse muntligt eller skriftligt om händelsen när det finns skäl för det.

Patient och/eller närstående som vänder sig till någon i kommunen bli informerade om vart man vänder sig för att framföra klagomål och synpunkter i första hand till närmaste chef. Patientnämnden finns också som ett stöd.

Sekretess

All personal får information om tystnadsplikt och sekretess och får skriva under tystnadsplikten.

Anmälan till Patientnämnden

Inga ärenden har anmälts till Patientnämnden.

Anmälan enligt lex Maria IVO

En negativ händelse som lämnat till Lex Maria 2015, anmälan till IVO gjordes januari 2016.

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Socialnämnden
Årsredovisning 2015
Bilaga 4: Personalberättelse

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Långt ifrån lagom

Innehållsförteckning

Övergripande bild.....	1
Arbetsmiljö.....	1
Redovisning medarbetarenkät	2
Kompetensförsörjning.....	3
Botkyrka kommuns kompetensfond- genomförande	3
Rekrytering.....	4
Jämställdhet och mångfald	5
Årsarbetare och anställningsform.....	6
Sjukfrånvaro och tidsanvändning.....	7
Medelålder och sysselsättningsgrad	8
Redovisning av projekt 5630 – Kompetensutvecklingspaketet	8

Övergripande bild

Ur ett medborgarperspektiv är personalens kompetens och erfarenhet viktig för att säkerställa god kvalitet, utveckling och effektivisering av verksamheten samt möjliggöra att möta de ökade krav som ställs och som kommer att ställas på olika verksamhetsdelar inom socialtjänsten.

Det är generellt svårt att rekrytera socialsekreterare till handläggartjänster med myndighetsutövning. En svårighet Botkyrka delar med många kommuner i Sverige och särskilt inom Stockholms län. Socialförvaltningen har under 2015 haft stora utmaningar på området och står inför ännu större utmaningar de kommande åren.

Under året har personalomsättningen inom förvaltningen varit högre än genomsnittet i kommunen och särskilt allvarigt är detta inom Utredningsenheten och Enheten för ekonomiskt bistånd. För att möta behoven av introduktion och arbetsledning har Utredningsenheten under 2015 arbetat fram ett strukturerat introduktionsprogram som riktar sig specifikt till nyanställda, oerfarna medarbetare, och programmet kommer att tas i bruk under 2016. Satsningen på vidareutbildning och fortbildning som startade 2014 har fortgått under hela 2015 och kommer att fortsätta under 2016.

Övriga enheter med myndighetspersonal såsom Socialpsykiatriska enheten och Vuxenenheten börjar även de får svårigheter att rekrytera.

Socialpsykiatriska enheten har under året haft ett ökat antal hot och våldsanmälningar. Till viss del beror ökningen på att enheten arbetat för att personalen ska anmäla alla incidenter, men det handlar också om en förändrad målgrupp med komplexa behov. Flera av dessa situationer har lett till extra bemanning för att trygga personalens arbetsmiljö.

Genom att uppdatera och arbeta i enlighet med förvaltningens ram för kompetensförsörjning kommer arbetet med kompetensförsörjningsprocessen de närmaste åren genomföras på ett mer systematiskt och transparent sätt. En tydlig kompetensförsörjningsprocess är ett viktigt led för att svara upp mot de kvalitetskrav som ställs på vår verksamhet. Parallellt med detta behöver löneutvecklingen inom yrket och jämförelsen med andra likvärdiga yrkesgrupper på arbetsmarknaden vidareutvecklas.

I enlighet med kompetensförsörjningsramen och kommunens arbetsgivarstrategi har nya karriärtjänster inrättats och tillsatts inom flera enheter; seniora socialsekreterare på EEB, UE, VE och BOE, gruppleadare UE och vård- och stödsamordnare SPE. Under 2015 har socialpsykiatriska enheten och utredningsenheten med hjälp av medel från Botkyrka kommuns kompetensfond och statsbidrag från socialstyrelsen, upphandlat poänggivande skraddarsydda uppdragsutbildningar.

Arbetsmiljö

Enheterna har arbetat systematiskt med arbetsmiljöfrågor inom olika områden. Det har bl.a. handlat om lokalfrågor och åtgärdsplaner utifrån medarbetarenkäten.

Arbetskadorna och tillbud

Under året har 2 st. tillbud (13 st. 2014, 5 st. 2013) och 37 st. arbetsskador (37 st. 2014, 31 st. 2013) rapporterats. Majoriteten av anmälningarna kommer från Socialpsykiatriska enheten där man under året fortsatt arbetet med att alla incidenter ska anmälas. Det kunde redan 2014

konstateras att målgruppen är under förändring vilket tillsammans med det fortsatta arbetet kring att anmäla kan antas vara en förklaring till det höga antalet anmälningar från enheten. Flera av dessa situationer har lett till extra bemanning för att trygga personalens arbetsmiljö. Tillbud/arbets-skador ska rapporteras i det administrativa systemet Riskprio. Systemet är inte fullt ut funktionellt då arbetsskadeanmälan ofta görs på annan plats än vid en dator. Under sommaren och hösten förekom ett antal brandattentat mot socialtjänstens lokaler och även hemma hos en medarbetare. I Riskprio framgår dessa endast som en arbetsskadeanmälan vilket inte är korrekt då ett flertal arbetsskadeanmälningar gjordes under hösten.

Redovisning medarbetarenkät

Indikator	Utfall 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012	Utfall 2011
Medarbetarindex	63%	66	68	68	68
Hållbart medarbetarengagemang index (HME)*	74%	76	77	77	-
HME män	75%	75	u.s.	76	
HME kvinnor	73%	76	u.s.	77	
Delaktighet och inflytandeindex	58%	63 %	63 %	63 %	64 %
män	68%	68 %	66 %	66 %	64 %
kvinnor	56%	61 %	62 %	62 %	64 %
Ledarskap Index	66%	67 %	70 %	67 %	73 %
män	71%	76 %	66 %	74 %	70 %
kvinnor	65%	65 %	71 %	65 %	74 %

* HME – Hållbart medarbetarengagemang består av 9 frågor inom motivation, ledarskap och styrning. Frågorna har tagits fram av SKL för att möjliggöra jämförelser mellan landets kommuner (kommun och landstingsdatabasen, Kolada). Jämförelseuppgifter hämtade ur kommun och landstingsdatabasen

Medarbetarundersökningen 2015 är reviderad och antalet frågor har utökats från 37 st 2014 till 56 st 2015. Detta gör att MI endast är jämförbart för områdena allmänt, delaktighet och HME. Förvaltningen svarsfrekvens ligger stabilt med föregående år (2014) på 87 %. Svarsfrekvensen för kvinnor är 86 % (86 % år 2014; 82 % år 2013; 87 % år 2012). Männens svarsfrekvens har ökat till 94 % (91 % år 2014; 89 % år 2013; 83 % år 2012). Enheterna och sektionerna arbetar med de egna resultaten med hjälp av de verktyg som finns som stöd för arbetet. Förvaltningens ledningsgrupp och förvaltningens samverkansgrupp kommer att följa arbetet.

Index för inflytande och delaktighet ligger på samma nivå som föregående år, resultatet ligger under Botkyrka kommuns som i år ligger på 68%.

HME (hållbart medarbetarengagemang) är ett jämförelsetal som SKL tagit fram, det baseras på 9 frågor i medarbetarundersökningen. Förvaltningens HME har i år sjunkit till 71 (75). En förklaring till de lägre siffrorna kan sannolikt härledas till de brandattentat förvaltningen var utsatt för under sommaren och hösten 2015. Jämförelsestatistik för HME finns tillgänglig för individ- och familjeomsorg i Kolada.

Kompetensförsörjning

Personalomsättning i procent

Enhet	2015	2014	2013
Central förvaltning	4,3%	5,6 %	8,7 %
Enheten för ekonomiskt bistånd	23,7%	25,9%	21,0 %
Utredningsenheten	24,8%	26,0%	30,2 %
Vuxenenheten	15%	15,0%	17,5 %
Resursenheten	10,8%	11,4%	5,7 %
Socialpsykiatriska enheten	12%	5,4 %	9,0 %
Boenheten	0%	16,7%	16,7 %
Totalt Socialförvaltning	15,5%	15,3%	15,3 %
Totalt Botkyrka kommun	10,1%	10,35%	8,7 %

Ovan siffror baseras på personer som rekryterats externt eller valt att gå vidare inom förvaltningen eller kommunen vilket har en påverkan på Boenhetens resultat för 2015 där viss rörlighet förekom inom kommunen. Socialförvaltningens personalomsättning har legat stabilt hög under de senaste tre åren. Flera av förvaltningens enheter ligger högre än kommunens snitt för personalomsättning på 10,1%.

Utredningsenheten och enheten för ekonomiskt bistånd är stora enheter med en mycket hög personalomsättning. Ett lönetillägg är kopplat till uppdraget utredning och myndighetsutövning, barn- och unga. Därtill kommer nedan beskrivna utbildningsinsatser inom enheten. Även enheten för ekonomiskt bistånd arbetar med att försöka stabilisera personalsituationen.

Botkyrka kommuns kompetensfond- genomförande

Resursenheten har under år 2015 genomfört följande kompetensutveckling och utbildning

- Utvägs – gruppledd utbildning i ickevåldsgrupper för män
- Familjerådslag och våld i nära relation” två dagar i Oslo, Norge.
- ”Barn och våld” 7,5 hp vid Karolinska Institutet
- ”BRA samtal”
- Grundkurs och fortsättningskurs om neuropsykiatriska funktionsskillnader
- ESTER (evidensbaserad strukturerad bedömning av risk- och skyddsfaktorer)
- Instruktorer till föräldrastödsprogrammet *Älskade förbannade tonåring*
- Instruktor till föräldrastödsprogrammet *Alla Barn i Centrum*
- Mentors in Violence Prevention-programmet
- Ledarutvecklingsprogrammet, Sandahls

Socialpsykiatriska enheten har beviljats medel från kompetensfonden för utbildning i socialt arbete och i lagstiftning.

- Utbildningen i socialt arbete startade september 2014 och har pågått under året 2015. Under 2015 har totalt 25 personer deltagit i utbildningen i socialt arbete varav 14 kvinnor och 11 män.
- En utbildning i lagstiftning har anordnats. Utbildningen i lagstiftning har riktat sig främst till handläggare och vård- och stödsamordnare. Totalt 40 medarbetare varav 34 kvinnor och 6 män, har deltagit i utbildningen.

- 86 medarbetare fick metodstöd i bemötande av hot och hot om våld, varav 66 kvinnor och 20 män har fått utbildning/metodstöd i bemötande om hot och hot om våld.
- 6 MI-coacher har utbildats under våren 2015.
- 15 medarbetare har utbildats i Delat beslutsfattande.
- Socialpsykiatriska enheten har hittills utbildat 30 medarbetare i första hjälpen i psykisk hälsa i syfte att öka kunskaperna i suicidprevention.

En kompetenskartläggning har genomförts under året och använts som underlag för kompetensutvecklingsplanen för 2015-2016. Enligt kompetenskartläggningen uppfyller 75 % av enhetens personal de fastställda kompetenskraven efter att vi har höjt kompetenskraven inom verkställigheten.

Utredningsenheten

Utredningsenheten har beviljats 2 626 603 kr för kompetenssatsningar från kommunens kompetensfond. Av de medel som tilldelats från kompetensfonden har 21 000 kr använts till utbildning i SAVRY och resterande del använts till vikarier, för att täcka upp för ordinarie personal under utbildning, samt för introduktion av nyanställd personal som i flertalet fall varit relativt nya i yrket och varit i behov av mycket stöd från erfaren personal. Anledningen till att Utredningsenheten inte lyckats använda hela beloppet beror i huvudsak på att det på grund av personalläget inte funnits möjlighet att skicka personal i önskvärd utsträckning till de olika utbildningarna. Den s.k. överanställda personalen har även varit nödvändig för att kompensera för volymökningar av aktualiseringar, utredningar och insatser på enheten. Samtidigt har det varit svårt att rekrytera personal och enheten har inte vid något tillfälle varit fulltalig under året, gäller samtliga sektioner

Enheten för ekonomiskt bistånd

- Nyanställda har fått möjlighet att genomgå kommunens introduktionsprogram samt utbildning i grundläggande MI-kunskaper.
- Enheten hade en utbildningsdag med extern föreläsare gällande ekonomiskt bistånd samt en föreläsningsserie i neuropsykiatri.
- Tolv handläggare deltog i Socionomdagarna.
- Budget- och skuldrådgivarna har deltagit i fortutbildning och konferenser.
- Utredarna i våld i nära relationer har slutfört universitetsutbildning inom sitt ämnesområde.
- De seniora handläggarna har deltagit i utbildningsprogram och handledning på Sandahl och Partners

Boenheten

- De som inte gått MI har deltagit i utbildning.
- Alla har också deltagit i utbildning i juridik kring beslutsfattande enligt SoL med anledning av att Boenheten från den 1 januari 2015 är myndighetsutövande.

Rekrytering

Det råder en stor brist på erfarna socialsekreterare som vill arbeta med myndighetsutövning, ett problem vi delar med stora delar av landet. Under året har socialförvaltningen fortsatt arbetet med att ta fram unika annonser för svårrekryterade yrkesgrupper.

Introduktion

Som ett komplement till den obligatoriska kommunintroduktionen för samtliga medarbetare, har vi under 2015 hållit 1 omgång av förvaltningsintroduktion för våra nyanställda. Introduktionen är obligatorisk för alla nyanställda och omfattar 2 heldagar.

Av de som svarat på årets medarbetarenkät anger 41 % (50 % - 2014, 45 % - 2013, 71% - 2012) av de personer som nyanställts under året att de är nöjda eller mycket nöjda med den introduktion de fått.

Socionomstudenter

Socialförvaltningen har sedan fler år tillbaka ett sammanhållet mottagande och ett praktikprogram för socionomstudenter under deras handledda studiepraktik. Praktikperiodens längd varierar lite mellan olika skolor, men är mellan 10- 20 veckor. Studenterna får genom programmet en inblick i samtliga verksamheter inom socialförvaltningen. Under 2015 tog förvaltningens enheter emot 3 studenter, varav en valde att avbryta sin praktik, under den verksamhetsförlagda terminen i socionomutbildningen. Syfte och mål med praktikprogrammet är främst att studenten ska känna sig välkommen i förvaltningen, säkra rekryteringen av nya medarbetare till socialförvaltningen, ge studenten en övergripande kunskap om socialförvaltningens olika verksamheter och kunskap om och förståelse för socialförvaltningens mål och värdegrund. I medarbetarenkäten 2015 anger 1 av de 72 personer, som nyanställts under året och svarat på frågan i medarbetarenkäten, att de varit praktikanter i socialförvaltningen i Botkyrka under sin studietid

Jämställdhet och mångfald

Den totala föräldraledigheten bland förvaltningens medarbetare är 5,6 % av tillgänglig arbetad tid. Det är omöjligt att analysera och dra slutsatser av föräldraledigheten utifrån kön. Av socialförvaltningens medarbetare är 82 % kvinnor och statistiken visar inte hur stort antal av förvaltningens medarbetare inom respektive grupp som har barn som de kan vara föräldralediga för. Tittar vi på tillgänglig arbetad tid så tar kvinnor ut 5 % föräldraledighet av den tillgängliga tiden för kvinnor (män 0,56 %). I medarbetarundersökningen svarar 70 % kvinnorna (64% 2014) och 83 % av männen (74% 2014) av dem som svarat på frågan att det går bra att förena arbetet med föräldraskap.

Andelen chefer med utländsk bakgrund var för år 2015 12,5% (jmf. 2014 22 %). Antalet medarbetare med utländsk bakgrund var 2015 34% (jmf. 2014 32 %). Som utländsk bakgrund räknas personer födda utrikes, eller med två utrikes födda föräldrar. Andelen chefer med utländsk bakgrund har sjunkit vilket kan förklaras med att det är generellt svårt att rekrytera chefer till socialtjänsten då antalet kvalificerade sökande är begränsat. Genom att ha ett eget ledarskapsutvecklingsprogram inom kommunen skulle man kunna lösa dessa svårigheter och även påverka vilka som antas till programmet. Genom att öka andelen medarbetare med utländsk bakgrund byggs en bredare och mer blandad rekryteringsbas för framtida chefer och ledare.

Årsarbetare och anställningsform

Antal årsarbetare och anställningsform	2015	2014	2013
Årsarbetare			
Antal årsarbetare, tillsvidare månadsavlönade	427,6	409,6	379,7
Antal årsarbetare, visstid månadsavlönade	46,4	55,8	66,3
Antal årsarbetare, beredskapsarbetare månadsavlönade	0,0	0,0	3,0
Antal årsarbetare, timavlönade	11,3	14,1	11,0
Antal årsarbetare, timavlönade beredskapsarbetare		4,3	8,3
Summa Antal årsarbetare	485,4	483,8	468,3
Anställningsform			
Antal anställda tillsvidare	430	412	388
Tillsvidareanställda i % av samtliga anställda	77%	76%	74%
Tillsvidareanställda kvinnor i % av samtliga anställda kvinnor	78%	76% %	74%
Tillsvidareanställda män i % av samtliga anställda män	74%	77% %	77%
Antal anställda visstid	63	68	78
Visstidsanställda i % av samtliga anställda	11%	12%	15%
Visstidsanställda kvinnor i % av samtliga kvinnor	13%	14%	16%
Visstidsanställda män i % av samtliga män	6%	8%	10%
Antal timavlönade	63	61	55
Timavlönade i % av samtliga anställda	11%	11%	11%
Timavlönade kvinnor i % av samtliga kvinnor	9%	10%	10%
Timavlönade män i % av samtliga män	19%	15% %	14%
Summa Antal anställda	540	518	495
Könsfördelning		2014	2013
Antal månadsavlönade män			
Antal män <29 år	5	7	6
Antal män 30-49 år	38	30	34
Antal män 50<	43	45	44
Summa Män	86	82	84
Antal månadsavlönade kvinnor			
Antal kvinnor <29 år	76	63	60
Antal kvinnor 30-49 år	196	190	169
Antal kvinnor 50<	122	122	130
Summa Kvinnor	394	380	359
Summa Månadsavlönade	480	462	443

11 % av förvaltningens anställda är visstidsanställda och 11 % av de anställda är timavlönade. Andelen ligger ungefär på samma nivå som föregående år. Det totala antalet anställda har ökat. Medelåldern för män är 47 år (48 år 2014) och för kvinnor 42 (43 år 2014).

Socialförvaltningen har i det närmaste full sysselsättningsgrad 99,0%, (99,8% för kvinnor och 95,1% för män). 8,9 % av kvinnorna och 8,1 % av männen arbetar deltid.

Sjukfrånvaro och tidsanvändning

	2015	2014	2013
Sjukfrånvaro			
Per period			
Dag 1-14 i % av tillgänglig arbetad tid	3%	2,41%	2,36%
Dag 15-90 i % av tillgänglig arbetad tid	2,07%	1,29%	1,06%
Dag 91- i % av tillgänglig arbetad tid	3,22%	2,01%	1,69%
Sjukersättning/aktivitetsersättning i % av tillgänglig arbetad tid	0,14%	0,02%	
Total Sjukfrånvaro i % av tillgänglig arbetad tid	8,43%	5,73%	5,11%
Per kön			
Kvinnor i % av tillgänglig arbetad tid för kvinnor	7,37%	5,24%	5,75%
Män % av tillgänglig arbetad tid för män	1,05%	0,49%	2,70%
Kvinnor Sjukersättning/aktivitetsersättning i % av total sjukfrånvaro	0,14%	0,02%	
Män Sjukersättning/aktivitetsersättning i % av total sjukfrånvaro	1,05%	0,49%	
Per ålder			
Ålder <29 i % av tillgänglig arbetad tid	1,16%	0,37%	0,55%
Ålder 30-49 i % av tillgänglig arbetad tid	3,68%	,063%	1,97%
Ålder 50> i % av tillgänglig arbetad tid	3,59%	2,73%	2,59%
Tidsanvändning			
Faktiskt arbetad tid i % av ordinarie tid	81,79%	84,47%	84,54%
Sjukfrånvaro i % av ordinarie tid	8,43%	5,73%	4,55%
Lagstadgad frånvaro i % av ordinarie tid	6,64%	5,85%	5,18%
Övrig ledighet i % av ordinarie tid	4,04%	4,54%	5,74%
Övertid i % av ordinarie tid	0,06%	0,19%	0,12%
Fyllnadstid i % av ordinarie tid	0,00%	0,02%	
Kompleddighet i % av ordinarie tid	0,01%		0,00%

Kommentar: tillgänglig arbetad tid = ordinarie tid – lagstadgad frånvaro

Sjukfrånvaron har ökat något jämfört med tidigare år 5,43 % jmf. 5,73% 2014 (total sjukfrånvaro av tillgänglig arbetad tid). Kvinnornas sjukfrånvaro är betydligt högre än männens. Den faktiskt arbetade tiden (där semester ingår) är 80,79% , övrig ledighet är stabil jämfört med föregående år.

Medelålder och sysselsättningsgrad

	2015	2014	2013
Medelålder månadsavlönade	43	44	45
Medelålder kvinnor	42	43	44
Medelålder män	47	48	48
Sysselsättningsgrad månadsavlönade	99,0%	99,6%	100,7%
Sysselsättningsgrad månadsavlönade kvinnor	99,8%	100,2%	100,6%
Sysselsättningsgrad månadsavlönade män	95,1%	97,3%	101,2%
Deltidsanställda			
Deltidsanställda i % av månadsanställda	8,8%	7,6%	6,8%
Kvinnor i % av månadsanställda kvinnor	8,9%	7,7%	7,2%
Män i % av månadsanställda män	8,1%	7,3%	4,8%

Redovisning av projekt 5630 – Kompetensutvecklingspaketet

Verksamhet	Utfall 2015	Budget 2015	Avvikelse Utfall-Budget 2015
14391 Handl ensamkommande	-87 939		-87 939
Summa 14 Flyktingåtgärder	-87 939		-87 939
7320 Fam. hemsadm	-347 205		-347 205
Summa 732 Familjehemsv barn o unga	-347 205		-347 205
7391 Handl. f barn och unga	-1 788 825		-1 788 825
7392 Enhetens personalutv bou		-2 626 603	2 626 603
Summa 739 UE resp RE gem drift	-1 788 825	-2 626 603	837 778
Summa 73 Barn o ungdomar t o m 20	-2 136 030	-2 626 603	490 573
7471 S.boende psyk f-h	-111 445		-111 445
Summa 747 Boende	-111 445		-111 445
7492 Personalutveckling SPE	-662 497	-1 036 397	373 900
7495 Ledning socialpsykiatri	-3 820		-3 820
Summa 749 Socialpsykiatri gemensamt	-666 317	-1 036 397	370 080
Summa 74 Vuxna exkl missbrukare	-777 762	-1 036 397	258 635
Summa Alla verksamheter	-3 001 730	-3 663 000	661 270

Återstående medel begärs ombudgerat till:

Verksamhet	
Summa 73 Barn o ungdomar t o m 20	376 924
Summa 749 Socialpsykiatri gemensamt	284 346
Summa Alla verksamheter	661 270

**LÅNGT
IFRÅN LAGOM**

Socialnämnden
Årsredovisning 2015
Bilaga 5: Områdesuppföljning

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Långt ifrån lagom

Innehållsförteckning

Alby.....	1
Tullinge	1
Tumba.....	2
Hallunda/Norsborg	2
Fittja	3

Alby

I Alby finns många arbetslösa och människor som arbetar i låglöneyrken. Barn och ungdomar som växer upp i familjer med långvarig, ansträngd ekonomi riskerar att hamna i utanförskap med missbruk och kriminalitet jämfört med barn från mer resursstarka familjer.

I området finns också många trångbodda familjer. Trångboddheten bidrar till påfrestningar och kan på sikt generera problem som stress och relationsproblem. Det finns även många som bor i andra hand vilket medför osäkerhet om hur länge de får bo kvar vilket i sin tur kan leda till stress och hälsoproblem.

Under 2015 har områdessekreterarna haft begränsad samverkan med områdets skolor, vilket påverkar möjligheterna till att utföra skolfält, samverkansaktiviteter och insatser med inriktning mot barn och unga. Under slutet av terminen har dock förutsättningarna förändrats och områdessekreterarna kommer på nytt att inleda skolfält på en av skolorna.

Det beskrivs från flera håll att det sker en öppen narkotikahandel kring Alby centrum och det har tidigare främst varit äldre personer som sköter handeln och står för det öppna missbruket av narkotika. Under hösten har denna plats även lockat ungdomar från trettonårsåldern och uppåt. Det har uppmärksammats av nätverksgruppen och kommer vara på dagordningen under 2016.

I området finns även en stark oro att fler ungdomar från området ska rekryteras till Syrien.

Tullinge

Vid terminsstarten i augusti kunde inte den öppna förskoleverksamheten öppna på grund av brandattentaten. Den fick istället förflyttas till lekparken i närområdet samt andra utflyktsmål. Konsekvensen blev att besöksantalet under denna period minskade markant. Öppna förskolan utgör en viktig funktion för att fånga upp mer subtila signaler på riskfaktorer hos barn, unga och deras familjer. Tullinge är ett tillsynes socioekonomiskt starkt område men det finns en risk att man förbiser de som behöver stöd och hjälp.

Den ungdomsproblematik som vi kan se generellt i Tullinge, utifrån Botkyrka kommuns ungdomsenkät, är att alkoholanvändningen är högre jämfört med andra delar av kommunen. Utifrån denna kunskap har vår sektion fortsatt att jobba förebyggande och långsiktigt kring ANDT-frågan och ett uppbyggt samarbete finns med Tullinges båda högstadieskolor. Det generella föräldrastödsprogrammet Effekt används och områdessekreterare arbetar tillsammans med Mini Maria och folkhälsosamordnare för att stärka ungdomarnas motstånd mot alkohol. Ett samarbete med Tullinges fritidsgård finns också kring ANDT.

Områdessekreterare skolfältar regelbundet på både Trädgårdsstadsskolan och Falkbergsskolan i Tullinge. Läsåret 14/15 utökades den förebyggande satsningen mot nätmobbing och social utsatthet på nätet på Trädgårdsstadsskolan, med stöd av metodmaterialet Ses Offline från MUCF¹. Ett liknande samarbete har även genomförts på Parkhemsskolan och Rikstens skola för mellanstadiet, där även föräldrarna involverats. Efterfrågan på de här aktiviteterna har varit stor.

¹ MUCF, Myndigheten för Ungdoms- och CivilsamhällesFrågor

Under hösten har det varit oroligt runt en ungdomsgrupp i Tullinge på ett sätt som det inte har varit runt någon annan grupp de senaste åren. Det är en grupp ungdomar i åldern 12-15 år som är inblandade i flera allvarliga händelser i Tullinge, bl.a. inbrott, misshandel och uppgjorda slagsmål. Skola, polis och olika enheter inom socialtjänsten har samarbetat för att mobilisera föräldrarna till ungdomarna, bland annat med två föräldrarådslag under hösten.

Tumba

Genom uppsökande arbete har områdessekreterarna fått kännedom om att det finns ungdomsgrupperingar i Tumba som relativt ofta dricker alkohol på helgerna och i vissa grupper även använder lustgas.

Det har varit särskilt oroligt i Storstreten under en period. Polisen gjorde ett tillslag vilket medförde att konflikten mellan polis och unga vuxna som bor i Storstreten eskalerade. Det har påverkat även yngre ungdomar i området, som har en väldigt negativ syn på myndigheter. Polisen har med områdessekreterarnas hjälp sammanförts med yngre barn som bevittnat och blivit rädda vid polisens ingripande. Polisens har i lugn och ro kunna berätta för berörda barn om varför de behöver agera vid olika situationer som uppstår.

Områdessekreterarna har haft ett nära samarbete med Tunaskolan, Broängsskolan och Storstretsskolan, dels genom skolfält dels genom samarbete med förbyggande insatser i klasser för att stärka eleverna. Genom Kraftsamling finns ett samarbete med Malmsjö skola. Samtliga skolor i Tumba har uppmärksammat problematiken med kränkningar på nätet, något även områdessekreterarna erfar när de är ute på skolor och träffar ungdomarna på fritiden. Ett arbete har genomförts med information kring social utsatthet på nätet, om socialtjänstens stöd samt frågor om ANDT.

En generell problematik som visar sig i flera delar av Tumba är den höga toleransnivån för våldshandlingar bland ungdomar i form av så kallat ”skojbråk” och även skrivna kränkningar på nätet.

Hallunda/Norsborg

Det våldsförebyggande arbete är det som varit i fokus i området under 2015. Insatserna i området genomsyras av detta och det finns en röd tråd som startar med blivande föräldrar i det samverkansforum mellan kommunen och landstinget som de förebyggande socialsekreterarna är sammankallande till. Där ingår BVC, BMM², Utredningsenheten och de öppna förskolorna.

Under hösten har Mottagning för våld i nära relationer och barnmorskor från Ungdomsmottagningen besökt öppna förskolan. De har informerat föräldrarna om sin verksamhet och bjudit in till viktiga diskussioner. Heder och våld är teman som lyfts hos många av öppna förskolans besökare.

Trångboddhet och boende i andra hand är fortfarande ett problem för många. Likaså att man inte alltid känner förtroende för förskola och skola. Föräldrar uttrycker oro för barnens språkutveckling och att personal inte har utbildning. Långa väntetider på förskoleplats gör att det tar längre tid att börja på exempelvis SFI. Öppna förskolan är aktiv i att uppmuntra till studier och har slussat flera föräldrar till Vägledningcenter.

² BVC, barnavårdscentral; BMM, barnmorskemottagning

Förebyggande socialsekreterare har samlat fler kompetenser inom våldsfrågorna och satt samman en utbildningssatsning för professionella i området. Även detta i linje med det våldsförebyggande arbetet. De kommunala förskolornas och skolornas personal har fått ta del av utbildningar som ”Vad är våld”, ”Barn som far illa”. Det har gjorts inom ramen för kraftsamling och i samverkan med Utbildningsförvaltningen, Utredningsenheten och Barnahus.

Under 2015 har Norsborg som område utmärkt sig vad gäller oro. Under sommaren och hösten har fokus varit en grupp på ca 20 unga med omfattande gränsöverskridande beteenden. Det har rört sig om narkotikabruk och försäljning av narkotika, stölder, olovligkörning, miss-handel och hot. Stora resurser går till gruppen från skola, socialtjänst och polis. Oron i Norsborg visar inga tecken på att avta, snarare tvärtom.

Våldsförebyggande arbete i Hallunda Norsborg

Genom samtal med ca 200 elever i området Hallunda/Norsborg har elevernas uppfattning om hur de upplever förväntningar från vuxna utifrån deras kön fångats upp. Barnens svar går i linje med det forskning säger, att en grundkomponent för ett effektivt våldsförebyggande arbete är att utmana stereotypa könsnormer. Det arbetet som inleddes 2014 har sammanställts i ett arbetsmaterial som benämns *Tåget*. Som en del i *Tåget* erbjuds även föräldrastödsprogrammet *Alla Barn i Centrum*. Det våldsförebyggande arbetet har tagit plats på samtliga av fem öppna förskolor i området, bland annat genom kompetenshöjande utbildningssatsningar.

Under året 2015 gick implementeringsarbetet med det våldsförebyggande arbete i högstadiet, Mentors in violence prevention (MVP), in i sin operativa fas. Nyckelpersoner för MVP, det vill säga skolpersonal, socialtjänst, polis och räddningstjänst, har gemensamt gjort en planering av genomförande. Det genomfördes en rekryteringsdag under våren, där alla elever från årskurs åtta i Hammersta skolan, Brunna skolan och Karsby International School deltog för att lära sig mer om vad det innebär att vara mentor och pratade om vad våld är, hur normer gör våld och hur de begränsar oss, och hur aktiva åskådare kan förebygga våld. Alla elever som var intresserade fick sedan söka till att bli MVP-mentor för läsåret 2015/16. Från dessa ansökningar valdes 24 ungdomar ut genom intervjuer på de enskilda skolorna.

Under hösten har *Sveriges första MVP-mentorer* genomfört sina första MVP-pass i årskurs 6 på respektive skola.

Fittja

Bostadsbristen är en stor utmaning. Många barn har det svårt i och med att deras familjer bor i andra hand, i källarlokalerna eller inneboende utan trygghet i form av hyreskontrakt. För att ingen ska få reda på att familjerna bor där måste föräldrarna se till att barnen är tysta. Områdessekreterarna hör många olika berättelser om omänskliga arbetsförhållanden och extremt låga löner bland annat från papperslösa men även från besökare med uppehållstillstånd och arbetstillstånd.

Vi lever i en starkt polariserad omvärld och detta sätter ett tydligt avtryck i Fittja. Oroligheterna och konflikterna som rapporterats om från andra länder aktualiserades även här. Besökare har även oroats av att unga män, enligt dem, anslutit sig till IS. Med tanke på oroligheter i Syrien finns en stark oro att ungdomar från området ska rekryteras.

Genusnormen genomsyrar mycket och det finns stora utmaningar i uppdelningen mellan pojkar och flickor i området.

Flera verksamheter och professionella i Fittja upplever att det sker användning och försäljning av narkotika i området, särskilt kring centrum och Vårdhusvägen. Användning och försäljningen sker öppet och är lättillgängligt för boende i området. Statistik från Ungdomsenkäten tyder på att flera ungdomar upplever att narkotika finns i deras bostadsområde och känner därmed en otrygghet. Fittjas nätverksgrupp har under hösten arbetat med ANDT-frågor med fokus på narkotika. Under hösten har några representanter från nätverksgruppen planerat fram en utbildningsåtgärd för alla nätverksgrupper i Botkyrka. Resultatet blev en interaktiv hel-dagsutbildning i förebyggande och hälsofrämjande arbete kring ANDT med fokus på förebyggande arbete kring trygghet och narkotika.

Förebyggarsektionen har under 2015 uppmärksammat en grupp ungdomar i åldern 12-17 som befinner sig i riskmiljöer, är utåtagerande och har en stark sammanhållning, attribut och regler vilket mer liknar ett gäng. Det finns äldre personer mellan 18-30 år med missbruk och ett kriminellt förflutet som visat ett intresse för att bygga relationer med denna grupp ungdomar. Det sker ofta efter skolan vid Vårdhusvägen eller i Fittja centrum. Gruppen har också varit inblandad i konflikter med andra ungdomsgrupperingar där kränkningar och våldsinslag förekommit. I samarbete med polis, skola och fritid har en kartläggning gjorts av ungdomsgruppen samt erbjudit gruppen och dess föräldrar olika former av stöd.

3

Internkontrollplan 2016 (SN 2015:1)

Beslut

Socialnämnden godkänner förslag till upprättad internkontrollplan för 2016

Ärendet

Syftet med planen är att säkra en effektiv förvaltning, granska att det finns rutiner och arbets sätt för att uppnå målen för verksamheten, att vi följer lagar, regler och riktlinjer och undgå allvarliga fel och skador.

Socialnämnden ansvarar inom sina verksamhetsområden för att utforma och organisera den interna kontrollen och finna effektiva system för uppföljning. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll.

Jämfört med 2015 års plan har två nya kontrollmoment lagts till i 2016 års internkontrollplan som föreslagits av kommunledningsförvaltningen kontrollmoment 3 och 12. Ett antal kontrollmoment har tagits bort, vilket till stor del beror på att det finns säkerställda rutiner som bedöms fungera, men också på att några av kontrollmomenten och kontrollmetoderna inte gett förväntad information, till exempel har flera kontrollmoment granskat samma sak. Totalt sett så rekommenderar kommunledningsförvaltningen alla förvaltningar att ha med sex av kommunledningens kontrollmoment och dessa är nummer 3, 4, 5, 6, 12 och 13 i socialförvaltningens förslag till internkontrollplan.

2015-09-14

Dnr SN/2015:1

Referens
Ulrika Hage

Mottagare
Socialnämnden

Internkontrollplan 2016

Förslag till Beslut

Socialnämnden godkänner förslag till upprättad internkontrollplan för 2016

Ärendet

Syftet med planen är att säkra en effektiv förvaltning, granska att det finns rutiner och arbetssätt för att uppnå målen för verksamheten, att vi följer lagar, regler och riktlinjer och undgå allvarliga fel och skador.

Socialnämnden ansvarar inom sina verksamhetsområden för att utforma och organisera den interna kontrollen och finna effektiva system för uppföljning. Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att se till att det finns en god intern kontroll.

Jämfört med 2015 års plan har två nya kontrollmoment lagts till i 2016 års internkontrollplan som föreslagits av kommunledningsförvaltningen kontrollmoment 3 och 12. Ett antal kontrollmoment har tagits bort, vilket till stor del beror på att det finns säkerställda rutiner som bedöms fungera, men också på att några av kontrollmomenten och kontrollmetoderna inte gett förväntad information, till exempel har flera kontrollmoment granskats samma sak. Totalt sett så rekommenderar kommunledningsförvaltningen alla förvaltningar att ha med sex av kommunledningens kontrollmoment och dessa är nummer 3, 4, 5, 6, 12 och 13 i socialförvaltningens förslag till internkontrollplan.

Enligt reglemente har socialförvaltningen upprättat ett förslag till en årlig plan för internkontroll.

Planen omfattar:

- De typer av kontroller som ska göras
- Hur ofta det ska ske
- Vem som ansvarar för att kontrollerna genomförs samt
- Till vem rapportering ska ske

Skriftlig återrapportering av genomförd internkontroll till nämnden görs en gång per år, senast i samband med överlämnandet av årsbokslutet.

Till skillnad från tidigare år, då förvaltningarna informerats om resultatet av kommunledningsförvaltningens granskning efter det att de egna granskningarna behandlats av nämnden, kommer årets granskning som utförs av kommunledningsförvaltningen att överlämnas till berörd förvaltning senast den 31 augusti. Respektive förvaltning ska tillsammans med egen granskning arbeta in också detta resultat i sin rapport till nämnden. Nämnderna ska som tidigare lämna sina rapporter till kommunstyrelsen senast i början av november. Återrapport till kommunstyrelsen kommer som tidigare ske till sammanträdet i januari 2017.

Den förändrade rapporteringsordningen medför behov av att ändra i reglemente för intern kontroll. Kommunledningsförvaltningens förslag till ändring i reglementet kommer att lämnas till kommunstyrelsen under våren 2016.

Marie Lundqvist
Socialchef

2016-01-27

Internkontrollplan 2016

Nämnd: Socialnämnden

Nr	Rutin/process/sy- stem	Kontrollmoment	Riskcate- gori/Beskrivning	Kontrollmetod och frekvens	Ansvarig	Rappor- teras till	Risk 1- 16*
	<i>Vad heter risken?</i>	<i>Vilken kontroll/åtgärd måste finnas eller fungera för att mot- verka risken?</i>	<i>Vad innebär risken?</i>	<i>Hur kommer kontrollen att ske och ofta?</i>	<i>Vem är ansvarig?</i>	<i>Till vem och hur ofta rap- porteras kontrol- lerna?</i>	<i>Vilket riskvärde är be- dömt?</i>
Ekonomi							
1	Attest	Att attestförteckningar finns och är sparade enligt krav i reg- lementet.	Obehörig beslutsatte- sterar betalningar.	Kontroll av att samtliga förvalt- ningar lämnat in förteckning till ekonomienheten på kommun- ledningsförvaltningen. Kontroll februari/mars.	Ekonomichef, soc	Förvalt- ningschef	12
2	Attest	Att överordnad attesterar per- sonliga eller förtroendekänsliga fakturor/utlägg.	Felaktiga utbetalning- ar. Skadat förtroende för kommunen.	Stickprov 4 gånger per år	Ekonomichef, soc	Förvalt- ningschef	9-16
3 Ny	Korthantering	Att kontrollera att det till varje faktura finns bifogat samtliga	Felaktiga utbetalning- ar. Skadat förtroende.	Stickprov 4 gånger per år.	Ekonomichef, soc	Nämnd	12

2016-01-27

Nr	Rutin/process/sy- stem	Kontrollmoment	Riskcate- gori/Beskrivning	Kontrollmetod och frekvens	Ansvarig	Rappor- teras till	Risk 1- 16*
		kvitton, att moms är rätt avdra- gen och att regelverk följs.					
4	Representation	Att belopp, momsavdrag, upp- gifter om syfte och deltagare överensstämmer med gällande regler.	Skadat förtroende.	Stickprov 4 gånger per år.	Ekonomichef, soc	Förvalt- ningschef	9-12
5	Anläggningsregist- ret	Att bokförda värden i anlägg- ningsregistret är rimliga och att anläggningen existerar.		Förvaltningens samtliga an- läggningar ska bedömas. Utfal- let skickas till ekonomienheten för justering av bokfört värde utifrån den inventering som gjorts.	Ekonomichef, soc	Nämnd	9
6	Inköp och hyra av personbil (leasing)	Att rätt kostnadskonto och rätt momsavdrag görs enligt gäl- lande avdragsbegränsningar.		Stickprov 3 gånger per år	Ekonomichef, soc	Nämnd	9
7	Leverantörsfaktu- ror	Att fakturor tidsmässigt betalas enligt avtal eller betalningsvill- kor.	Förtroendeskada samt inkasso och räntefakturor.	Stickprov 2 gånger per år	Ekonomichef, soc	Förvalt- ningschef	9

2016-01-27

Nr	Rutin/process/sy- stem	Kontrollmoment	Riskkate- gori/Beskrivning	Kontrollmetod och frekvens	Ansvarig	Rappor- teras till	Risk 1- 16*
8	Löneadministrativa processen	Att utbetalda ersättningar till familjehemslöner är korrekta.	Förtroendekänsligt	Stickprov 2 gånger per år	Ekonomichef, soc	Förvalt- ningschef	9
9	Delegation, anmälan och ändamålsenlighet	Följsamhet till gällande delegationsordning och regler för anmälan vad gäller personaladministrativa beslut.	Att beslut är inte fattas av behörig delegat	Stickprov 1gg/år	Nämndsekreterare	Förvalt- ningschef	12-16
10	Sekretess	Endast behöriga handläggare tar del av ärenden i nämndens verksamhetssystem	Att obehöriga handläggare tar del av nämndens ärenden i nämndens verksamhetssystem	Stickprov enligt rutin. Uttag av logg	Jurist	Förvalt- ningschef	Ej be- dömt
11	God kvalitet i verksamheten	Att kontrollerna upptagna i uppföljningsplanen för god kvalitet har genomförts	Verksamhetsutvecklare	Enligt plan för uppföljning av god kvalitet/ samt kvalitetsbe- rättelse	Verksamhetschef SUE	Förvalt- ningschef	Ej be- dömt
HR							
12 Ny	Rekrytering/ lagef-	Utdrag hämtas ur belastnings-	Förtroendeskada, brott mot lagstiftning	20 stickprov, 1 gång år	Förvaltning	Nämnd	16

2016-01-27

Nr	Rutin/process/sy- stem	Kontrollmoment	Riskcate- gori/Beskrivning	Kontrollmetod och frekvens	Ansvarig	Rappor- teras till	Risk 1- 16*
	terlevnad	register och diarieförs	och interna beslut.				
13	Rehabilitering	Rehabiliteringsutredning görs vid upprepade korttidsfrånvaro.	Högre sjukfrånvaro, ohälsa	Kontroll 1 gång per år att en utredning gjorts för medarbetare som varit sjukskriven minst 4-6 gånger senaste året	Förvaltning	Nämnd	9
	Upphandling						
14	Ramavtal	Att ramavtalen används.		Registeranalys. Stickprov, 50 stycken i olika varugrupper.	Ekonomichef, soc	Förvaltningschef	12

2016-01-27

*Risk 1-16 grundar sig på genomförd risk- och väsentlighetsbedömning. Summan är beräknad genom att multiplicera konsekvensen och sannolikheten.

Konsekvenser vid fel (väsentlighet). Påverkan på verksamheten/ kostnaden om fel uppstår:

Försumbar = 1	Är obetydlig för de olika intressenterna och kommunen
Lindrig = 2	Uppfattas som liten av såväl intressenter som kommun
Kännbar = 3	Uppfattas som besvärande för intressenter och kommun
Allvarlig = 4	Är så stor att fel helt enkelt inte får inträffa

Sannolikhetsnivåer för fel (risk för fel)

Osannolik = 1	Risken är praktiskt taget obefintlig att fel ska uppstå
Mindre sannolik = 2	Risken är mycket liten att fel ska uppstå
Möjlig = 3	Det finns risk för att fel ska uppstå
Sannolik = 4	Det är mycket troligt att fel ska uppstå

5

Medarbetarenkäten - muntlig information

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

HR-ansvarig Sofie von Jungmeister ansvarig redovisade resultatet av medarbetarenkäten.

6**Svar på revisionskrivelse - Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SN 2015:213)****Beslut**

Socialnämnden har tagit del av rapporten och överlämnar svaret på densamma till kommunens revisorer.

Sammanfattning

På uppdrag av kommunens revisorer har PwC genomfört en granskning av socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Bedömningen är att socialnämnden i nuläget inte har ett övergripande ledningssystem, som på ett systematiskt och sammanhållet sätt omfattar de områden som anges i SOSFS 2011:9. Granskningen visar att det inte fullt ut sker en ändamålsenlig uppföljning och kontroll på övergripande nivå.

Revisorerna rekommenderar nämnden att:

- Säkerställa att en riskanalys genomförs för projektet kring inrättandet av ledningssystemet.
- Överväga behovet av en kommunikationsplan eller motsvarande för införandet.
- Säkerställa roll- och ansvarsfördelningen mellan projektets olika grupperingar.
- Säkra att kommande uppföljning på olika nivåer i organisationen synkroniseras med de styr-, stöd-, och huvudprocesser som identifieras inom ramen för utvecklandet av ledningssystemet.

Revisorerna önskar socialnämndens syn på granskningsresultatet och en redovisning av vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av lämnade rekommendationer senast den 22 februari. Förslag till åtgärder framgår i tjänsteskrivelsen.

2016-02-05

Dnr SN/2015:213

Referens
Åse Linnerbäck

Mottagare
Socialnämnden

Svar på revisionskrivelse - Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Förslag till beslut

Socialnämnden har tagit del av rapporten och överlämnar svaret på densamma till kommunens revisorer.

Sammanfattning

På uppdrag av kommunens revisorer har PwC genomfört en granskning av socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Bedömningen är att socialnämnden i nuläget inte har ett övergripande ledningssystem, som på ett systematiskt och sammanhållet sätt omfattar de områden som anges i SOSFS 2011:9. Granskningen visar att det inte fullt ut sker ändamålsenlig uppföljning och kontroll på övergripande nivå.

Revisorerna rekommenderar nämnden att:

- Säkerställa att en riskanalys genomförs för projektet kring inrättandet av ledningssystemet.
- Överväga behovet av en kommunikationsplan eller motsvarande för införandet.
- Säkerställa roll- och ansvarsfördelningen mellan projektets olika grupperingar.
- Säkra att kommande uppföljning på olika nivåer i organisationen synkroniseras med de styr-, stöd-, och huvudprocesser som identifieras inom ramen för utvecklandet av ledningssystemet.

Revisorerna önskar socialnämndens syn på granskningsresultatet och en redovisning av vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av lämnade rekommendationer senast den 22 februari. Förslag till åtgärder framgår i tjänsteskrivelsen.

Expedieras till

Kommunens revisorer

2016-02-05

Dnr SN/2015:213

Ärendet

På uppdrag av kommunens revisorer har PwC genomfört en granskning av socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Bedömningen är att socialnämnden i nuläget inte har ett övergripande ledningssystem, som på ett systematiskt och sammanhållet sätt omfattar de områden som anges i SOSFS 2011:9. Granskningen visar att det inte fullt ut sker en ändamålsenlig uppföljning och kontroll på övergripande nivå.

Revisorerna rekommenderar nämnden att:

- Säkerställa att en riskanalys genomförs för projektet kring inrättandet av ledningssystemet.
- Överväga behovet av en kommunikationsplan eller motsvarande för införandet.
- Säkerställa roll- och ansvarsfördelningen mellan projektets olika grupperingar.
- Säkra att kommande uppföljning på olika nivåer i organisationen synkroniseras med de styr-, stöd-, och huvudprocesser som identifieras inom ramen för utvecklandet av ledningssystemet.

Revisorerna önskar socialnämndens syn på granskningsresultatet och en redovisning av vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av lämnade rekommendationer senast den 22 februari. Förslag till åtgärder framgår nedan.

Nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Utvecklingsarbete

Sedan revisionen gjordes har ett omfattande utvecklingsarbete genomförts. Som framgår av de handlingar som revisionen tidigare fått ta del av så tillsattes en projektgrupp för Införande av ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete. Projektgruppen har under hösten arbetat intensivt med både de övergripande frågorna i nämndens kvalitetsledningssystem, men även med lite mer detaljerade frågor som t ex mallar. Utgångspunkten för arbetet har varit socialnämndens styrdokument Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete¹ samt den Uppföljningsplan för god kvalitet som användes 2014.

Nämndens styrdokument

Förvaltningen gör bedömningen att nämndens styrdokument om *ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete* är bra. I styrdokumentet finns en bilaga

¹ Beslut av socialnämnden 20131213

2016-02-05

Dnr SN/2015:213

med nämndens planerings- och uppföljningsår. Styrgruppen beslutade 20160202 om en ny årscykel för uppföljning av god kvalitet. Årscykeln bidrar till en tydligare struktur samt innebär att de åtgärder mm som lyfts fram, på ett naturligare sätt, kommer med i nämndens och förvaltningens fortsatta planering.

Vad gäller nämndens *Uppföljningsplan för god kvalitet* så beslutade styrgruppen 160202 om en utformning av denna. Förvaltningen kommer att föreslå nämnden en uppföljningsplan för 2016 Uppföljningsplanen för god kvalitet innehåller vad som ska följas upp, vilken metod som ska användas, när uppföljningens ska göras och vem som ansvarar för att den görs.

Styrgruppen fattade även beslut om utformning av *kvalitetsberättelse*. Underlag inför kvalitetsberättelsen för 2015 är lex Sarah-rapporteringar och avvikelser. Analys, åtgärder som vidtagits samt efterföljande uppföljning av resultat ingår.

En separat *patientsäkerhetsberättelse* för 2015 kommer att inges till nämnden.

En riskanalys genomförs för projektet kring inrättandet av ledningssystemet.

En riskanalys för projektets införande har gjorts. Föreslagna åtgärder har dokumenterats av projektgruppen. Detta kommer att lyftas till nästa möte med styrgruppen.

Behov av en kommunikationsplan eller motsvarande för införandet.

Förvaltningen instämmer i att en kommunikationsplan kommer att underlätta implementeringen och arbetet med detta är påbörjat. Det är av stor vikt för det fortsatta arbetet att det finns en kunskap och samsyn i hela förvaltningen.

Roll- och ansvarsfördelningen mellan projektets olika grupperingar.

I projektets styrgrupp ingår fyra personer, två verksamhetschefer, ekonomi- och chef samt chef för stöd- och utvecklingsenheten (ordförande), från förvaltningens ledningsgrupp. På förvaltningens ledningsgrupp 160203 beslutades att styrgruppen ska ha ett tydligt mandat i frågorna kring ledningssystemet och att ordförande i styrgruppen på nästkommande ledningsgrupp ska ge information om vad som pågår samt inhämta eventuella synpunkter för det fortsatta arbetet.

2016-02-05

Dnr SN/2015:213

Uppföljning på olika nivåer i organisationen ska synkroniseras med de styr-, stöd-, och huvudprocesser som identifieras inom ramen för utvecklandet av ledningssystemet.

Förvaltningens bedömning är att när kartläggningar av förvaltningens olika processer kommer igång så kommer detta att påverka innehållet av Uppföljningsplanen för god kvalitet inklusive kvalitetsberättelsen. Detta kommer att bidra till att uppföljningen synkroniseras på olika nivåer.

Marie Lundqvist
Socialchef

Åse Linnerbäck
Jurist

Revisionsrapport

Socialnämndens lednings- system för systematiskt kvalitetsarbete

Botkyrka kommun

*Fredrik Markstedt
Cert. kommunal
revisor*

*Per Larsson
Revisionskonsult*

Oktober 2015

Innehållsförteckning

1. Sammanfattande bedömning och rekommendationer	1
Ledningssystemets omfattning.....	1
Roller och ansvarsfördelning.....	1
Styrning, uppföljning och kontroll	1
Rekommendationer	1
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund	3
2.2. Revisionsfrågor.....	3
2.3. Revisionskriterier	3
2.4. Metod och avgränsning	4
3. Organisation	5
4. Granskningsresultat	6
4.1. Ledningssystemets omfattning och styrning	6
4.1.1. Utvecklandet av ett övergripande ledningssystem.....	6
4.1.2. Nyttan av ledningssystemet.....	6
4.1.3. Processkartläggning	7
4.2. Roller och ansvarsfördelning	8
4.2.1. Den planerade ansvarsfördelningen och organisationen	9
4.3. Uppföljning och kontroll	9
4.3.1. Planerad uppföljning.....	10
4.3.2. Nuvarande uppföljning	10
4.3.3. Intern kontroll	10
Bilagor: Lagstiftning	12
Socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen.....	12
Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)	12
Patientsäkerhetslagen	13

1. Sammanfattande bedömning och rekommendationer

På uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer har PwC granskat socialnämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete.

Nedan redovisas vår sammanfattande bedömning, när det gäller formulerade revisionsfrågor, och lämnade rekommendationer utifrån granskningsresultatet.

Ledningssystemets omfattning

Vår bedömning är att socialnämnden i nuläget inte har ett övergripande ledningssystem, som på ett systematiskt och sammanhållet sätt omfattar de områden som anges i SOSFS 2011:9. Dock finns det såväl övergripande som inom de olika enheterna inom nämnden styr- och uppföljningsprocesser som bör beaktas och inkluderas i det kommande ledningssystemet.

Roller och ansvarsfördelning

Vår bedömning är att roll- och ansvarsfördelningen i styrdokumentet för ledningssystemet är tydligt formulerat. När det gäller uppdragsbeskrivningen för implementeringen av ledningssystemet, inom ramen för projektet, är ansvarsfördelningen till viss del tydligt formulerad. Här bör dock poängteras att det behöver säkerställas att denna ansvarsfördelning även fungerar i praktiken och att det råder en samsyn i förväntansbilden på såväl den egna funktionen som på övriga funktioners roll och uppdrag för att driva utvecklingsarbetet framåt.

Styrning, uppföljning och kontroll

Vår bedömning är att det i nuläget inte fullt ut sker en ändamålsenlig uppföljning och kontroll på övergripande nivå. Konkret saknas bland annat en sammanhållen kvalitetsberättelse, även om en viss uppföljning har gjorts i årsredovisningen. Vi kan konstatera att det sker en rad kontroller och uppföljningar på olika nivåer.

Rekommendationer

Utifrån det utvecklingsarbete som pågår bör nämnas att vissa åtgärder redan påbörjats alternativt planerats in avseende flera av de brister som uppmärksammats i granskningen. Med hänsyn till detta rekommenderar vi socialnämnden att:

- Säkerställa att en riskanalys genomförs, enligt kommunens projektmodell och extern normgivning, för projektet kring inrättandet av ledningssystemet. Här kan med fördel lärdomar från tidigare försök till införande beaktas. Vi ser även att en mer aktiv dialog och erfarenhetsutbyte, med bland annat vård- och omsorgsnämnden, skulle bidra i det fortsatta utvecklingsarbetet då det inom flera områden finns likartade utmaningar och möjligheter.

- Överväga behovet av en kommunikationsplan eller motsvarande för införandet. Rätt hanterat bidrar en sådan plan till att öka förståelsen hos såväl chefer och medarbetare ute i verksamheten om värdet med att ha ett ledningssystem, utifrån sina respektive roller och funktioner i organisationen.
- Säkerställa roll- och ansvarsfördelningen mellan projektets olika grupperingar. Exempelvis vilket mandat projektets styrgrupp har i förhållande till förvaltningens ledningsgrupp. Saknas tydlighet i dessa avseenden är vår erfarenhet att implementeringsprocessen fördröjs alternativt avstannar helt.
- Säkra att kommande uppföljning på olika nivåer i organisationen synkroniseras med de styr-, stöd-, och huvudprocesser som identifieras inom ramen för utvecklandet av ledningssystemet. Det vill säga att man på ett enkelt sätt kan följa den uppföljning som redan görs idag inom enheterna och sammanställa dessa inom ledningssystemet. Detta för att följa och utveckla kvalitén i förhållande och samspel till vad som redan görs idag.

Utvecklade resonemang av ovan nämnda punkter återfinns i rapporttexten.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete trädde i kraft den 1 januari 2012. Därmed upphävdes de tidigare föreskrifterna SOSFS 2005:12 om kvalitetssystem för HSL-insatser samt SOSFS 2006:11 om kvalitetssystem enligt SoL, LVU och LVM. Föreskrifter är tvingande medan allmänna råd är rekommendationer. Föreskrifterna är gemensamma för hälso- och sjukvård, tandvård socialtjänst och verksamheter enligt LSS.

De nya föreskrifterna och allmänna råden fokuserar på hur ett systematiskt kvalitetsarbete ska bedrivas och anger att det är vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS som ska ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten.

Ledningssystemet ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet. Det skall även användas för att planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten.

Risk finns för att ansvarig nämnd inte säkerställt att ett sådant system upprättats men kanske framförallt inte implementerats i berörda verksamheter. Avsaknaden av ett system i enlighet med föreskriften riskerar att nämnden inte kan säkra, följa och reagera på signaler om kvalitetsbrister i verksamheten.

2.2. Revisionsfrågor

Syftet med granskningen är att övergripande bedöma om socialnämndens arbete med ledningssystem sker på ett ändamålsenligt sätt och med en tillräcklig intern kontroll.

- Finns ett dokumenterat ledningssystem som omfattar de områden som anges i lagstiftning och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd?
- Är ansvaret för kvalitetsarbetet tydligt och finns en tydlig organisation och plan för hur det ska bedrivas?
- Är nämndens styrning och kontroll inom området tillräcklig?

2.3. Revisionskriterier

Revisionskriterier är de bedömningsgrunder som revisorerna utgår ifrån vid analys och bedömningar. Följande revisionskriterier ligger till grund för granskningsinsatsen:

- Socialtjänstlagen och Hälso- och sjukvårdslagen

- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete 2011:9
- Nämndens policys och mål inom området

2.4. Metod och avgränsning

I granskningen har huvudsakligen följande dokument granskats; styrdokument ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (fastställt 2013-12-13), förstudie ledningssystem (2015-06-08), uppdragsbeskrivning (2015-06-08), projektbeskrivning delprojekt processkartläggning (2015-06-10), rutin för avvikelserapportering (2013-05-07), rutiner lex Sarah (rev 2015-04-27) samt internkontrollplan socialförvaltningen 2015. Även ytterligare några för revisionsfrågan mindre betydande dokument har översiktigt granskats.

Intervjuer har även genomförts med förvaltningschef, samtliga sju enhetschefer samt verksamhetsutvecklare. Totalt har nio personer intervjuats inom ramen för granskningen.

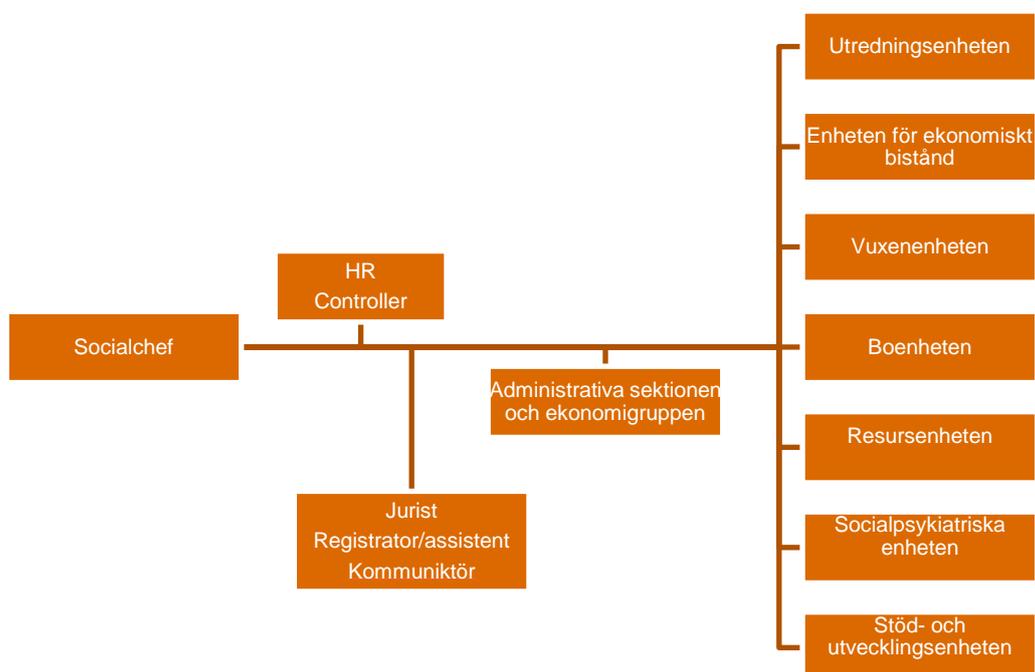
Uppföljningen har avgränsats till kvalitetsarbetet på övergripande nivå inom nämndens verksamheter. Det vill säga verifiering av i vilken utsträckning verksamhetsnära tillämpningar av den egna nämndens övergripande ledningssystem finns och i vilken utsträckning dessa är kända och tillämpas har inte ingått i denna granskningsinsats.

3. Organisation

Socialförvaltningen i Botkyrka kommun ansvarar för bl. a ekonomiskt bistånd, sociala barn- och ungdomsfrågor, familjerättsfrågor, vuxna med missbruk och psykiskt funktionshinder, serveringstillstånd och även öppna förskolor.

Förvaltningen är organiserad i sju enheter där varje enhet har en ansvarig verksamhetschef. Tillkommer gör även olika stödfunktioner som personalavdelning, controller och jurist.

Figur 1. Socialförvaltningens organisationsschema

4. Granskningsresultat

I följande avsnitt presenteras resultatet från genomförd granskning. Varje avsnitt inleds med en kortare redogörelse kring de krav som ställs på ett ändamålsenligt ledningssystem. Därefter följer väsentliga resultat från granskning och analys av tillgänglig dokumentation. Här redogörs även för våra iakttagelser från genomförda intervjuer. Respektive avsnitt avslutas med vår bedömning kring de iakttagelser som gjorts.

4.1. Ledningssystemets omfattning och styrning

Ett ledningssystem är ett system som fastställer principer för ledning av verksamheten och ska användas för att systematisk och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet. Kvalitet innebär att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter. Med stöd i ledningssystemet ska den som bedriver socialtjänst, både chefer och medarbetare planera, leda, kontrollera, följa upp, utvärdera och förbättra verksamheten. Kort sagt skall ett ändamålsenligt ledningssystem för kvalitetsarbete hjälpa till att ge förutsättningarna för att kunna erbjuda medborgarna bästa möjliga välfärdsservice.

4.1.1. Utvecklandet av ett övergripande ledningssystem

Botkyrkas socialtjänst och enheterna arbetar med kvalitetsutveckling på olika sätt för att tillse att man följer lagar och föreskrifter. Ledningssystem i olika former har funnits sedan tidigare och enligt intervjuer fungerat olika bra. Nu befinner man sig i en utvecklingsfas för att anpassa sig till socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete som kom den 1 januari 2012. I december 2013 fastställdes i socialnämnden ett styrdokument för ledningssystemet som brett beskriver ledningssystemets delar och även definierar ansvarsfördelning, vad kommunen menar med god kvalitet samt hur uppföljning skall ske.

Sedan styrdokumentet beslutades har förvaltningen enligt intervjuer arbetat med ledningssystemet och hittat IT-verktyget Ensolution för processer och uppföljning. Dock har den uppföljning i form av en kvalitetsrapport som styrdokumentet anvisar inte skett. Kvalitetsarbetet uppges försenats bland annat pga. personalomsättning.

Mot bakgrund av personalomsättningen genomfördes under senare delen av 2014 och våren 2015 en förstudie av verksamhetsutvecklaren som färdigställdes i juni. Förstudien innehöll dels en kartläggning av var förvaltningen befinner sig i nuläget och dels förslaget att införandet av ledningssystemet bör ske i projektform, vilket även förvaltningsledningen beslutade skulle göras. I nuläget finns en uppdragsbeskrivning för projektet som beslutades i juni och som innehåller avgränsningar, tidsplan och ansvarsområden för projektet.

4.1.2. Nyttan av ledningssystemet

Under intervjuerna framgick att många enhetschefer känner en tveksamhet kring projektet och införandet av ett nytt ledningssystem. Man befarar att systemet kan

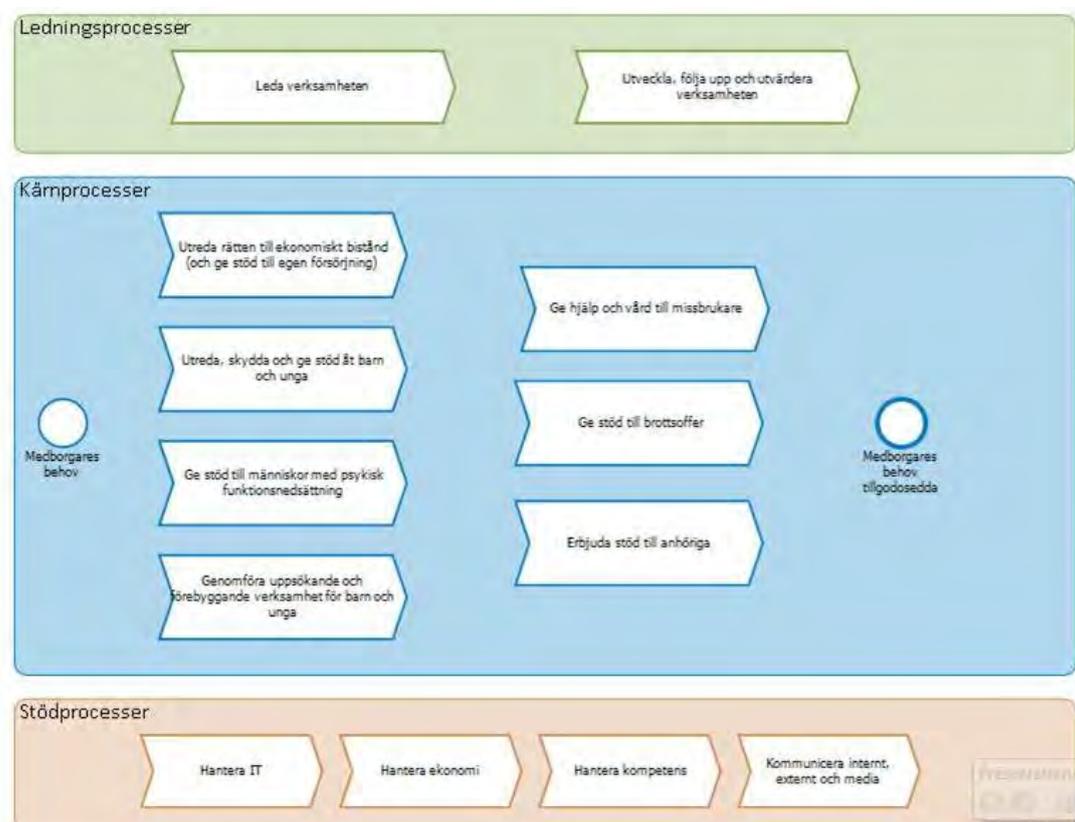
innebära ytterligare ett administrativt moment och likt tidigare ledningssystem inte innebära det stöd till ledning och medarbetare som man önskar.

Både under intervjuer och i dokument framhålls att ledningssystemets användbarhet är viktigast och att chefer och medarbetare ska ha praktisk nytta av det. En nyanställd ska på ett enkelt sätt kunna se processbeskrivningar och få vägledning i hur olika rutiner ser ut precis som chefer ska få stöd och underlag i sin ledning och analys av verksamheten.

4.1.3. *Processkartläggning*

Som ett delprojekt sker en processkartläggning av de processer som finns inom förvaltningen för att man senare kunna utvärdera vilka processer som bör beskrivas i ledningssystemet. För att exemplifiera visas nedan den huvudprocesskarta som projektgruppen arbetar med vilken är uppdelad i ansvarsområden för att den ska bli användbar. Här bör betonas att kartan i det här skedet endast är ett arbetsmaterial och att upplägg och inriktning kan komma att ändras. Syftet är övergripande att processerna ska vara presenterade på en sådan nivå att eventuella organisationsförändringar inte ska föranleda att processkartan på övergripande nivå behöver revideras. Utredningsprocesserna kommer att vara lika för alla enheter men för att enheternas olika mål, mått och avvikelser ska kunna integreras till processerna blir de därför något uppdelade.

Figur 2 Huvudprocesskarta

Som figuren visar kan processerna delas upp i:

- ledningsprocesser som främst är ett stöd till chefer
- kärnprocesser som ger medarbetarna stöd
- övriga stödprocesser

Bedömning kap 4.1 Ledningssystemets omfattning

Vår bedömning är att socialnämnden i nuläget inte har ett övergripande ledningssystem, som på ett systematiskt och sammanhållet sätt omfattar de områden som anges i SOSFS 2011:9. Dock finns det såväl övergripande som inom de olika enheterna inom nämnden styr- och uppföljningsprocesser som bör beaktas och inkluderas i det kommande ledningssystemet.

I nuläget har enhetscheferna en begränsad uppfattning om hur ledningssystemet är avsett att fungera i praktiken eller hur det kommer att påverka deras verksamheter. Utmaningen i att enas om ledningssystemets omfattning och huvudsakliga tillämpningsområde är något som flertalet kommuner och landsting i landet enligt vår uppfattning brottas med. Kombinationen av att systemet ska vara ett relevant stöd till medarbetarna och samtidigt utgöra ett tillräckligt signalsystem för att ge såväl nämnd som ledning information och underlag är och kommer att vara en utmaning i det fortsatta utvecklingsarbetet.

Vidare är vår bedömning att det utvecklingsarbete som nu sker kommer att ge bättre förutsättningar för att få systemet att bli det verktyg och stöd såväl medarbetare och ledning behöver. Däremot bör en övergripande riskanalys för projektet genomföras, där lärdom dras från tidigare försök till införande. Här kan bland annat nämnas följande riskområden som bör beaktas och hanteras i det fortsatta arbetet:

- Risk för att arbetet med framtagandet och implementering av ledningssystemet stannar av vid personalförändringar.
- Risk för att ledningssystemet inte blir en integrerad del av andra styr- och uppföljningsprocesser som pågår.
- Risker för dubbelarbete och missa att dra lärdomar av erfarenheter från andra förvaltningar inom eller utanför kommunen.

4.2. Roller och ansvarsfördelning

Enligt SOSFS 2011:9 ska den som bedriver socialtjänst identifiera och beskriva processer och aktiviteter, och för aktiviteterna ska nödvändiga rutiner inklusive ansvarsfördelning tas fram. Områden där samverkan behövs ska identifieras, samt på vilket sätt samverkan ska ske.

4.2.1. Den planerade ansvarsfördelningen och organisationen

Arbetet med ledningssystemet har försenats på grund av personalomsättning samt att IT-systemets pris närmade sig gränsen för direktupphandling¹, vilket medför att upphandlingen kan behövas göras om. För ungefär ett år sedan tillsattes en funktion på stöd- och utvecklingsenheten (verksamhetsutvecklare) som tog vid och inventerade hur kommunen låg till i arbetet med ledningssystemet vilket ledde till förstudiens resultat.

I uppdragsbeskrivningen som fastställdes i juni har styrgrupp, referensgrupp och projektgrupp fastställts samt gruppernas respektive uppgifter och ansvarsområden i projektet. Projektets uppgift kommer att vara att implementera styrdokumentet, med eventuella revideringar, och kartlägga de olika processerna som finns inom verksamheterna. Som tidigare nämnts är tanken är att processerna senare skall beskrivas verksamhetsneutralt i ledningssystemet, t.ex. hur ett myndighetsbeslut går till. Detta för att verksamheterna ska kunna arbeta mer enhetligt och därmed underlätta arbetet för personalen.

I styrdokumentet som ska implementeras finns en ansvarsfördelning från nämnd ner till olika chefsnivåer och övriga medarbetare samt sjukvårdspersonal. Tanken är att samtliga medarbetare ska involveras i kvalitetsarbetet och arbeta förebyggande med riskmedvetenhet.

Bedömning kap 4.2 Roll och ansvarsfördelning

Vår bedömning är att roll- och ansvarsfördelningen i styrdokumentet för ledningssystemet är tydligt formulerat. När det gäller uppdragsbeskrivningen, för implementeringen av ledningssystemet inom ramen för projektet, är ansvarsfördelningen till viss del tydligt formulerad. Här bör dock poängteras att det behöver säkerställas att denna ansvarsfördelning även fungerar i praktiken och att det råder en samsyn i förväntansbilden på såväl den egna funktionen som på övriga funktioners roll och uppdrag.

En risk är att projektgruppens arbete kan stanna av till följd av frågor som behöver stämmas av med projektets styrgrupp och/alternativt förvaltningens ledningsgrupp. Ett tydligt mandat till såväl styrgrupp som projektgruppen ger förutsättningar att föra arbetet framåt.

4.3. Uppföljning och kontroll

Enligt SOSFS 2011:9 ska det fortlöpande göras bedömningar huruvida det föreligger risker för att händelser skulle kunna inträffa som kan medföra brister i verksamhetens kvalitet, en så kallad riskanalys. Även egenkontroller ska genomföras, vilket exempelvis kan innefatta olika jämförelser, målgruppsundersökningar eller granskning av socialdokumentation. Vidare ska klagomål tas emot, utredas och analyseras.

¹ Överstiger priset för en tjänst eller vara 505 800 kronor enligt LOU måste denna upphandlas vilket oftast betyder att tjänsten enligt lag måste utannonseras för öppen konkurrens.

4.3.1. Planerad uppföljning

I styrdokumentet beskrivs hur det löpande systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras och följas upp som sedan skall utgöra underlag för socialförvaltningens årliga kvalitetsberättelse. Det föreslås att tre olika dokument för uppföljningen skall upprättas:

- **Uppföljningsplanen** för god kvalitet ska beskriva vad som ska följas upp, när det skall ske och vem som ansvarar för det.
- **Kvalitetsberättelsen** ska göras varje år och redovisas för socialnämnden. Här ska en bedömning av det systematiska kvalitetsarbetet göras samt att det ska framgå vilka åtgärder som vidtagits och vilka resultat som uppnåtts.
- **Patientberättelse** för hälso- sjukvård ska vidare upprättas enligt patientsäkerhetslagen.

4.3.2. Nuvarande uppföljning

Enligt styrdokumentet ska den första kvalitetsberättelsen avse året 2014. Enligt intervjuer har en sådan inte upprättats och arbetet med kvalitetsberättelser ännu inte påbörjats. Enligt årsredovisningen 2014 beror detta på övergången till nytt verksamhetssystem och därför görs en kortare kvalitetsuppföljning i en bilaga till årsredovisningen.

Vidare görs uppföljningar och egenkontroller både centralt och på enheterna och enligt uppgifter görs de framförallt tillsammans.

Det upprättas nyckeltal för enheterna som rapporteras vidare till nämnd, där kommunen gör jämförelser med andra kommungrupper. Det kan exempelvis röra sig om personalomsättning, inflöde och aktualiseringar av anmälningar samt andra jämförelsemodeller från exempelvis SKL². Det diskuteras löpande inom enheterna vilka nyckeltal som är mest relevanta och nödvändiga att rapportera vidare för att ge så bra underlag som möjligt.

4.3.3. Intern kontroll

Rörande nämndens internkontrollplan innehåller den kontrollmoment inom områdena ekonomi, HR och upphandling. Totalt finns 26 kontrollpunkter för 2015 och kontroller sker mellan en till fyra gånger per år. Rapportering av utförda kontroller görs kontinuerligt till förvaltningschef samt en gång per år till nämnden. I planen finns ett kontrollmoment som avser kvalitet i verksamheten och det är att kontrollerna upptagna i uppföljningsplanen för god kvalitet har genomförts.

Bedömning kap 4.3 Uppföljning och kontroll

Vår bedömning är att det i nuläget inte fullt ut sker en ändamålsenlig uppföljning och kontroll på övergripande nivå. Konkret saknas bland annat en sammanhållen kvalitetsberättelse, även om viss uppföljning har gjorts i årsredovisningen. Vi kan konstatera att det sker en rad kontroller och uppföljningar på olika nivåer.

² Sveriges kommuner och landsting.

Via granskningen kan konstateras att det genomgående finns en övergripande struktur för exempelvis riskanalys och egenkontroll. Synpunkter, klagomål, rapporter, egenkontroll och uppföljningar sammanställs exempelvis överlag på ett systematiskt och samordnat sätt. Det vi däremot kan konstatera som ett utvecklingsområde är det glapp resultatet från granskningen indikerar mellan de utvecklingsområden som identifieras, krav på åtgärder samt efterföljande uppföljning av resultat.

Vidare saknas till viss del riskanalyser som beskriver vilka kvalitetsrisker som finns inom olika områden. Vår bedömning är att detta arbete med fördel kan integreras/samordnas med det arbete som redan bedrivs rörande internkontroll. Kontrollområdena på kommunövergripande nivå som ska ingå i nämndens internkontrollplan omfattar i huvudsak ekonomiska och förtroendeskadliga risker. Enligt vår bedömning bör detta kompletteras med en värdering av verksamhetsmässiga risker vars huvudsakliga risker därefter inkluderas i planen.

Utmaningen framåt är, enligt vår mening, att säkerställa en samsyn på alla nivåer kring systemets utformning, men framförallt hur systemet ska användas. Här tänker vi även på hur systemet kan synkroniseras med kommunens övergripande målstyrning och centrala arbete med uppföljning och kontroll.

2015-10-15

Fredrik Markstedt

Projektledare

Janne Nilsson

Uppdragsledare

Bilagor: Lagstiftning

Socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen

Kommunernas ansvar för service och omsorg regleras i socialtjänstlagen (SoL) och ansvaret för hälso- och sjukvård i hälso- och sjukvårdslagen (HSL).

SoL är en ramlag som anger riktningen för bland annat äldreomsorgen och funktionshindrade. Enligt 5 kap. 4 § SoL ska socialtjänsten verka för att äldre får möjlighet att leva och bo under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Vidare skall socialnämnden verka för att människor som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Nämnden skall medverka till att den enskilde får en meningsfull sysselsättning och får bo på ett sätt som är anpassat efter hans eller hennes behov av särskilt stöd.

En av de viktigaste principerna i SoL är att verksamheten ska präglas av en helhetssyn på individen och dennes behov – där sociala, fysiska, medicinska, psykiska och existentiella behov ska beaktas.

Vidare anger SoL att all verksamhet skall vara av god kvalitet där det ska finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten skall systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras (SoL kap 3 § 3). Detta ställer krav på att kommunerna ska ha ett ledningssystem för all verksamhet inom socialtjänsten.

Varje kommun ska enligt 18 § HSL erbjuda en god hälso- och sjukvård åt de som bor i en sådan boendeform eller bostad som avses i 20 §, 2 st. och 21 §, 3:e SoL. Ansvaret avser hälso- och sjukvård i särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor med behov av särskilt stöd, bland annat ålderdomshem, servicehus, gruppboende och sjukhem. Ansvaret omfattar även hälso- och sjukvård i bostäder med särskild service för funktionshindrade i alla åldrar som av fysiska, psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring. Kommunen skall även erbjuda god hälso- och sjukvård åt dem som vistas i daglig verksamhet som omfattas av 10 § SoL samt erbjuda habilitering, rehabilitering och hjälpmedel för funktionshindrade i samband med sådan hälso- och sjukvård som omfattas av kommunens vårdansvar.

Enligt 28 § HSL skall ledningen av hälso- och sjukvård vara organiserad så att den tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet av vården samt främja kostnadseffektivitet. Enligt 31 § HSL ska kvaliteten i verksamheten inom hälso- och sjukvård systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9)

Socialstyrelsen beslutade under år 2011 om nya, gemensamma föreskrifter och allmänna råd (2011:9) om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Dessa trädde i kraft den 1 januari 2012 och är tillämpliga inom hälso- och sjukvård, tand-

vård, socialtjänst samt inom verksamhet enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS. Därmed upphävdes de tidigare föreskrifterna SOSFS 2005:12 om ledningssystem för HSL-insatser samt SOSFS 2006:11 om ledningssystem enligt SoL, LVU, LVM och SoL. Föreskrifter är tvingande medan allmänna råd är rekommendationer.

De nya föreskrifterna och allmänna råden fokuserar på hur ett systematiskt kvalitetsarbete ska bedrivas och anger att det är vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS som ska ansvara för att det finns ett ledningssystem för verksamheten.

En viktig förändring som tillkommit i SOSFS 2011:9 är att en definition av kvalitet har införts. Den som bedriver verksamhet skall säkerställa att verksamheten uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter inom hälso- och sjukvård, socialtjänst och LSS samt beslut som meddelats med stöd av sådana föreskrifter. Ovanstående definition av kvalitet är grunden för hur ledningssystemet ska vara uppbyggt och hur det ska användas. Detta ställer krav på att den som bedriver verksamheten har kunskap om de för verksamheten relevanta kraven och målen i lagarna och andra föreskrifter. Den som bedriver verksamhet kan välja att ställa ytterligare krav på verksamheten genom att sätta egna mål eller följa krav i olika standarder. Det är möjligt förutsatt att sådana krav eller mål inte står i strid med gällande författningar.

Vidare ställer föreskrifterna och allmänna råden bl.a. krav på att vårdgivaren eller den som bedriver socialtjänst eller verksamhet enligt LSS systematiskt och fortlöpande utvecklar och säkrar kvaliteten i verksamheten. I detta arbete måste ansvarig för kvalitetsledningssystemet klargöra vilken verksamhet som bedrivs samt göra en kartläggning av vilka mål som gäller för respektive verksamhet. Vidare ska den som bedriver verksamhet bedöma vilka processer och rutiner som verksamheten behöver fastställa för att uppfylla dessa krav och mål. Därefter ska den som bedriver verksamhet se till att arbetet bedrivs utifrån fastställda processer och rutiner.

Patientsäkerhetslagen

Hög patientsäkerhet är ett grundläggande krav och en kvalitetsfråga för att skapa en trygghet och säker vård och omsorg. En brukare som får stöd av socialtjänsten ska känna sig trygg och säker. En medarbetare ska kunna utföra sitt arbete med rätt förutsättningar och metoder så att en säker vård och omsorg kan ges.

Patientsäkerhetslagen, som trädde i kraft 1 januari 2011, ställer krav på att vårdgivaren årligen ska upprätta en patientsäkerhetsberättelse.

Socialnämnden

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

På vårt uppdrag har PwC genomfört en granskning av ovanstående område. Granskningsresultatet i sin helhet framgår av bifogad revisionsrapport.

Nedan redovisas vår sammanfattande bedömning, när det gäller formulerade revisionsfrågor, och lämnade rekommendationer utifrån granskningsresultatet.

Vi bedömer att socialnämnden i nuläget inte har ett övergripande ledningssystem, som på ett systematiskt och sammanhållet sätt omfattar de områden som anges i SOSFS 2011:9. Dock finns det såväl övergripande som inom de olika enheterna inom nämnden styr- och uppföljningsprocesser som bör beaktas och inkluderas i det kommande ledningssystemet.

Vår bedömning är att roll- och ansvarsfördelningen i styrdokumentet för ledningssystemet är tydligt formulerat. När det gäller uppdragsbeskrivningen för implementeringen av ledningssystemet, inom ramen för projektet, är ansvarsfördelningen till viss del tydligt formulerad. Här bör dock poängteras att det behöver säkerställas att denna ansvarsfördelning även fungerar i praktiken och att det råder en samsyn i förväntansbilden på såväl den egna funktionen som på övriga funktioners roll och uppdrag för att driva utvecklingsarbetet framåt.

Vi bedömer vidare att det i nuläget inte fullt ut sker en ändamålsenlig uppföljning och kontroll på övergripande nivå. Konkret saknas bland annat en sammanhållen kvalitetsberättelse, även om en viss uppföljning har gjorts i årsredovisningen. Vi kan dock konstatera att det sker en rad kontroller och uppföljningar på olika nivåer.

Utifrån det utvecklingsarbete som pågår bör nämnas att vissa åtgärder redan påbörjats alternativt planerats in avseende flera av de brister som uppmärksammats i granskningen. Med hänsyn till detta rekommenderar vi socialnämnden att:

- Säkerställa att en riskanalys genomförs, enligt kommunens projektmodell och extern normgivning, för projektet kring inrättandet av ledningssystemet. Här kan med fördel lärdomar från tidigare försök till införande beaktas. Vi ser även att en mer aktiv dialog och erfarenhetsutbyte, med bland annat vård- och omsorgsnämnden, skulle bidra i det fortsatta utvecklingsarbetet då det inom flera områden finns likartade utmaningar och möjligheter.

- Överväga behovet av en kommunikationsplan eller motsvarande för införandet. Rätt hanterat bidrar en sådan plan till att öka förståelsen hos såväl chefer och medarbetare ute i verksamheten om värdet med att ha ett ledningssystem, utifrån sina respektive roller och funktioner i organisationen.
- Säkerställa roll- och ansvarsfördelningen mellan projektets olika grupperingar. Exempelvis vilket mandat projektets styrgrupp har i förhållande till förvaltningens ledningsgrupp. Saknas tydlighet i dessa avseenden är vår erfarenhet att implementeringsprocessen fördröjs alternativt avstannar helt.
- Säkra att kommande uppföljning på olika nivåer i organisationen synkroniseras med de styr-, stöd-, och huvudprocesser som identifieras inom ramen för utvecklandet av ledningssystemet. Det vill säga att man på ett enkelt sätt kan följa den uppföljning som redan görs idag inom enheterna och sammanställa dessa inom ledningssystemet. Detta för att följa och utveckla kvalitén i förhållande och samspel till vad som redan görs idag.

Vi önskar socialnämndens syn på granskningsresultatet och en redovisning av vilka åtgärder som kommer att vidtas med anledning av lämnade rekommendationer.

Svaret på denna skrivelse ställs till kommunens revisorer och inges till revisionskontoret på plan 9 i kommunalhuset, senast 2016-02-22.

För kommunens revisorer

Lennart Lindström
Ordförande

Lena Ingren
Vice ordförande

För kännedom
Kommunfullmäktiges presidium
Kommunledning
Politiska sekreterare

7**Revidering av Botkyrka kommuns riktlinjer för ekonomiskt bistånd (SN 2011:105)****Beslut**

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta förslaget till revidering av riktlinjer för ekonomiskt bistånd.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Den 30 november 2004 beslutade socialnämnden om riktlinjer för ekonomiskt bistånd i Botkyrka kommun. Kommunfullmäktige har vid flera tillfällen och senast den 26 mars 2015 reviderat riktlinjerna. Socialförvaltningen har nu tagit fram ett förslag till ytterligare en revidering.

Regeringen har beslutat att upphäva paragrafen för fritidspeng i socialtjänstlagen (2001:453) och att istället höja riksnormen i försörjningsstödet. Beslutet innebär att riksnormen i försörjningsstödet, fr o m 1 januari 2016, höjs. Normen höjs med 100 kronor per månad för barn i åldrarna 0-6 år och 250 kronor per månad för barn i åldrarna 7-18 år samt hemmavarande skolorungdomar i åldern 19-20. Det innebär att de, i det fall de har försörjningsstöd i ett helt år, får samma belopp i höjning som maximalt kunde betalas ut i fritidspeng (dvs. 3000 kr per år).

Socialförvaltningen föreslår (s.37 förslag till riktlinjer) att, förutom den normhöjning som regeringen beslutat, föra in en möjlighet att bevilja fritidspeng på upp till 1.500 kr per barn (0-18 år) och år. Detta skulle förbättra möjligheterna för barn i ekonomiskt utsatta familjer att delta i organiserade fritidsaktiviteter i samma utsträckning som andra barn. Hushållet ska vid ansökan ha försörjningsstöd och ha haft detta under minst sex månader den senaste tolv månadersperioden. Fritidspengen kan beviljas en gång per år med max 1.500 kr per barn och ungdom. Beslutet fattas enligt 4 kapitlet 2 § SoL.

2016-01-20

Dnr SN/2011:105

Referens
Åse Linnerbäck
Greta Lund Jonsson

Mottagare
Socialnämnden

Revidering av Botkyrka kommuns riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslår kommunfullmäktige att anta förslaget till revidering av riktlinjer för ekonomiskt bistånd.

Paragrafen justeras omedelbart.

Sammanfattning

Den 30 november 2004 beslutade socialnämnden om riktlinjer för ekonomiskt bistånd i Botkyrka kommun. Kommunfullmäktige har vid flera tillfällen och senast den 26 mars 2015 reviderat riktlinjerna. Socialförvaltningen har nu tagit fram ett förslag till ytterligare en revidering.

Regeringen har beslutat att upphäva paragrafen för fritidspeng i socialtjänstlagen (2001:453) och att istället höja riksnormen i försörjningsstödet. Beslutet innebär att riksnormen i försörjningsstödet, fr o m 1 januari 2016, höjs. Normen höjs med 100 kronor per månad för barn i åldrarna 0-6 år och 250 kronor per månad för barn i åldrarna 7-18 år samt hemmavarande skoleldommar i åldern 19-20. Det innebär att de, i det fall de har försörjningsstöd i ett helt år, får samma belopp i höjning som maximalt kunde betalas ut i fritidspeng (dvs. 3000 kr per år).

Socialförvaltningen föreslår (s.37 förslag till riktlinjer) att, förutom den normhöjning som regeringen beslutat, föra in en möjlighet att bevilja fritidspeng på upp till 1.500 kr per barn (0-18 år) och år. Detta skulle förbättra möjligheterna för barn i ekonomiskt utsatta familjer att delta i organiserade fritidsaktiviteter i samma utsträckning som andra barn. Hushållet ska vid ansökan ha försörjningsstöd och ha haft detta under minst sex månader den senaste tolv månadersperioden. Fritidspengen kan beviljas en gång per år med max 1.500 kr per barn och ungdom. Beslutet fattas enligt 4 kapitlet 2 § SoL.

Socialförvaltningen

Post Botkyrka kommun, 147 85 TUMBA · Besök Munkhättevägen 45, Tumba · Kontaktcenter 08-530 610 00

Direkt 08 - 530 615 72 / Sms-0734-21 85 22 · E-post ase.linnerback@botkyrka.se

Org.nr 212000-2882 · Bankgiro 624-1061 · Fax 08-530 616 66 · Webb www.botkyrka.se

2016-01-20

Dnr SN/2011:105

Bilaga: Botkyrka kommuns riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Ärendet

Den 30 november 2004 beslutade socialnämnden om riktlinjer för ekonomiskt bistånd i Botkyrka kommun. Kommunfullmäktige har vid flera tillfällen och senast den 26 mars 2015 reviderat riktlinjerna. Socialförvaltningen har nu tagit fram ett förslag till ytterligare en revidering.

Bakgrund

Botkyrka kommun beslutade 2010 om ett riktat bistånd på 2.500 kr till barn som lever i familjer med långvarigt bistånd. Syftet vara att ge barn förutsättningar till att kunna delta i organiserade fritidsaktiviteter.

Från och med den 1 juli 2014 så trädde ny lagstiftning om sk fritidspeng ikraft. Fritidspengen beslutades enligt socialtjänstlagen och innefattade ersättning till bl a fritidsaktiviteter för barn i årskurs 4-9 i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd. Ersättningen uppgick till 3.000 kronor per barn och år. Kommunen beslutade dock att ersättningen skulle utvidgas till att omfatta barn 0-18 år.

Regeringen har nu beslutat att upphäva paragrafen för fritidspeng i socialtjänstlagen (2001:453) och att istället höja riksnormen i försörjningsstödet. Beslutet innebär att riksnormen i försörjningsstödet, från 1 januari 2016, höjs. Normen höjs med 100 kronor per månad för barn i åldrarna 0-6 år och 250 kronor per månad för barn i åldrarna 7-18 år samt hemmavarande skolelever i åldern 19-20. Det innebär att de, i det fall de har försörjningsstöd i ett helt år, får samma belopp i höjning som maximalt kunde betalas ut i fritidspeng (dvs. 3000 kr per år).

Socialförvaltningens förslag

Vi föreslår att, förutom den normhöjning som regeringen beslutat, föra in en möjlighet att bevilja fritidspeng på upp till 1.500 kr per barn (0-18 år) och år. Detta skulle förbättra möjligheterna för barn i ekonomiskt utsatta familjer att delta i organiserade fritidsaktiviteter i samma utsträckning som andra barn. Barnets fritidsaktiviteter ska vara regelbundna och ledarledda samt främja ett aktivt deltagande i samhällets gemenskap. Hushållet ska vid ansökan ha försörjningsstöd och ha haft detta under minst sex månader den senaste tolv månadersperioden. Fritidspengen kan beviljas en gång per år med max 1.500 kr per barn och ungdom. Beslutet fattas enligt 4 kapitlet 2 § SoL.

Marie Lundqvist

Åse Linnerbäck

Greta Lund Jonsson

2016-01-20

Dnr SN/2011:105

Socialchef

Jurist

Verksamhetschef EEB

STYRDOKUMENT I BOTKYRKA KOMMUN

Riktlinjer för ekonomiskt bistånd

Strategi
Program
Plan
Policy
Riktlinjer
Regler

Diarienummer: SN 2011:105

Dokumentet är beslutat av: Kommunfullmäktige

Dokumentet beslutades den: skriv datum så här xx månad 20xx

Dokumentet gäller för: Socialnämnden

Dokumentet gäller till den: Tillsvidare

**BOTKYRKA
KOMMUN**

Dokumentet ersätter: Botkyrka kommuns riktlinjer för ekonomiskt bistånd, beslutade 150326

Dokumentansvarig är: Jurist på socialförvaltningen

För revidering av dokumentet ansvarar: Jurist på socialförvaltningen

För uppföljning av dokumentet ansvarar: Socialnämnden

Relaterade dokument: Handläggningsrutiner för ekonomiskt bistånd

Allmänt om ekonomiskt bistånd.....	6
<i>Inledning.....</i>	<i>6</i>
<i>Lagstiftning mm.....</i>	<i>6</i>
<i>Utgångspunkter i SoL.....</i>	<i>6</i>
Individuell behovsprövning.....	7
Socialförvaltningens värdegrund.....	8
Försörjningsstöd.....	10
<i>Riksnorm.....</i>	<i>10</i>
Livsmedel.....	10
Kläder och skor.....	10
Lek och fritid.....	10
Barn och ungdomsförsäkring.....	10
Hälsa och hygien.....	11
Förbrukningsvaror.....	11
Dagstidning, telefon, TV-avgift mm.....	11
<i>Förhöjning av normen.....</i>	<i>11</i>
Merkostnader för särskild kost vid vissa sjukdomar.....	11
Merkostnader för umgänge med barn.....	12
Merkostnader vid sjukhusvård.....	12
<i>Övrigt försörjningsstöd - i förekommande fall och till skälig kostnad.....</i>	<i>12</i>
Allmänt om boende.....	12
Hushållsel.....	12
Bredband.....	13
Hemförsäkring.....	13
Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa.....	13
Resekostnader för allmänna kommunikationsmedel.....	13
Boendekostnader.....	14
Försörjningsstöd vid vistelse på institution.....	17
Reducerat bistånd och prövning av akut bistånd.....	19
Beslut som löper över flera månader.....	21
Utlandsvistelse.....	21
Bistånd till livsföring i övrigt.....	22
<i>Begravningskostnad.....</i>	<i>22</i>
Avliden som omfattas av lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA).....	23
<i>Diskmaskin.....</i>	<i>23</i>
<i>Flyttkostnader.....</i>	<i>23</i>
<i>Färdtjänstavgift.....</i>	<i>24</i>
<i>Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg.....</i>	<i>24</i>
<i>Glasögon eller kontaktlinser.....</i>	<i>24</i>
<i>Hemtjänst/boendestöd.....</i>	<i>24</i>

<i>Hemutrustning</i>	25
Generellt	25
Hel grundutrustning	26
Begränsad grundutrustning	27
<i>Juridiska kostnader och stämpelavgifter</i>	28
Advokatkostnader	28
Stämpelavgifter	28
<i>Kläder och skor utöver vad som ingår i försörjningsstödet</i>	28
Klädutrustning	28
Behov av särskilda kläder eller skor	29
<i>Läkarvård och medicinkostnad</i>	29
<i>Magasineringskostnad</i>	29
<i>Psykoterapikostnader mm</i>	30
<i>Resor</i>	30
Rekreativresor	30
Resor till begravningsresor	30
Återföreningsresor	31
Resor i samband med umgänge med barn	31
Sjukresor	31
<i>Renoverings-/underhållskostnad</i>	31
<i>Skolkort – SL</i>	32
<i>Skulder</i>	32
<i>Spädbarnsutrustning</i>	33
<i>Tandvård</i>	33
Akut tandvård	33
Nödvändig tandvård	34
<i>Tekniska hjälpmedel</i>	35
<i>Tvättmaskin</i>	35
Olika grupperns rätt till försörjningsstöd	36
<i>Barn och ungdom 0-18 år</i>	36
<i>Bostadslösa</i>	37
<i>Arbetssökande</i>	37
Jobbstimulans	38
Personer som är aktuella för etableringsersättning	39
Arbetssökande med otillräcklig föräldrapenning	39
Arbetssökande med otillräcklig A-kassa eller Alfakassa	39
Arbetssökande med sociala och medicinska problem	39
<i>Studerande</i>	41
Vuxenstuderande	41
Person som studerar på högskola	42
Studerande under studieuppehåll	42
Ungdomar under 21 år som går i skolan	42
<i>Personer 65 år och äldre</i>	43

<i>Företagare eller personer med fria yrken</i>	43
<i>Inskrivna för kriminalvård eller rättspsykiatrisk vård</i>	44
Boendekostnad.....	44
<i>Kontraktsvård</i>	44
<i>Samhällstjänst</i>	45
<i>Inskrivna för vård eller behandling inom socialtjänsten</i>	45
<i>Utländska medborgare</i>	45
Med uppehållstillstånd.....	45
Utan uppehållstillstånd	46
Asylsökande och övriga personer som sökt uppehållstillstånd	46
EU-medborgare	47
<i>Akut nödsituation</i>	49

Allmänt om ekonomiskt bistånd

Inledning

Dokumentet innehåller riktlinjer för ekonomiskt bistånd enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL), avseende försörjningsstöd och ekonomiskt bistånd till livsföring i övrigt.

Principiellt ska allt ekonomiskt bistånd handläggas på enheten för ekonomiskt bistånd. Anledningen till detta är i första hand att kommunens invånare ska behandlas lika och få en likvärdig prövning. Undantag från detta finns dock vid placeringar på institution med HVB-tillstånd samt vid t ex resor i samband med institutionsvistelse och kostnader som ingår i den enskildes vårdplan.

Lagstiftning mm

De lagar som främst reglerar verksamheten är socialtjänstlagen (SoL), förvaltningslagen (FL), offentlighets- och sekretesslagen (OSL) och kommunallagen (KL). Dessutom omfattas regler i en rad andra lagar som äktenskapsbalken (ÄktB), sambolagen, lag om registrerat partnerskap, föräldrabalken (FB), lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA), hälso- och sjukvårdslagen (HSL), socialförsäkringsbalken, bidragsbrottslagen m.fl. Vägledning kan även inhämtas från Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd och Socialstyrelsens Ekonomiskt bistånd – Handbok för socialtjänsten. Vägledning kan också erhållas från prejudicerande domar från kammarrätt och Högsta förvaltningsdomstolen. Verksamheten regleras även genom kommunens övriga riktlinjer och styrdokument.

Vid beslut om ekonomiskt bistånd ska 4 kap 1 § SoL användas. Beslut enligt denna paragraf kan överklagas genom förvaltningsbesvär liksom 4 kap 5 § SoL. Däremot kan inte beslut enligt 4 kap 2 § SoL överklagas genom förvaltningsbesvär och denna paragraf ska i princip inte användas. Undantag kan vara när rätt till bistånd inte föreligger, men kommunen ger ekonomisk hjälp med villkor om återbetalning.¹

Riktlinjerna beskriver vanligt förekommande situationer och behov. Det ska dock alltid göras en individuell bedömning. Undantag kan alltid göras i akuta situationer eller för situationer när någon riskerar att hamna i nöd.

Utgångspunkter i SoL

Regler i SoL innebär att var och en, i första hand, är skyldig att själv försöka tillgodose sina behov. Det ekonomiska biståndet ska i princip vara en tillfällig hjälp och att det är bättre för den enskilde att klara sin försörjning på egen hand än genom bistånd. Socialtjänsten ska hjälpa den enskilde på så sätt att han eller hon kan uppnå egen försörjning. Det är bland annat detta som menas med

¹ Se dock undantag avsnitt Barn och ungdom 0-18 år (Fritidspeng)

att biståndet ska utformas så att det stärker den enskildes resurser att leva ett självständigt liv.

Den sökande ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. I förarbeten till lagen sägs att nivån inte ska överstiga vad en person med låg inkomst i allmänhet har råd att kosta på sig. Vad som är skälig kostnad när det gäller dagliga levnadsomkostnader (riksnormen) finns angivet i lagen. Nivån får endast underskridas i enskilda fall om det finns särskilda skäl till det.

När en person vistas utanför den kommun där han eller hon är folkbokförd, t.ex. genom att vara placerad på hem för vård eller boende, är det placeringskommunen som är skyldig att pröva ansökan om bistånd enligt 4 kap. 1 § SoL. Under kriminalvård i anstalt ansvarar folkbokföringskommunen för stöd och hjälp.²

När åtgärder rör barn ska särskilt beaktas vad hänsynen till barnets bästa kräver.³

Begrepp som används lagtexten

Försörjningsstöd

Försörjningsstöd är kostnader som framgår i 4 kap. 3 § SoL. Detta utgörs av riksnormen plus, vid behov, tillägg för skälig kostnad för övrigt försörjningsstöd till boende, hushållsel, arbetsresor, hemförsäkring och avgift till fackförening/arbetslöshetskassa.

Övrigt bistånd

Övrigt bistånd utgår om man är berättigad till försörjningsstöd även till barnomsorg, hemtjänst, läkarvård, akut tandvård och glasögon.

Behovsperiod

Långvarigt behov = mer än 12 månader.

Längre behov = 3-12 månader.

Kortvarigt behov = 3 månader eller mindre.

Individuell behovsprövning

Kommunens övergripande mål i arbetet med ekonomiskt bistånd är att varje hushåll så snart som möjligt blir oberoende av bistånd eller minskar sitt behov så mycket som möjligt genom att gå över till annan försörjning. Handläggningen ska ske med bibehållen respekt för den enskildes rättssäkerhet och integritet. Eventuella krav på den biståndssökande ska anpassas efter hans eller hennes individuella förmåga och förutsättningar.

² 2 a kap 5 § SoL

³ 1 kap 2 § SoL

Socialtjänstlagen förutsätter att det i varje enskilt fall görs en individuell bedömning av hjälpbehovet och omfattningen av det. Bedömningen ska präglas av ett helhetsperspektiv på den enskilde eller hushållets totala situation. Denna behovsprövning kan i vissa fall göras summariskt t ex om biståndsbehovet är tillfälligt. I andra fall blir den mer omfattande. Den individuella behovsprövningen får aldrig ersättas av enbart ekonomisk prövning. Grund för eventuellt avslagsbeslut är den individuella prövningen, inte att riktlinjerna är utformade på visst sätt.

Enligt socialtjänstlagen bör socialnämnden verka för att den som utsatts för brott och dennes anhöriga får stöd och hjälp. Detta gäller särskilt kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp i hemmet (även personer utsatta för människohandel) samt barn som bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna.⁴

Socialförvaltningens värdegrund

Alla människor har lika värde.

I vårt arbete utgår vi från människors egen förmåga och eget ansvar på ett jämlikt, rättvist och tryggt sätt.

Beslut i socialnämnden 2004-04-25,

Med stöd av värdegrunden har vi gemensamma förhållningssätt när det gäller;

Barnperspektiv

- När jag kommer i kontakt med barn eller barnfamiljer ska jag föreställa mig hur situationen är ur barnets synvinkel. (Se barnets situation med barnets ögon)
- Utifrån föräldrarnas situation har jag som vuxen barnets behov för ögonen så att jag kan bilda mig en uppfattning om hur barnet har det. (Se barnets situation med en vuxens ögon)

Detta gör vi genom att:

- Om familjen är aktuell på flera enheter, samarbeta och rådgöra med andra enheter inför viktiga beslut.
- Klargöra vilka konsekvenserna av mitt beslut blir för barnet.
- Dokumentera på vilket sätt/hur jag arbetar med barnperspektivet i ärendet och på vilket sätt jag beaktar barnets perspektiv

Syftet med detta är att barnets behov blir synligt och prioriteras i de fall vuxna och barn har motstående intressen. Att man kan spåra barnperspektivet i allt arbete där barnets situation påverkas och att detta dokumenteras.

⁴ 5 kap §§ § SoL

Helhetssyn

- Vi ser klienten i sitt sammanhang; socialt, psykologiskt, ekonomiskt, kulturellt, hälsomässigt.
- Vi ser oss själva som en del av hela socialförvaltningen.

Detta gör vi genom att:

- Vi återkopplar till den enheten som har gjort en anmälan eller motsvarande då oro finns hur exempelvis barnen har det.
- Vi litar på varandras bedömningar.
- Vi kan ge information till klienten om vilken hjälp som finns att tillgå inom och utom socialförvaltningen.
- När vi har olika bedömningar av klientens förmåga/behov så genomför vi tre- eller flerpartssamtal.

Syftet med detta är att insatserna samordnas så att klienten upplever en helhet i sin kontakt med socialförvaltningen istället för en splittring i de fall klienten har kontakt med olika enheter. Genom att se klienten i sitt sammanhang får vi en bättre grund för besluten.

Samverkan

När vi samarbetar med varandra och det uppstår oklarheter/oenighet gör vi så här:

- Så fort det uppstår frågetecken/oklarheter i samarbetet mellan flera handläggare så har vi som är involverade i samverkan ansvar för att ta kontakt i syfte att klargöra vad som är fel i samarbetet och vad som bör förbättras. Kontakten ska så fort som möjligt.
- När jag deltar i ett möte med en klient tillsammans med andra handläggare har vi ansvar för att klara ut olika ståndpunkter före mötet tillsammans med klienten. Det ska helst inte bli några oklarheter i rummet tillsammans med klienten.
- Om det ändå händer att vi blir oense/uttrycker olika ståndpunkter under mötet med klienten, har alla handläggare som deltar ett ansvar för att se till att det blir en paus i mötet. Detta för att vi ska få möjlighet att klara ut hur vi ska hantera våra olika ståndpunkter. När detta är klart återupptar vi mötet tillsammans med klienten igen.

Försörjningsstöd

Försörjningsstöd definieras i 4 kap. 3 § SoL. Försörjningsstöd består av två delar, riksnorm och övrigt försörjningsstöd till skäligen kostnader för ett antal regelbundet återkommande behovsposter. Kostnadsberäkningarna återspeglar en skälig konsumtionsnivå, det vill säga, varken en miniminivå eller lyxnivå. Beloppen ska täcka kostnader för de produkter som behövs i ett hushåll för att man på ett tillfredsställande sätt ska kunna klara vardagens behov. I beräkningarna ingår till exempel inte utgifter för presenter, kalas eller gäster, semester, alkohol, tobak eller spel. Beräkningarna innehåller ett visst sparutrymme för inköp eller ersättning av sällanköpsprodukter, till exempel en cykel till barn eller dyrare klädesplagg. Det innebär alltså att man under en tid ska ha kunnat spara en del av beloppet i riksnormsposten för att kunna köpa sällanköpsprodukter. Tänk på att vi alltid gör en individuell prövning.

Riksnorm

Den del av försörjningsstödet som utgör den s.k. riksnormen omfattar sex budgetposter för vuxna och sju budgetposter för barn och ungdomar. Beloppen till behovsposterna i Botkyrkas norm är valda så att inget hushåll vid något tillfälle beviljas lägre belopp än vad som skulle utgå enligt riksnormen i socialtjänstförordningen. Följande poster ingår i normen:

Livsmedel

Utgångspunkten är en näringsmässigt fullvärdig och varierad kost. Det förutsätts att all mat tillreds hemma. Vissa halvfabrikat ingår samt inköp av allt matbröd. Hänsyn har tagits till att ensamhushåll beräknas ha en något högre kostnad eftersom det kan bli dyrare med mindre förpackningar.

Kläder och skor

Avser att täcka det vardagliga behovet av kläder och skor för olika årstider och väder, samt för vardag, fritid och festligare tillfällen. Även kostnader för t ex handskar och väskor ingår.

Lek och fritid

Avser sådana aktiviteter som det är rimligt att alla får möjlighet till. Aktiviteterna gäller både inomhus och utomhus, viss motion och kultur. För äldre barn och vuxna ingår kostnader för att t.ex. gå på bio och besöka simhall. För yngre barn ingår leksaker, böcker, biobesök m.m. I posten ingår också cykel, skidutrustning för längdåkning och skridskor. För yngre barn beräknas att cykel och skridskor köps begagnade. Även en viss kostnad för mobiltelefon ingår.

Barn och ungdomsförsäkring

Avser månadsavgift för grupp-försäkring eller individuell försäkring som gäller för sjukdom och olycksfall.

Hälsa och hygien

Avser kostnader för den personliga hygien, t.ex. tvål, tandkräm, blöjor och mensskydd. Även produkter som t ex plåster och solskyddsmedel ingår. Kostnaderna omfattar även hårklippning. Kostnad för preventivmedel ingår inte.

Förbrukningsvaror

Avser varor som behövs för rengöring av bostaden och vård och skötsel av kläder och skor, t.ex. disk- och tvättmedel, dammsugarpåsar och glödlampor.

Dagstidning, telefon, TV-avgift mm.

I denna post ingår kostnader för en helårsprenumeration på en dagstidning, avgift för TV-licens och månads- och samtalsavgift för telefon eller kostnad för mobiltelefon och mobiltelefonsamtal. Internetkostnader, *se avsnittet Hemutrustning*.

Bistånd kan även ges till öppning av fast telefonabonnemang för hushåll med särskilt behov av telefon, t ex i hushåll med mindre barn eller då det är en förutsättning för att läkarföreskrivna tekniska hjälpmedel, som exempelvis trygghetslarm, ska kunna installeras.

Kostnader för telefoninstallation på grund av intensivövervakning med fotboja bekostas av kriminalvårdsmyndigheten. Alla löpande kostnader för telefon ingår i riksnormen.

Förhöjning av normen

Om det i ett enskilt fall finns särskilda skäl kan försörjningsstödet enligt norm beräknas till en högre nivå. Det gäller när någon har förhöjda kostnader för en eller flera av de budgetposter som ingår i riksnormen och om dessa kostnader inte täcks av annan ersättning som handikappersättning, vårdbidrag eller underhåll. Bland annat motiverar följande skäl en förhöjning av normen:

Merkostnader för särskild kost vid vissa sjukdomar

Skälet till behov av särskild kost ska styrkas med läkarintyg där det ska framgå hur länge läkarens bedömning gäller. Tillägg görs enligt Konsumentverkets beräkningar av merkostnader för särskild kost vid vissa sjukdomar. Om den sökande har väsentligt ökade matkostnader ska möjligheten till handikappersättning undersökas. Vid vissa sjukdomar kan den sökande vara i behov av särskilt näringstillskott. I de fall näringstillskott är ordinerat av läkare kan normen höjas med merkostnaden om det inte står helt klart att näringstillskottet ersätter vanlig mat och inte innebär någon merkostnad. Se även www.konsumentverket.se.⁵

⁵ Sökord på Konsumentverkets hemsida ”merkostnader för kost”

Merkostnader för umgänge med barn

Avser kostnader för barn som i samband med umgänge med förälder tillfälligt är medlemmar i hushållet. Socialnämnden bör beräkna kostnaderna efter det antal dagar barnet eller ungdomen vistas hos respektive förälder. Genom att räkna på det här sättet missgynnar man inte barn med skilda föräldrar. Barn har rätt till samma summa oavsett vilken förälder de vistas hos. Ett annat skäl är att umgängesföräldrar inte ska missgynnas i förhållande till andra familjetyper på grund av att barnet endast vistas hos honom eller henne för umgänge en begränsad del av sin tid.

Tillägget omfattar normposterna livsmedel, lek och fritid, hälsa och hygien och förbrukningsvaror. För att bedöma rätten till ekonomiskt bistånd bör omfattningen av umgänget styrkas genom dom, avtal eller intyg från boföräldern om umgänget överstiger 6 dagar per månad. Vid gemensam vårdnad när barnet bor växelvis hos båda föräldrarna ska normalt inkomster och utgifter som rör barnet delas lika mellan föräldrarna och halvt barnbidrag och halv månadsnorm för barnet räknas in i den biståndssökande förälderns normberäkning. Föräldern kan även ansöka om halvt underhållsstöd hos försäkringskassan. Beträffande resor i samband med umgänge med barn, *se avsnittet Resor under Bistånd till livsföring i övrigt.*

Merkostnader vid sjukhusvård

Se avsnittet Försörjningsstöd vid vistelse på institution, Avgift vid sjukhusvård.

Övrigt försörjningsstöd - i förekommande fall och till skälig kostnad

Vid behov ska skälig kostnad för följande budgetposter ingå i försörjningsstödet. Vid tillfälligt behov av försörjningsstöd ska den sökandes tidigare och väntade inkomster beaktas vid behovsprövning av dessa budgetposter med undantag av boendekostnad.

Allmänt om boende

Utgångspunkten vid bedömning av skälig kostnad och boendestandard ska vara vad en låginkomsttagare på orten normalt har möjlighet att kosta på sig. Behovsprövningen ska omfatta både kostnad och bostadsstorlek. För att förebygga uppkomsten av hyresskulder och för att rätt inkomst- och utgiftsberäkning ska göras avseende kommande månad ska sökanden som huvudregel styrka att föregående månads hyra är betald. Beträffande boendekostnader och boendeformer, *se vidare avsnitt nedan.*

Hushållsel

Bistånd beviljas till faktisk kostnad om den inte anses oskälig. Vid bedömning av skälig kostnad utöver den fasta kostnaden för hushållsel, ska utgångspunk-

ten vara Konsumentverkets riktmärke för genomsnittsförbrukning. Då elpriser-
na varierar är det den beräknade medelförbrukningen av hushållsel plus 10%
för olika hushållsstorlekar enligt nedan som är vägledande, men ska inte ses
som ett tak. Individuell bedömning ska göras, t ex vid högre elkostnad p g a
särskilda behov.

Hushållsstorlek

1 pers	2 pers	3 pers	4 pers	För varje ytterligare pers. i hushållet
150 kWh	220 kWh	260 kWh	300 kWh	+ 20 kWh

Vid behov ska vägledning för billigare elkostnad erbjudas den sökande.
När vuxna som inte är gifta eller sambor delar lägenhet och sammanboende-
norm utifrån hushållsstorlek används får en anpassning till förhållandena i det
enskilda fallet göras. Kostnaden för förbrukningen och abonnemang delas då
på antal personer (inkl. barn) i hushållet.

Bredband

Skolungdomar i Botkyrka kommun erbjuds elevdator. För dessa elever kan
kostnad för bredbandsanslutning beviljas med lägsta paketpris för Internetan-
slutning. Biståndet beviljas till hushåll med skolungdomar. Gemensamma hus-
hållskostnader ökas med kostnaden för bredband.

Hemförsäkring

Bistånd beviljas med faktisk kostnad till grundförsäkring som omfattar rätts-
skydd, ansvar, överfall och egendomsskydd. Egendomsskydd beviljas maxi-
malt för ett lösöresbelopp på 300 000 kr. I de fall den sökande har års- eller
halvårsinbetalningar ska denne uppmanas begära månadsinbetalningar. Möj-
lighet till nedsatt premie via fackförening ska beaktas. Extra försäkringar
såsom allrisk-, oturs- och hemplusförsäkring etc. ingår inte i vad som beteck-
nas som grundförsäkring. Alla som är folkbokförda på en adress täcks av lä-
genhetsinnehavarens hemförsäkring. Det gäller personer som har någon form
av hushållsgemenskap med lägenhetsinnehavaren, t.ex. unga vuxna som bor
kvar hemma hos föräldrarna eller syskon eller kamrater som delar lägenhet.
Inneboende utgör undantag och ska uppmanas skaffa en egen hemförsäkring.

Avgift till fackförening och arbetslöshetskassa

Bistånd till avgift till fackförening eller arbetslöshetskassa ska beviljas med det
belopp som gäller för den organisation den sökande tillhör. Den sökande ska
dock innan beslut fattas uppmanas att undersöka och återkomma med besked
om möjlighet till reducerad avgift.

Resekostnader för allmänna kommunikationsmedel

Bistånd till SL-resor beviljas inom ramen för försörjningsstödet om behov av
resor finns för att kunna arbeta eller för att kunna delta i regelbundna aktivite-

ter för att komma i arbete. Personer som arbetar eller deltar i arbetssökarverksamhet inom gångavstånd (ca 3 km tjänar som en utgångspunkt) från bostaden har inte rätt till bistånd för arbetsresor. Om behov av regelbundna resor finns av andra skäl än arbetsrelaterade, såsom exempelvis behandling eller rehabilitering, ska beslut fattas om övrigt ekonomiskt bistånd. Kostnaden för nödvändigt antal resor med SL:s reskassa (accesskort) ska jämföras med kostnaden för månadskort och det billigaste alternativet ska väljas.

Boendekostnader

Hyresrätt

Skälig boendekostnad är vad en låginkomsttagare på orten har möjlighet att kosta på sig. I Botkyrka ska Försäkringskassans norm för familjebidrag för värnpliktiga vara vägledande, men får inte ses som ett tak utan en individuell bedömning ska göras. Den högsta godtagbara hyresnivån enligt Försäkringskassans norm ska endast överskridas om det finns synnerliga skäl.

Avgift för parkeringsplats eller garage som ingår i hyran godtas inte. Inte heller avgift för medlemskap i hyresgästförening godtas. Undantag kan dock göras för förhandlingsavgift. Kostnad för kabel-TV och andra tillval ska inte godtas, utom i de fall då den sökande inte har kunnat styra tillvalet. Hyrestillägg för lägenhetsunderhåll som beställs under period då den sökande har bistånd kan beviljas. Hembesök för att bedöma lägenhetens skick bör göras innan godkännande. Om bedömning görs att personen inom en snar framtid kommer att bli självförsörjande så bör personen kunna avvakta detta.

Tillsammans med boendekostnaden ska även prövas om storleken på bostaden är skälig. Vägledande boendestandard, köket oräknat, är ett rum per person, vuxen eller barn. Vid fler än ett barn ska en individuell bedömning ske, varvid det ska beaktas att barn med stigande ålder kan ha behov av möjlighet till avskildhet. Om boendekostnaden bedöms vara oskälig och behovet av försörjningsstöd inte bedöms vara tillfälligt (mindre än tre månader) ska den sökande uppmanas sänka bostadskostnaden. Innan ett hushåll ställs inför kravet att förändra sin boendesituation ska följande förhållanden beaktas:

- Bostadens storlek i förhållande till familjemedlemmarnas antal.
- Sociala konsekvenser av en flytt. Det gäller för barnfamiljer samt ensamstående vuxna med sociala problem. För barnfamiljer måste beaktas konsekvenser för t.ex. skolgång, barnomsorg, socialt nätverk.
- Sökandens ålder och hälsotillstånd samt möjlighet att klara av en flytt.
- Sökandens möjlighet att bli godkänd som hyresgäst vid byte p.g.a. exempelvis arbetslöshet, betalningsanmärkningar.
- Bostadens bytesvärde.
- Sökandens möjlighet att i framtiden med egna inkomster själv klara den höga hyran.

Om socialtjänsten efter ovanstående överväganden kommer fram till att sökanden ska uppmanas ändra sin bostadssituation ska skäligt rådruim ges för att genomföra flyttning eller på annat sätt sänka boendekostnaden. Ett sätt att sänka boendekostnaden är hyra ut ett rum i bostaden. Skäligt rådruim för att hitta en inneboende bedöms vara 2 månader. Om sökanden avser att byta till mindre boende anses skäligt rådruim uppgå till 4 månader som kan förlängas om sökanden under denna tid påbörjat byte av bostaden. Undantag från kravet att byta till billigare boende ska göras för de sökande som av medicinska eller sociala skäl anses oförmögna att genomföra ett bostadsbytet eller i de fall där bostadsbytet anses direkt olämpligt med tanke på de konsekvenser som bytet skulle medföra. Om sökanden har oskäligt hög boendekostnad och bedöms kunna flytta, men avstår från försök att sänka sin boendekostnad ska bistånd till hyran sättas ned i nivå med vad som ovan sägs om vägledande hyreskostnad.

Om någon som har försörjningsstöd anser sig behöva byta bostad under pågående biståndsperiod och detta medför ökad boendekostnad bör detta ske i samråd med socialtjänsten. Om den biståndssökande utan samråd med socialtjänsten flyttar till dyrare boende ska den nya hyran beviljas endast om den är skälig.

Bostadsrätt eller villa

Bostadsrätt eller villa är en realiserbar tillgång om den genom försäljning kan ge inkomster till försörjningen. Om biståndsbehovet bedöms bli långvarigt, mer än tre månader, utgör detta skäl för försäljning av bostaden. Krav ska då ställas på att bostaden lämnas till mäklare för försäljning. En individuell prövning ska dock göras och hänsyn ska tas till om en försäljning förväntas ge ett överskott som kan bidra till försörjningen.

I övrigt gäller vad som sägs ovan om hyreslägenheter beträffande skälig kostnad, krav på flyttning och överväganden i samband med det. Som boendekostnad för bostadsrätt räknas månadsavgiften till bostadsrättsföreningen plus räntan på lån för lägenheten. I boendekostnad för villa ingår tillsammans med räntan eventuella kostnader för vatten, uppvärmning, sophämtning, försäkring och tomträttsavgäld. Under förutsättning att den sökande har möjlighet att göra skatteavdrag räknas 70 % av räntan som kostnad. Sökande med lån på bostad ska alltid uppmanas att söka skattejämkning för räntekostnaden. Amortering på lån ska inte räknas in i boendekostnaden då den utgör kapitalbildning.

Andrahandsboende

För andrahandsboende gäller samma regler beträffande skälig standard och kostnad samt krav på flyttning som vid förstahandskontrakt. Ett andrahandskontrakt som är godkänt av fastighetsägaren ska eftersträvas, men kan inte

krävas. Ett skriftligt avtal mellan sökanden och förstahandshyresgästen ska alltid visas upp. Detta bör innehålla överenskommelse om hyrestidens längd, ömsesidig uppsägningstid, hyrans storlek, vad som ingår i hyran samt lägenhetens adress. Förstahandskontrakt och hyresspecifikation ska begäras in, men kan inte uppställas som krav för rätt till försörjningsstöd. Om andrahandskontraktet inte är godkänt av fastighetsägaren ska som huvudregel hembesök göras för att kontrollera kontraktets riktighet, att lägenheten existerar, antalet boende i bostaden och att personen kan anses vistas i kommunen. Den sökande bör uppmanas att folkbokföra sig på adressen, då man enligt folkbokföringslagen ska vara skriven där man bor och vistas. Huvudregeln är att boendekostnaden delas mellan de vuxna som är skrivna på adressen. Ett påslag på hyran med max 15 % godkänns för möblerad lägenhet.

Inneboenderum

Detta avsnitt avser hyra som inneboende hos annan än nära släkting eller delad bostad med någon typ av hushållsgemenskap. Hyran för inneboenderum ska bedömas utifrån vad den sökande disponerar enligt uppvisat avtal med hyresvärden. Hänsyn tas även till om rummet är möblerat eller inte. Den faktiska hyran ska beviljas om den inte är oskälig i förhållande till hyreskostnaden för hela bostaden.

Delad bostad

När kamrater, syskon eller annan släkt delar lägenhet ska hushållsgemenskap förutsättas om inget talar emot det. Med hushållsgemenskap menas att de som bor tillsammans mer eller mindre delar på kostnaderna i hushållet. Vid prövning av försörjningsstöd ska nettohyran delas på antal personer som bor i lägenheten. Om hushållsgemenskap inte finns, gäller reglerna som vid inneboenderum, *se avsnitt ovan*.

Vuxet hemmaboende barn eller förälder boende hos barn

Ungdom som avslutat skolgång men inte tidigare har betalat hyresdel till föräldrarna

Huvudregeln är att bistånd för den unges hyresdel inte beviljas. Undantag ska göras om en familj får behov av försörjningsstöd med anledning av att den unge inte kan betala sin del av hyran som i fallet nedan;

Inkomst av bostadsbidrag upphör när den unge fyller 18 år eller avslutar gymnasiet. Hyresdel för den unge kan i vissa fall beviljas med samma summa som det tidigare bostadsbidraget till föräldrarna. Gäller hushåll med endast barn över 18 år. Föräldrarna söker bostadsbidrag som barnfamilj. Försäkringskassan räknar ut en hyresdel som det vuxna barnet ska betala vilket minskar föräldrarnas hyra och bostadsbidrag. Bistånd till hyra kan beviljas med den summa som försäkringskassan fastställt som hyresdel. Gäller hushåll med barn både under och över 18 år.

Ungdom/vuxet barn som tidigare har betalat hyresdel till föräldrarna

Hyresdel till hemmavarande vuxna barn under 25 år ska beviljas om den sökande tidigare en period själv har betalat hyresdel. Perioden ska inte ligga mer än tre månader bakåt i tiden och vara av minst sex månaders varaktighet.

Hyresdel för hemmavarande vuxna barn under 25 år räknas ut enligt det beräkningssätt som försäkringskassan använder enligt följande; Den sökande disponerar ett rum i sina föräldrars bostad om fyra rum och kök, varje rum är två enheter, och köket är en enhet d v s den sökande disponerar två av totalt nio enheter. Hela bostadskostnaden är 6000 kr per månad. Den sökandes andel av bostadskostnaden bör då beräknas som $2/9 \times 6000 = 1333$ kr per månad.

Hyreskostnad för hemmavarande vuxna barn över 25 år ska delas mellan de vuxna som bor i bostaden.

Förälder boende hos barn

Endast om bostaden införskaffas för att föräldern ska få plats och boendekostnaden därmed ökat, ska bistånd till föräldrarnas hyresdel beviljas. Den beräknas då som för hemmaboende vuxet barn, se ovan.

Övriga boendeformer

Med övriga boendeformer menas tredjehandskontrakt, campingboende, hyra av stuga, husvagn eller båt, inneboende hos kamrat som bor i andrahand, hotell etc. Kostnader för boende beviljas endast om den sökande har stora svårigheter att få ett annat boende och/eller om socialtjänsten inte kan erbjuda något annat alternativ.

Ungdom utan egna inkomster som tecknat hyresavtal

Huvudregeln är att bistånd till boendekostnad inte beviljas om hyresavtalet tecknas under period då den sökande saknar inkomst och möjlighet att själv betala hyran. Undantag från huvudregeln kan göras om det finns starka sociala skäl till flyttningen. Utredningsenheten bör ha utrett att behov finns innan beslut fattas för ungdomar där föräldrarna fortfarande har försörjningsplikt.

Försörjningsstöd vid vistelse på institution

Försörjningsstöd beviljas vid vistelse på institution eller i familjehem om behovet inte kan tillgodoses med egen inkomst. Institutionsnormen inkluderar fickpengar⁶, eventuell avgift till fackförening eller A-kassa samt eventuella arbetsresor. I vissa fall kan även kostnader för egen bostad under placeringstiden ingå i försörjningsstödet.

⁶ Fickpengar – Försörjningsstöd där normposterna lek, och fritid, kläder, hälsa, hygien och telefon ingår.

Fickpengar

Fickpengar beviljas vid vistelse på exempelvis behandlingshem eller sjukhus om behovet inte kan tillgodoses med egen inkomst. Vid placering på HVB görs prövningen av placerande enhet. Fickpengar är försörjningsstöd där normposterna lek och fritid, kläder, hälsa och hygien och telefon ingår. Fickpengar till barn ska inte beviljas då föräldern har barnbidrag. Eventuellt extra aktivitetsbidrag ska ingå i vårdkostnaden.

Det kan vara lämpligt att göra en överenskommelse med den sökande om att biståndet till kläder och skor utbetalas klumpvis för 2-4 månader åt gången, beroende på årstid och sökandens behov.

Kostnader i samband med egen bostad

För personer som under placeringstiden har kvar sin bostad ingår även kostnader med anknytning till bostaden i försörjningsstödet. Dessa kostnader är hyra, hushållsel, abonnemangskostnad telefon, hemförsäkring och TV-avgift. Bistånd till dessa kostnader beviljas efter sedvanlig prövning. Bistånd till TV-avgift beviljas om vistelsen på sjukhus eller behandlingshem understiger 2 månader. Om vistelsen planeras bli längre kan den sökande begära avgiftsfrielse. *Se även avsnitt Inskrivna för vård och behandling inom socialtjänsten.*

Egenavgift vid vård och behandling

Egenavgiften vid placering för vård och behandling av vuxna missbrukare på institution med HVB-tillstånd och familjehem är densamma som vid sjukhusvård. Om personen inte har tillräckliga egna inkomster att betala avgiften med ska avgiften sättas ned eller efterges i samband med placeringsbeslutet. Försörjningsstöd ska inte beviljas till egenavgift vid placering för vård och behandling.

Egenavgift vid stöd- och omvårdnadsboende

Vid stöd och hjälpåtgärder i form av olika boenden ska den enskilde betala egenavgift för mat och logi. Detta gäller boenden utan HVB-tillstånd.⁷ Om den placerade saknar egna inkomster kan egenavgift för kost och logi beviljas i form av försörjningsstöd. Kostnader utöver egenavgiften ska betraktas som kostnad för omvårdnad och betalas via konto för vårdkostnader. När det gäller egenavgiften för nattlogi på härbärke ska så långt det är möjligt en vanlig inkomstprövning göras. Ibland kan det dock finnas sociala skäl som talar för bistånd till avgiften på härbärke även om egen inkomst funnits. Vid boende på inackorderingshem kan den del av egenavgiften som utgör boendekostnad ge rätt till bostadsbidrag.

Avgift vid sjukhusvård

⁷ IVO har uppgifter om vilka boenden som har HVB-tillstånd.

Patientens egenavgift vid sjukhusvård utgör avgift för kost och logi och rymd delvis inom försörjningsstödets kostnadspost för mat. Mellanskillnaden, patientavgiften reducerad med matpengar för samma antal dagar, beviljas i form av förhöjd norm.

Reducerat bistånd och prövning av akut bistånd

Med hänvisning till kommunens yttersta ansvar ska en så kallad nödprövning göras om den sökande hävdar att nödsituation finns. När det är möjligt så ska kontoutdrag visas. Ekonomiskt bistånd till akuta behov för livsuppehållet kan beviljas efter individuell prövning. *För personer utsatta för våld i nära relationer, se särskilda rutiner.* Vid bedömningen ska hänsyn tas till om det finns barn i hushållet och deras situation ska särskilt uppmärksammas. *Se avsnittet Barnperspektiv.*

Sökanden har haft tillräckliga inkomster

Situationer kan uppstå där den sökande har haft tillräckliga inkomster till sin försörjning, antingen egna inkomster eller tidigare beviljat försörjningsstöd, men har använt dem på annat sätt, tappat dem eller blivit bestulen och därför saknar medel till sitt uppehälle. Efter bedömning i det enskilda fallet kan extra bidrag tillfälligt beviljas för att tillgodose de mest nödvändiga behoven som t ex mat och bostad för att ge sökanden möjlighet att reda upp den akuta situationen. Bidrag registreras i detta fall som övrigt ekonomiskt bistånd. Beslut om akut bistånd ska i möjligaste mån föregås av sedvanlig utredning. Kontoöversikt och kontoutdrag med aktuell kontoställning samt senaste månadens transaktioner ska uppvisas. Är tiden mycket knapp bör i vart fall följande överväganden göras:

- Är det en akut nödsituation?
- Finns barn i familjen?
- Finns sjukdom hos sökanden som skulle kunna förvärras om han eller hon inte får ekonomisk hjälp?
- Har sökanden medicinska eller sociala problem som medför svårigheter att ta eget ansvar för sin situation?
- Känner sökanden till socialtjänstens normer och beräkningsgrunder och har han eller hon tidigare fått information om dem?
- Kan sökanden få hjälp från underhållsskyldig?
- Är behovet av ekonomisk hjälp återkommande trots egen försörjning?

Akut bistånd till hushåll som regelmässigt har inkomster över försörjningsstödsnivå ska prövas restriktivt och endast beviljas för att avvärja en akut nödsituation eller om den sökande bedöms vara förhindrad att själv ta ansvar för sin ekonomi och sin livssituation. Om behovet av akut bistånd är upprepat och det finns barn i hushållet ska särskilt uppmärksammas om behovet kan vara ett

uttryck för att det kan finnas anledning till oro för barnens hälsa och utveckling.

Tappad plånbok är i första hand en försäkringsfråga. Kopia på polisanmälan begärs in tillsammans med kontoöversikt och aktuella kontoutdrag. Endast nödprövning görs. Sökande som upprepat tappar pengar eller blir bestulen ska informeras om hur han eller hon i fortsättningen kan förvara sina pengar så att inte samma situation uppstår igen. Om någon trots denna information tappar eller blir bestulen på sina pengar kan ansökan om bistånd avslås om det är uppenbart att fakta kring den beskrivna situationen inte är trovärdiga. Detta gäller även i andra fall då det är uppenbart att beskrivningen av en situation inte stämmer.

Till personer som är förvirrade eller har ett pågående missbruk, och där socialtjänsten är förvissade om att beviljat bistånd inte går till avsett ändamål, kan matlådor eller hänvisning till speciell restaurang vara lämpligt bistånd. Denna möjlighet ska tillämpas restriktivt och det är viktigt att det inte leder till att socialtjänstsekretessen till skydd för den enskilde bryts. I dessa situationer kan det också behövas hjälp till kontakt med hälso- och sjukvården.

Övrigt reducerat försörjningsstöd

Om det är uppenbart att den enskilde inte har vissa kostnader som ingår i försörjningsstödet eller att denne inte använder biståndet till avsett ändamål, exempelvis vid aktivt missbruk, kan försörjningsstödet reduceras. En individuell prövning ska göras, men den enskilde bör som huvudregel beviljas bistånd till mat.

Personer som tillfälligt vistas i kommunen

En person utan pengar som tillfälligt vistas i kommunen kan i en akut situation beviljas bistånd till enkel biljett till hemkommun inom Norden. Efter ansökan kan matpengar för en dag beviljas om ankomsten till bostadsorten infaller på kvällstid. Om hemresan kan påbörjas först nästa dag kan nattlogi beviljas.

Personer som är hemlösa

Om en hemlös person är aktuell för ekonomiskt bistånd eller annan öppnad utredning hos socialtjänsten i en kommun eller har varit det sedan tre månader tillbaka, så behåller den kommunen ansvaret tills personen får ny fast bostad. Med fast boende avses här första- eller andrahandskontrakt eller intyg om inneboende som varar minst tre månader. Om en hemlös person inte varit aktuell i någon kommun sedan tre månader tillbaka räknat från det tillfälle då personen åter blir aktuell för socialtjänsten, blir den kommun som är vistelsekommunen ansvarig. Se även Överenskommelse om ärendehantering avseende hemlösa mellan kommunerna i Stockholms län, se www.ksl.se. Gällande ut-

ländska personer som tillfälligt vistas i kommunen, *se även avsnittet Utländska medborgare*.

Beslut som löper över flera månader

Ibland är det nödvändigt att fatta beslut som sträcker sig över flera månader, t ex gällande en omfattande tandvårdsbehandling. Biståndet prövas månad för månad och när beslut fattas som gäller flera månader måste en omprövningsklausul ingå t ex ”Vid väsentligt ändrade förhållanden av biståndsbehovet kan beslutet komma att omprövas”. Beslutet kan annars inte omprövas under perioden. En sådan ändring skulle innebära att myndigheten ändrar ett gynnande beslut till personens nackdel, vilket inte är tillåtet.

Utlandsvistelse

Huvudprincipen är att försörjningsstöd inte beviljas vid utlandsvistelse. Undantagsfall kan vara t ex resor till hemlandet för att rekognosera eventuell återflyttning eller om den sökande av särskilda skäl behöver besöka hemlandet. Vid dödsfall gäller samma regler som för kommunanställda. I helhetsbedömningen måste även beaktas hur resan betalts och om den sökande genom sin resa frånhämt sig någon möjlighet till försörjning eller möjlighet att i framtiden få försörjning i Sverige. Om en person t ex inte är arbetsför och blir bjuden av släktingar på en resa bör bistånd utgå om resan inte är längre än en månad.

Bistånd till livsföring i övrigt

I detta avsnitt ges riktlinjer för ändamål utöver försörjningsstödet. Ändamålen står i bokstavsordning. Vissa av ändamålen ingår vanligtvis i en skälig levnadsnivå om kostnaden är skälig och sökanden i övrigt uppfyller förutsättningarna för försörjningsstöd. Det gäller löpande kostnader för läkarvård, medicin, barnomsorg och färdtjänst. När det gäller rätten till bistånd till övriga ändamål krävs särskilda förutsättningar. Utgångspunkten för bedömningen är vad en låginkomsttagare i allmänhet kan kosta på sig. En prövning ska ske av om behovet kan tillgodoses på annat sätt eller till lägre kostnad. Den sökandes tidigare och väntade möjligheter att själv tillgodose behovet ska alltid beaktas vid prövningen.

Begravningskostnad

Begravningskostnader ska i första hand täckas av tillgångar i dödsboet eller genom försörjningsskyldigas, dvs. föräldrars och efterlevande makars/registrerade partners, inkomster eller tillgångar. Begravningskostnader går före alla andra kostnader som kan belasta dödsboet. Vid bedömning av försörjningsskyldigas betalningsförmåga prövas detta mot gällande norm för försörjningsstöd. Hänsyn ska tas till tillgångar exempelvis i form av försäkringar. Begravningskostnader ska som huvudregel beviljas vid ansökan från dödsbodelägaren eller från den som är försörjningsskyldig för den avlidne. Alla kända tillgångar som finns på dagen för dödsfallet avräknas direkt vid ansökan om begravningskostnad, även eventuell kommande skatteåterbäring. Som huvudregel ska kända inestående inkomster inte förskottas utan sökanden får begära avbetalning hos begravningsbyrån. Återkrav ska upprättas mot tillgångar som kan visa sig senare.

För begravning beviljas maximalt 50 % av gällande prisbasbelopp för skäliga faktiska kostnader som ska styrkas. Om någon ansöker om begravningskostnader utan att ansöka om gravsten utgår bistånd med max 35 % av prisbasbeloppet.

Kostnadsposter som godkänns är:

- Grundtjänster från begravningsbyrå (riktvärde ca 25 % av basbeloppet), dvs. kista med enkel dekoration, bisättning (i bisättningen ingår normalt svepning och kistläggning, utkörning av kista till bårhus, bärare vid bisättning och transport av kistan till kyrkogårdsförvaltningens kapell) urna samt representant vid begravningen.
- Gravsten/ inskription på befintlig gravsten (riktvärde ca 15 % av basbeloppet)
- Dödsannons 70 mm
- Officiant vid borgerlig begravning

Bistånd beviljas inte för kostnader som tillgodoses inom ramen för begravningsavgiften, dvs. förvaring av kista hos kyrkogårdsförvaltningen, lokal med eller utan religiösa symboler för begravningsceremoni, kremering, gravöppning, gravplats för kista eller urna under 25 år, gravsättning, alternativt spridning eller nedgrävning av aska i minneslund, samt transport av kista från begravningsceremonin. Rätten till bistånd omfattar kostnader som är nödvändiga för att begrava den avlidne på bostadsorten. Merkostnader för att begrava den avlidne utanför Sverige ingår inte i rätten till bistånd.

Kostnader för hemtransport vid dödsfall utomlands beviljas inte. Om en svensk resenär avlider på utlandsresan är det antingen personens hem- eller reseförsäkring, eller de anhöriga, som får betala kostnaden för transport av den avlidna till Sverige. Om försäkring saknas och anhöriga inte har ekonomisk möjlighet att betala för hemtransport, hjälper ambassaden till med att ordna en enkel och värdig begravning utomlands.

Avliden som omfattas av lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA)

Personer som omfattas av LMA har inte rätt till ekonomiskt bistånd enligt SoL för samma post. Begravningskostnader för asylsökande är Migrationsverkets ansvar. I de fall en avlidens utlänningsärende handläggs av socialtjänsten enligt 1 § punkt 3 LMA⁸ kan särskilt bidrag beviljas för begravningskostnaden. Utbetalt bidrag enligt LMA ska återsökas från staten.

Diskmaskin

Bistånd till diskmaskin, tvättmaskin och/eller torktumlare beviljas om det finns ett medicinskt behov som är styrkt med läkarintyg och behovet inte kan tillgodoses t ex genom handikappersättning. Innan bistånd beviljas ska undersökas om värden kan installera diskmaskin mot hyreshöjning. Bistånd till diskmaskin, tvättmaskin och/eller torktumlare kan också beviljas om det finns starka sociala skäl och man kan påvisa att resultat uppnås med insatsen.

Flyttkostnader

Bistånd kan beviljas till sökande som har försörjningsstöd eller inkomster i motsvarande nivå om behovet av att flytta är motiverat av hälso- eller sociala skäl som att sökandens möjligheter att bli självförsörjande genom flytten skulle öka eller att flytten skulle medföra att sökandens boendekostnader skulle minska. Vid flytt till annan ort av arbetsmarknadsskäl ska även utredas om behovet kan tillgodoses genom bidrag från Arbetsförmedlingen. Kostnad beviljas för hyra av släpkärra eller mindre lastbil inklusive kostnader för bensin och försäkring mot uppvisande av kvitto. Om särskilda skäl finns godtas anlåtande av flyttfirma. Bistånd till kostnad för flyttning utanför Norden beviljas inte. Bistånd kan även vid behov beviljas till kostnader för flyttning av abonnemang för telefon.

⁸ 18 § lag (1994:137) om mottagande av asylsökande m fl. (LMA)

Färdtjänstavgift

För färdtjänst beviljas som huvudregel grundavgiften. SL-kort beviljas inte samtidigt. Om handikappersättning finns ska denna i första hand täcka kostnader för färdtjänst. Bistånd till avgift för riksfärdtjänst ska bedömas på samma sätt som kostnad för andra resor som inte är lokala.

Förskoleverksamhet och skolbarnsomsorg

Bistånd till avgift för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg (årskurs 1-3) och öppen fritidsverksamhet (årskurs 4-6) beviljas sökande som uppbär försörjningsstöd eller har inkomster i nivå med försörjningsstödet. Detta gäller även enskilt anordnad verksamhet om avgiften är i nivå med kommunens. Kontrollera att avgiften är satt utifrån familjens aktuella inkomster.

Glasögon eller kontaktlinser

Den sökande ska uppvisa intyg och kostnadsförslag som styrker behovet av glasögon och vad som ingår i begärt pris. Skälig kostnad för glasögon är lägsta paketpris som i samband med ansökan erbjuds av optiker. Vid behov av vanliga läsglasögon som är avsedda för personer över 35-40 år med avtagande synskärpa s.k. ålderssynthet hänvisas till riksnormens post för hälsa och hygien. Bistånd till specialslipade eller specialbehandlade glas, såsom färgade eller extra tunna glas, beviljas om behovet är styrkt av läkarordination. Den extra kostnaden godtas om speciell slipning eller behandling är det enda alternativet för att korrigera sökandens synfel. Kostnad för linser godtas om det är det enda alternativet för sökanden och behovet är styrkt med läkarintyg, se handläggningsrutiner.

Hemtjänst/boendestöd

Ekonomiskt bistånd ska inte utgå till kostnaden för hemtjänst/boendestödsavgift. För person som blivit beviljad hemtjänst eller som bor i särskilt boende görs en beräkning av avgiften. Innan beslut om avgift verkställs görs en beräkning av vård- och omsorgsförvaltningen eller socialpsykiatriska enheten (SPE) om rätt att ta ut avgift föreligger samt storleken på avgiften. Den person som inte har inkomst av tjänst, pension eller avkastning av kapital, betalar ingen avgift. Debitering av hyra och mat jämkas aldrig, med undantag för dubbla boendekostnader.

Har en person skulder eller andra akuta ekonomiska behov minskar inte hemtjänst/boendestödavgift. Vid bedömning av bistånd i dessa fall ska samma avvägningar göras som vid reducerat bistånd. *Se även avsnitt Reducerat bistånd.*

Om den enskilde p g a särskilda omständigheter har ett varaktigt behov av ett belopp som inte är oväsentligt ska vård- och omsorgsförvaltningen/SPE i skälig omfattning ta hänsyn till detta vid beräkning av avgiften för hem-

tjänst/boendestöd. Detta kan vara t ex vid kostnader för god man, fördyrade kostnader för arbets- eller sjukresor, fritidsaktiviteter mm. I dessa fall ska den enskilde uppmanas att ansöka om nedsättning av avgiften. I avvaktan på avgiftsändringen kan nämnden ge ekonomiskt bistånd. Om personen har dubbla boendekostnader. Se även Riktlinjer för avgifter inom äldre- och handikappomsorgen i Botkyrka kommun.

I vissa fall kan det vara så att personen trots att jämkning skett av hemtjänstavgiften till 0 kr så saknar personen ett minimibelopp när avgift för boende och mat är betald. I dessa fall ska personen ansöka om ekonomiskt bistånd på vanligt sätt till enheten för ekonomiskt bistånd.

Hemutrustning

Generellt

För att ha en skälig levnadsnivå ska man också ha ett hem som fungerar tillfredsställande. Men det finns ingen allmän rätt för den som får en bostad och har dålig ekonomi att få ekonomiskt bistånd till utrustning av bostaden. Därför får de flesta klara av situationen som människor i allmänhet gör, det vill säga genom planering, sparande, lån och gåvor från sitt sociala nätverk, etc. Det gäller särskilt för unga personer som flyttar hemifrån och som har kunnat planera för sin flyttning till eget boende. Men i vissa fall kan det finnas särskilda skäl, både ekonomiska och sociala, för att socialtjänsten ska ge bistånd till grundutrustning av ett hem. Det kan till exempel röra sig om en person som inte kommer att ha möjlighet att köpa nödvändig hemutrustning inom överskådlig tid, eller om en ung person som av sociala skäl inte kan bo kvar hemma.

Bistånd till löpande komplettering och reparation av befintlig hemutrustning beviljas vid behov till personer med behov av försörjningsstöd längre tid. Prövning av behovet ska göras i förhållande till vad som kan anses vara skälig levnadsnivå och vad en person i allmänhet har råd att kosta på sig. Personer som varit placerade på HVB eller i familjehem och ska flytta hem ska hänvisas av placerande enhet till socialbidragsenheten.

Bistånd till grundutrustning beviljas om det finns särskilda skäl eller om behovet är akut och inte kan tillgodoses på annat sätt. För att kunna bedöma behovet kan det vara nödvändigt att göra hembesök. I bedömningen ska följande punkter övervägas;

- Är behovet akut och nödvändigt för att den sökande med kort varsel ska kunna flytta in i en anvisad bostad?
- Kommer den sökande inom rimlig tid själv kunna skaffa sig eller komplettera sin hemutrustning?

- Vilka möjligheter har den sökande haft att spara till eller planera för boende och hemutrustning?
- Vilken hjälp kan den sökande få av sitt nätverk? Unga människor som flyttar hemifrån ska normalt inte kunna få bistånd till grundutrustning.

Prisnivån hos ett möbelvaruhus i Stockholm har använts som riktmärke vid fastställande av procentsatserna nedan. Andrahandsaffärer kan rekommenderas som ett alternativ för den sökande som då kan få en mer omfattande utrustning för det beviljade beloppet. Storleken på biståndet bör också bedömas utifrån lokala förhållanden, prisnivån i affärer i området, tillgången till affärer för bättre begagnat, etc.

TV och dator med internetuppkoppling bör ingå i en hemutrustning. Vid bedömning av behovet av dator med internetuppkoppling bör nämnden särskilt ta hänsyn till behoven hos barn och ungdomar som går i skolan. Barnfamiljer med längre behov av försörjningsstöd beviljas bistånd till dammsugare.

Personer som är flyktingar eller personer som är utländska medborgare med uppehållstillstånd ska i första hand söka hemutrustningslån via CSN.

Hel grundutrustning

Detta avser en mer omfattande grundutrustning som ska användas under lång tid. Detta kan beviljas till personer som inte inom överskådlig tid kommer att kunna förbättra sina inkomster t ex personer med mycket svåra psykosociala problem eller med otillräcklig pension.

<p>Hel grundutrustning: Husgeråd, handdukar Sängutrustning Lampor Mattor Möbler till kök, sovrum, vardagsrum Städartiklar och dammsugare TV och radio</p>	<p>Beviljas för: 1 vuxen med 50 % av basbeloppet 2 vuxna med 54 % av basbeloppet varje ytterligare person med 10 %</p>
---	--

Nedan tabell från Konsumentverket (2014) har använts till beräkningen. Justering med 4 % har skett utifrån vad en låginkomsttagare i Botkyrka kommun beräknas ha råd med.

Så mycket kan din första lägenhet kosta att utrusta*

Exemplet gäller för en person	
Kök: <i>Porslin, bestick, mikrovågsugn och annan matlagingsutrustning</i>	5 500
Sovrum: <i>Säng, madrass, lampa, sängbord, matta, rullgardin, byrå, stol och sängkläder</i>	3 200
Vardagsrum: <i>Soffa, bokhyllor, soffbord, fåtölj, matta, taklampa, golvampa, gardiner och medieutrustning</i>	16 000
Hall och badrum: <i>Spegel, lampa, handdukar, verktyg, städ- och tvättutrustning</i>	3 100
Total kostnad	27 800

* Exemplet baseras på inköp av nya möbler och ny utrustning, och bygger på att du väljer så billiga alternativ som möjligt.

Begränsad grundutrustning

Begränsad hemutrustning kan beviljas vid behov till personer som har försörjningsstöd, men som inte kan vänta med inköp tills de har egen inkomst. Biståndet syftar till att den sökande ska kunna flytta in i en lägenhet och innefattar möbler i kök och sovrums samt husgeråd.

Begränsad hemutrustning: <i>Säng Lampor Köksbord Köksstolar Husgeråd Städartiklar Sängutrustning Handdukar</i>	Beviljas för: 1 vuxen med 15 % av basbeloppet 2 vuxna med 19 % av basbeloppet per barn med 7 % av basbeloppet
--	---

<p>Hel hemutrustning för vardagsrum: Soffa Bokhyllor Soffbord Fåtölj Matta Lampor Gardiner Tv, radio</p>	<p>Beviljas med: 30 % av basbeloppet per hushåll</p>
---	---

Juridiska kostnader och stämpelavgifter

Advokatkostnader

I första hand ska den sökande utnyttja det rättskydd som ingår i hemförsäkringen. Detta rättskydd gäller t.ex. för tvister angående vårdnad och underhåll men inte för tvister som rör äktenskapsskillnad, upplösning av samboförhållanden eller bodelning. I vissa fall kan rättshjälp från staten beviljas om det finns behov av mer omfattande insatser av juridiskt ombud. Hjälpen prövas utifrån den enskildes ekonomi och är numera avsevärt begränsad. Ekonomiskt bistånd kan beviljas till självriskan vid rättskydd och till den kostnad som tillkommer sökanden vid statlig rättshjälp om målet gäller familjerättsliga ärenden. Bistånd i övrigt till advokatkostnader beviljas om det av sociala skäl är mycket viktigt att en person får behålla sin bostad.

Stämpelavgifter

Huvudregel är att bistånd till stämpelavgifter inte beviljas. Undantag kan göras för enskilda fall t ex

- om det är viktigt att en äktenskapsskillnad eller bodelning genomförs (t ex för en kvinna som utsatts för misshandel) eller
- identitetshandling för de som saknar sådan (beroende på biståndslängd).

De avgifter Migrationsverket infört för ansökan om uppehålls- och/ eller arbetstillstånd ska som huvudregel inte beviljas eftersom skyddsbehövande personer och personer som söker uppehållstillstånd av humanitära skäl inte behöver betala för det.

Kläder och skor utöver vad som ingår i försörjningsstödet

Klädutrustning

Vid akut behov kan särskilt bistånd beviljas till kläder och skor. Sökanden kan få bistånd till kläder och skor inom försörjningsstödet ram utbetalt i en klumpsumma för 2-4 månader framåt. Avdrag görs sedan vid beräkning kom-

mande månader. I de fall ”fickpengar” utbetalas av annan enhet än socialbidragsenheten sker förskottering på samma vis från denna enhet.

Behov av särskilda kläder eller skor

Här avses engångskostnader för specialbeställda kläder eller skor som inte täcks av handikappersättning. Ansökan ska prövas utifrån detta och eventuellt bistånd ges endast till merkostnader. Fördyrade kostnader vid behov av ortopediska skor beviljas. Mellanskillnaden beviljas för skor enligt riksnorm och den faktiska kostnaden för ortopediska skor.

Läkarvård och medicinkostnad

Omfattar egenavgift för läkarföreskriven medicin som ingår i högkostnadsskyddet. Enligt Socialstyrelsen ska prövning av bistånd till läkemedelskostnader som inte ingår i högkostnadsskyddet prövas mycket restriktivt. Avseende värktabletter och liknande så innefattas detta i posten hälsa och hygien.

Vad gäller sjukvård utgår ekonomiskt bistånd till sådan vård som ingår i högkostnadsskyddet. Undantag är mammografi och cellprovsundersökningar där den sökande beviljas den fasta kostnaden eftersom den inte ingår i högkostnadsskyddet. Biståndet kan omfatta t ex besök hos distriktssköterska, sjukgymnast, psykolog eller annan öppenvårdsbehandling. Endast kostnader för av staten rabatterade läkemedel ska godkännas. Kostnad för faktureringsavgift godkänns inte.

Kostnader för till exempel sjukgymnast eller naprapat kan beviljas, efter remiss av läkare om behovet inte kan tillgodoses genom någon behandling som omfattas av högkostnadsskyddet.

Fysisk aktivitet på recept (FAR) rekommenderas av Socialstyrelsen vid en mängd olika diagnoser. I många fall innebär detta ingen extra kostnad för patienten. I de fall den fysiska aktiviteten specificeras i receptet – exempelvis simning, stavgång eller ledarledd gruppträning – kan den innebära kostnader för avgifter eller utrustning. Dessa kostnader ingår för närvarande inte i högkostnadsskyddet. För personer som är beroende av försörjningsstöd kan ekonomiskt bistånd beviljas till sådana kostnader efter individuell prövning av behovet.

Magasineringskostnad

Bistånd till kostnad för magasinering av bohag ska beviljas den sökande som har löpande försörjningsstöd om personen inom överskådlig tid förväntas kunna få en ny bostad. Vad som avses med överskådlig tid måste bedömas individuellt. Beslutet ska tidsbegränsas och omprövas vid behov. Det är den enskilde som ska stå för kontraktet gentemot magasineringsfirman. Vid bedömningen ska följande beaktas;

- bohagets innehåll och skick,
- kostnaderna för magasinering i förhållande till kostnad för nyanskaffning av hemutrustning,
- konsekvenser för den enskilde vid eventuell försäljning av bohaget,

Psykoterapikostnader mm

Psykoterapi är sjukvårdens ansvar. Huvudprincipen är därför att bistånd till kostnad för psykoterapi inte ska beviljas. Den som söker sådant bistånd ska hänvisas till vårdcentral eller närmaste öppenspsykiatriska mottagning. Undantag kan göras för den som i en krissituation har behov av terapeutiska samtal och inte omedelbart kan erbjudas detta genom landstinget. Bedömning ska göras om behovet är akut och att det kan få svåra konsekvenser för den enskilde om det inte tillgodoses. Dessa förhållanden ska vara styrkta med läkarintyg ifrån landstinget. Bistånd kan i dessa fall beviljas i form av ett begränsat antal behandlingar hos legitimerad psykoterapeut tills dess att landstinget kan överta ansvaret för behandlingen. Besked ska hämtas in från landstinget om när övertagande kan ske, varvid även kostnadsfrågan tas upp.

Resor

Rekreationsresor

Bistånd till rekreation beviljas om det finns särskilda skäl.

Vuxen ensamstående person

För ensamstående vuxen person kan bistånd beviljas till resa när det finns starka sociala skäl, som resa till anhörig eller liknande eller resa där syftet är medicinskt/rehabiliterande. I vissa fall finns möjlighet att få rehabiliteringsresor via Försäkringskassan.

Barnfamiljer

Bistånd kan beviljas till barnfamiljer som haft långvarigt behov av bistånd och som inte beräknas få egna inkomster inom överskådlig tid. Behovet ska prövas utifrån barnets behov av miljöombyte och extra stödinsats. Bedömning av barnets behov av rehabiliteringsresa bör göras i samråd med utredningsenheten. Bistånd beviljas till skälig kostnad för resa till släkting inom Norden eller dylikt. Kostnaden ska vara rimlig i förhållande till vad barnfamiljer med låga inkomster i allmänhet har råd till. Kostnader för aktiviteter i form av resor inom skolan ska skolan stå för.

Resor till begravningsresor

Vid mycket nära anhörigs begravning i utlandet kan det bli aktuellt att bevilja ekonomiskt bistånd för resan.

Återföreningsresor

Bistånd till resa för att återförenas med släkt beviljas om det finns synnerliga skäl. Det gäller både resor för en person som är bosatt i Sverige som vill leta efter anhöriga i utlandet och för anhörigas resor till Sverige. Undantag kan göras när Röda Korset beviljat hjälp till reskostnaden för barn som ska förenas med föräldrarna i Sverige. Vid sådan resa kan bistånd beviljas till egenavgiften.

Resor i samband med umgänge med barn

Båda föräldrarna har gemensamt ansvar för att barns behov av umgänge tillgodoses. Den förälder som barnet bor hos ska vara med och bekosta umgänget utifrån ekonomisk förmåga och vad som är skäligt i förhållande till båda föräldrarnas ekonomi. Den förälder som ska utöva umgänge har dock huvudansvaret för kostnaderna. Även barn med förälder som vistas i fängelse har rätt till umgänge med denne. Om föräldrarna tillsammans inte har råd eller inte kunnat komma överens om hur reskostnaderna ska betalas, kan bistånd till kostnad för umgängesresa beviljas. Reskostnaderna ska jämföras med vad en inkomsttagare i allmänhet har råd att bekosta. En resa per månad bör vara huvudregel inom Norden. Bistånd till utlandsresor kan beviljas om det finns synnerliga skäl.

Behovsprövningen ska innefatta:

- Barnets behov av umgänge,
- Båda föräldrarnas ekonomiska förutsättningar,
- Skäligheten av kostnaden för resan.

Bistånd kan i vissa fall även avse föräldrars resor till barn som är placerade i familjehem eller institution. Utredningsenheten kan i dessa fall bevilja reskostnader upp till ett år efter det att placeringen inletts om detta krävs för att umgänge ska komma till stånd. Därefter är det Enheten för ekonomiskt bistånd som ska bedöma rätten till bistånd.

Sjukresor

I de fall den enskilde sökt vård på sjukhus, vårdcentral eller motsvarande har personen rätt till ersättning för hela det belopp som resan kostat. Detta handläggs av Sjukreseenheten.

Renoverings-/underhållskostnad

Avser kostnader för renovering p.g.a. onormalt slitage eller skadegörelse i hyreslägenhet. Bistånd kan beviljas om kostnaden utgör ett hinder för den sökande att genomföra en flyttning. Det ska finnas ekonomiska, medicinska och/eller sociala skäl till bostadsbytet.

Skolkort – SL

Skolkort hos SL för barn i grundskolan prövas och beviljas av skolan. Socialnämnden kan bevilja skolkort i de fall föräldrarna väljer att barnet ska byta skola och då den nya skolan inte beviljar ett nytt skolkort. Bistånd till SL-tilläggskort kan beviljas för ungdomar som studerar på grundskolenivå och som deltar i aktiviteter långt från hemmet om aktiviteterna har betydelse för deras utveckling och särskilda behov.

Bistånd till SL-kort för gymnasieungdomar ska inte beviljas eftersom gymnasieelever i ungdomsgymnasiet erbjuds SL-kort från skolan. Gymnasieungdomar i familjer med låga inkomster ska uppmanas att ansöka om extra tillägg till studiebidraget.

Skulder

Bistånd till skulder som avbetalning på studielån eller banklån, kontokortsskulder, privata skulder, etc. samt böter och underhållstöd beviljas i normalfallet inte. Undantag kan göras om lån tagits för att undanröja en akut situation och där den sökande annars skulle ha beviljats bistånd. Om sökanden p.g.a. skulder har dålig kontroll över sin ekonomi ska han eller hon erbjudas hjälp av budget- och skuldrådgivare.

Undantag kan t ex göras för hyresskuld⁹ i följande fall:

- Skuld som uppstått under tid då sökanden av godtagbara skäl inte haft egna inkomster som räckt till hyra.
- Om ansökan hade gjorts när hyresskulden uppkom hade han eller hon haft rätt till bistånd.
- Då de sociala konsekvenserna för barnen i en familj skulle bli för stora vid eventuell avhysning. Det ska särskilt uppmärksammas om hyresskulderna kan vara ett uttryck för omsorgssvikt från föräldrarnas sida och om det därmed finns anledning till oro för barnens hälsa och utveckling.
- För gamla och sjuka där alternativt boende inte går att ordna.
- Om särskilda sociala och/eller medicinska skäl finns.

För att undvika upprepning ska hushåll som beviljats bistånd till hyresskuld vid behov följas upp. I samband med reglering av en hyresskuld görs en uppföljning genom en serie samtal. Vid dessa samtal ges personen/familjen ekonomisk rådgivning. I vissa fall finns det behov av insatser från andra enheter eller myndigheter t ex vård- och omsorgsförvaltningen, överförmyndaren.

Undantag kan också göras för bistånd till skuld för hushållsel och telefon i de fall där avstängning medför alltför stora sociala konsekvenser för hushållet. Även i detta sammanhang ska barnets situation uppmärksammas särskilt.

⁹ Vid hyresskuld upp till 3 månader utan beloppsgräns.

Skuld för avgift för förskoleverksamhet behandlas normalt som andra skulder. Den sökande har möjlighet att göra upp en avbetalningsplan med barn- och ungdomsförvaltningen. Om barnet p g a sociala skäl har behov av att delta i förskoleverksamhet får barnet enligt skollagen inte sägas upp.

Om utbetalning av beviljad ersättning från Försäkringskassan eller Pensionsmyndigheten minskats på grund av att den ersättningsberättigade sedan tidigare har en skuld till dem, kan sökande meddela myndigheten att avdrag inte ska göras.¹⁰ Hela ersättningen betalas då ut till den sökande. Om sökanden väljer att fortsätta betala av på skulden genom att inte ta ut hela ersättningen, beviljas inte bistånd till den del som sökanden valt att inte ta ut.

Spädbarnsutrustning

Den som en längre tid, minst 6 månader, haft försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen kan beviljas bistånd till del av eller full grundutrustning för spädbarn. Biståndet prövas utifrån det faktiska behovet och sökandens egna möjligheter att tillgodose behovet, exempelvis genom arv från större syskon eller lån av utrustning från anhöriga. Bistånd till hel spädbarnsutrustning beviljas med maximalt 11 % av basbeloppet och innefattar t ex en grunduppsättning kläder, säng med sängutrusning och begagnad barnvagn. Kostnaden för barnvagn beräknas utgöra ungefär halva beloppet och kostnad för säng med utrustning ca en fjärdedel.

Bistånd till begagnad sittvagn kan beviljas om behovet inte kan tillgodoses genom försäljning av befintlig liggvagn.

Tandvård

Akut tandvård

Bistånd till akut tandvård kan beviljas vid svåra smärttillstånd eller tillstånd som medför betydande obehag (t ex tappad fyllning, fraktur på tand, värk, infektiösa tillstånd och traumaskador). Detta är behandling som oftast måste utföras omedelbart. Den får utföras utan kostnadsförslag i de fall ett sådant inte kan inväntas.

Det ska av tandvårdsräkning eller genom kontakt med behandlande tandläkare framgå att behovet av behandling var akut. Det bör uppmärksammas att det faktum att det står ”akut besök” på räkningen inte i sig innebär att behovet av behandling var akut.

¹⁰ 108 kap 22 § socialförsäkringsbalken (SFB) och Försäkringskassans vägledning 2005:2, version 10, s 38

Nödvändig tandvård

Bistånd till nödvändig tandvård kan beviljas personer som under minst 1 år har haft försörjningsstöd eller inkomster i nivå med normen och som inte inom rimlig tid förväntas öka sina inkomster.

Med nödvändig tandvård menas åtgärder som enligt tandläkarens bedömning är nödvändig för att den enskilde ska:

- Uppnå godtagbar tuggförmåga.
- Förhindra väsentligt försämrad tandstatus.

Förutom rent medicinska aspekter bör socialnämnden beakta de sociala konsekvenser som kan uppstå vid utebliven tandvård.

Sökande som har egen inkomst över försörjningsstödsnivå ska i första hand hänvisas till avbetalning hos tandläkaren eller om möjlighet finns betala per ingrepp. Om kostnad och omfattning är skäligt kan dock bistånd beviljas till den del av kostnaden som överstiger vad sökanden själv kan betala med sitt normöverskott under 6 månader.

Vid ansökan om bistånd till nödvändig tandvård skall normalt ett specificerat kostnadsförslag föreligga innan behandlingen påbörjas. Förslaget bör innehålla:

- planerad behandling
- behandlingsperiod
- kostnad, total resp. patientavgift
- om protetik ersättning (kronor/broar/proteser) planeras skall uppgift lämnas om vilka tänder det gäller.

Råder tveksamhet utifrån det skriftliga kostnadsförslaget bör kontakt tas med behandlande tandläkare för en eventuell konsekvensutredning av uppskjuten eller utebliven behandling och om andra alternativ finns.

Kostnaden för tandläkarens undersökning i samband med kostnadsförslaget ska inkluderas i biståndet men inte kostnad för uteblivande från besök. Följande ska beaktas vid ansökan om bistånd till tandvård:

- Omfattningen av tandvården och kostnaden ska jämföras med vad en låginkomsttagare har råd att kosta på sig.
- Folktandvårdens prislista för de åtgärder som debiteras ska vara vägledande.
- Tandvården ska utföras av tandläkare som är uppförd på försäkringskassans förteckning.
- Kostnadsförslag ska infordras och innefatta kopia på eventuellt beslut på förhandsprövning av försäkringskassan.
- Oberoende tandläkare ska konsulteras vid ansökningar om dyrare eller mer omfattande tandvård. Om förvaltningen inte har avtal med egen konsulttandlä-

kare kan den sökande t.ex. uppmanas att på förvaltningens bekostnad skaffa kostnadsförslag från Folktandvården för jämförelse.

- En individuell bedömning ska även göras av den enskildes förmåga att sköta sin tandhygien, exempelvis i samband med missbruk.

Avgift för narkos eller annan motsvarande smärtlindring kan ingå i tandvårdskostnaden för personer med extrem tandvårdsrädsla. Denna ska vara styrkt med läkarintyg eller med resultatet av ett psykometriskt test som utvisar att en person uppfyller kriterierna för extrem tandvårdsrädsla. Det ska även vara styrkt att personen inte kan tillgodogöra sig landstingets terapiprogram för behandling av tandvårdsrädsla inom ramen för den öppna hälso- och sjukvårdens avgiftsregler och högkostnadsskydd.

Exempel på behandlingar som normalt ej är att betrakta som nödvändig tandvård:

- estetisk tandvård
- utbyte av fyllningar/kronor
- attachmentförantrade delproteser
- blekning av tänder
- implantatbehandling
- porslins- och guldinläggsterapi
- kron- och broterapi bakom hörntänder

Tandvård som utförts före framställan betraktas som en skuld. *Se avsnitt Skulder.*

Tekniska hjälpmedel

Bistånd beviljas efter sedvanlig ekonomisk prövning till egenavgiften för läkarföreskrivna hjälpmedel som t.ex. hörapparat, batterier, etc., om behovet inte kan tillgodoses via landstinget eller försäkringskassan.

Tvättmaskin

Bistånd till inköp av tvättmaskin kan beviljas om det finns ett fysiskt eller psykiskt funktionshinder (styrkt med läkarintyg) som gör det omöjligt att använda fastighetens tvättstuga. Bistånd kan även beviljas till personer som av medicinska skäl har ett behov av att tvätta mycket mer än normalt. Behovet ska styrkas med läkarintyg. En förutsättning för biståndet är att behovet inte kan tillgodoses genom exempelvis handikappersättning, annan boende i hushållet eller genom hjälp i hemmet. Om behov av tvättmaskin uppstått p.g.a. att fastigheten saknar tvättstuga ska sökanden i första hand hänvisas till värden, hyresgästföreningen eller hyresnämnden.

Olika grupperns rätt till försörjningsstöd

I detta avsnitt framgår hur kommunen handlägger ärenden för vissa typer av sökanden.

Barn och ungdom 0-18 år

I syfte att förbättra möjligheterna för barn i ekonomiskt utsatta familjer att delta i organiserade fritidsaktiviteter i samma utsträckning som andra barn så ger Botkyrka kommun möjlighet att bevilja riktat bistånd i form av s.k. fritidspeng. Barnets fritidsaktiviteter ska vara regelbundna och ledarledda samt främja ett aktivt deltagande i samhällets gemenskap. Det är viktigt att handläggaren informerar om möjligheten att ansöka om detta.

Hushållet ska vid ansökan ha försörjningsstöd och ha haft detta under minst sex månader den senaste tolv månadersperioden.

Fritidspengen kan beviljas en gång per år med max 1.500 kr per barn och ungdom. Beslutet fattas enligt 4 kapitlet 2 § SoL.

Fritidsaktiviteter för barn i ekonomiskt utsatta familjer

~~I syfte att förbättra möjligheterna för barn i ekonomiskt utsatta familjer att delta i organiserade fritidsaktiviteter i samma utsträckning som andra barn så finns möjlighet, utifrån barnets ålder, till ersättning i form av s.k. fritidspeng eller riktat ekonomiskt bistånd. Barnets fritidsaktiviteter ska vara regelbundna och ledarledda samt främja ett aktivt deltagande i samhällets gemenskap. Det är viktigt att handläggaren informerar om möjligheten att ansöka om detta. Både avslag på ansökan om ersättning eller riktat ekonomiskt bistånd kan överklagas.~~

Fritidspeng för barn i årskurs 4-9

~~Hushåll med barn i årskurs 4-9 har, enligt 4 kapitlet 1 a § SoL, rätt till ersättning från socialnämnden för kostnader för barnets deltagande i fritidsaktiviteter (fritidspeng).~~

~~Hushållet ska vid ansökan ha försörjningsstöd och ha haft detta under minst sex månader den senaste tolv månadersperioden. Om barnet bor varaktigt växelvis i ett annat hushåll och båda hushållen uppfyller kraven, har respektive hushåll var för sig rätt till hälften av det belopp som fritidspengen högst får uppgå till.~~

~~Fritidspengen uppgår till 3000 kronor per barn och år. Fritidspengen får inte påverka beräkningen av försörjningsstödet.~~

Riktat ekonomiskt bistånd till övriga barn (ej årskurs 4-9)

~~Till de barn som ej omfattas av fritidspeng, kan ett riktat ekonomiskt bistånd beviljas enligt 4 kap 1 § SoL. Hushållet ska vid ansökan ha försörjningsstöd~~

~~och ha haft detta under minst sex månader den senaste tolvmånadersperioden (behöver ej vara sammanhängande). Det riktade ekonomiska biståndet uppgår till 3000 kronor per barn och år. Biståndet får inte påverka beräkningen av försörjningsstödet.~~

Bostadslösa

Personer som saknar boende informeras om att de i första hand själva måste försöka hitta boende. Har personen varit inneboende hos släkt eller vänner och det uppstått konflikter eller dylikt så hänvisas personen att i första hand försöka lösa detta och ges en tid inom två veckor för att diskutera sin situation. Vid dessa besök är det bra om även släktingen/vännen är med så att sökanden kan få stöd i att lösa sin situation/konflikt. Familjerådslag kan även erbjudas för att hitta en hållbar lösning på boendesituationen. Om en person trots detta inte lyckas lösa sin boendesituation kan bistånd till tex. vandrarhem beviljas under utredningstiden. När sökanden saknar boende ställs krav på att personen söker boende och arbete i hela landet. En individuell bedömning utifrån personers förmåga och barnens situation ska alltid göras. För barn kan det många gånger vara viktigare att få ett tryggt boende i en ny kommun än att vara placerade på tillfälliga boenden.

Arbetssökande

Vid den första kontakten görs en bedömning om personen är arbetsför. I så fall informeras personen om att man måste stå till arbetsmarknadens förfogande för att beviljas bistånd.

Om personen har blivit arbetslös på grund av att denne har sagt upp sig själv är huvudprincipen att försörjningsstöd inte ska kompensera för den avstängning från arbetslöshetsersättning som detta medför. Om den arbetssökande i övrigt uppfyller förutsättningarna är denne berättigad till försörjningsstöd först från den dag rätten till arbetslöshetsersättning inträder. Om den sökande har haft synnerliga skäl för att säga upp sig ska denne alltid uppmanas att i första hand försöka få avstängningen från arbetslöshetsersättning hävd. En bedömning ska alltid göras i det enskilda fallet.

Den som är arbetssökande och bedöms som arbetsför ska stå till arbetsmarknadens förfogande och söka arbete aktivt. Krav ska ställas på att personen ska vara anmäld på arbetsförmedlingen och söka vilket arbete som helst som han eller hon anses kunna klara av. Det kan även gälla tillfälliga och mindre kvalificerade arbeten som den sökande omgående ska kunna ta. Socialtjänsten bör uppmana till och underlätta för flytt till arbete. Med utgångspunkt i barnets bästa och utifrån kunskapen om att barn med yrkesarbetande föräldrar har bättre förutsättningar i sina liv än barn i bidragstagande familjer, kan det även vara motiverat att även barnfamiljer flyttar för att föräldrarna ska kunna långsiktigt försörja sig genom arbete. Arbetets varaktighet och omfattning måste då

övervägas, liksom konsekvenserna av en flytt för eventuella övriga familjemedlemmar.

Den som är arbetssökande och söker ekonomiskt bistånd ska erbjudas stöd i sitt arbetssökande genom strukturerade insatser från socialtjänsten för att öka möjligheten till självförsörjning. En utredning för att klargöra förutsättningarna för självförsörjning ska göras. För att nå ett gott resultat för den enskilde är det viktigt att krav kombineras med aktiva och stödjande insatser. I arbetet ska stöd- och motivationssamtal ingå där den arbetssökande även har ett ansvar att visa hur arbete söks.

Om den enskilde inte bedöms uppfylla kraven att stå till arbetsmarknadens förfogande, t ex genom att inte söka arbete eller genom att inte delta i exempelvis arbetspraktik eller arbetssökarverksamhet, påverkar detta rätten till ekonomiskt bistånd för hela hushållet. Den som studerar på SFI betraktas som arbetssökande. Svenskstudierna är en av flera möjliga insatser för att öka den enskildes möjligheter till anställning. Krav på motprestationer ska ställas som för arbetssökande i övrigt och den sökande ska när som helst vara beredd att avbryta sina studier för att påbörja erbjudet arbete. Undantag kan göras om personen genom att slutföra en kortare utbildning förbättrar möjligheten till framtida självförsörjning.

För rätt till ekonomiskt bistånd kan ställas krav på deltagande i praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet som kommunen tillhandahåller.¹¹ Kravet och den kompetenshöjande insatsen ska vara tidsbegränsad och utformas i samråd med den enskilde. Dessa beslut går inte att överklaga med förvaltningsbesvär. Om den enskilde utan godtagbart skäl avböjer kompetenshöjande verksamhet eller uteblir från verksamheten kan försörjningsstöd avslås eller sättas ned.¹² Ett sådant beslut kan överklagas genom förvaltningsbesvär.

Enligt avtal med staten om övertagande av ansvaret för unga arbetssökande ska kommunen anordna sysselsättning för ungdomar t o m 24 år som varit arbetslös max 90 dagar.

Jobbstimulans

Om en enskild uppfyller vissa villkor innebär den särskilda beräkningsregeln i 4 kap. 1 b § SoL att 25 procent av nettoinkomsten av anställning inte ska beaktas vid prövningen av rätten till ekonomiskt bistånd. Jobbstimulansen är personlig och gäller inte för hushållet som helhet.

Ett villkor för jobbstimulans är att den enskilde har fått försörjningsstöd under en sammanhängande period av sex månader. Jobbstimulansen gäller då under

¹¹ 4 kap 4 § SoL

¹² 4 kap 5 § SoL

24 sammanhängande månader oavsett om den enskilde är självförsörjande under någon del av tiden, eller om den enskilde flyttar till en annan kommun.

Om en enskild efter tvåårsperioden åter får försörjningsstöd under sex sammanhängande månader är han eller hon åter kvalificerad för jobbstimulans. Det finns ingen gräns för hur många gånger en person kan få jobbstimulans. Om den enskilde sparar av inkomsten under perioden med jobbstimulans ska det inte påverka rätten till ekonomiskt bistånd, efter perioden med jobbstimulans får en sedvanlig prövning göras i varje enskilt fall.

Personer som är aktuella för etableringsersättning

Ekonomiskt bistånd (s k glappetersättning) kan beviljas till personer som beviljats permanent uppehållstillstånd och väntar på utbetalning av etableringsersättning från arbetsförmedlingen.

Arbetssökande med otillräcklig föräldrapenning

Barnet ska omgående anmälas till barnomsorgskön och bekräftelse på platsansökan ska visas upp. Så snart det är praktiskt möjligt ska den hemmavarande föräldern ställa sig till arbetsmarknadens förfogande. Detta innebär att när barnomsorgsplats erbjuds ska den accepteras. För tid efter det att barnomsorgsplats erhållits finns ingen rätt att vara föräldraledig viss tid. Lagen om föräldraledighet reglerar endast förhållandet mellan arbetsgivare och arbetstare.

Arbetssökande med otillräcklig A-kassa eller Alfakassa

Personer som har ersättning från A-kassa eller Alfakassa riskerar att förlora denna ersättning om de deltar i kommunal aktivering. Det är olika regler som gäller beroende på vilken a-kassa personen tillhör. Den sökande måste ha fått ett godkännande från sin kassa för att kunna delta i verksamhet som anordnas av kommunen. Detta ska styrkas med ett intyg. Om krav ställs på dessa personer att delta i aktiviteter utan godkännande från kassan så kan behovet av försörjningsstöd öka.

Arbetssökande med sociala och medicinska problem

Personer med missbruksproblematik, psykisk ohälsa eller sjukdom har i regel betydande resurser även då det finns problem av något slag. Dessa personer har dock ofta behov av insatser från andra enheter inom socialtjänsten eller från landstinget. För att vara berättigad till försörjningsstöd ska den enskilde medverka i planering i syfte att bli arbetsför eller medverka till att få annan ersättning ur det generella socialförsäkringsystemet. *Se avsnittet Personer med psykisk ohälsa.*

Personer som är sjukskrivna

För att arbetsförmåga vid sjukdom ska godkännas ska en person ha ett läkarutlåtande som styrker oförmåga att arbeta eller delta i arbetsökaraktiviteter, helt eller delvis. Det är inte sjukdomen i sig som bedöms, utan arbetsförmågan. Arbets sökande som är sjuka ska, om det utifrån medicinsk utredning bedöms lämpligt, erbjudas rehabiliterande insatser. Detta ska ske i samverkan med arbetsförmedling, vårdcentral, psykiatrimottagning och försäkringskassa.

Försäkringskassan kan byta ut personens sjukpenning mot sjukersättning eller aktivitetsersättning när de bedömer att en persons arbetsförmåga är nedsatt med minst en fjärdedel. För att en person ska få sjukersättning krävs att arbetsförmågan är stadigvarande nedsatt, det vill säga för all överskådlig framtid. För att en person (19-29 år) ska få aktivitetsersättning gäller att arbetsförmågan ska vara nedsatt under minst ett år på grund av sjukdom eller annan nedsättning av den fysiska eller psykiska prestationsförmågan.

För att vara berättigad till försörjningsstöd ska personen medverka till behandling och rehabilitering i syfte att bli arbetsför. För arbets sökande som är sjukskrivna på deltid ska alltid göras en bedömning om de ska delta i arbetsökarverksamhet i förhållande till sjukskrivningens omfattning.

Personer med missbruksproblem

De allmänna reglerna om möjligheten att ställa krav på biståndssökande kan inte i samma utsträckning användas för personer som har en missbruksproblematik. Socialtjänsten kan inte ställa krav på att en person med allvarligt missbruksproblem ska följa en viss behandlingsplan för att vara biståndsberättigad. Däremot kan det för rätten till försörjningsstöd ställas krav på att en person, som visserligen har pågående missbruk men som inte visar att de av medicinska skäl är arbetsförmögna, deltar i arbetsökarverksamhet. Vägrar dessa personer helt eller i stor utsträckning att medverka i socialtjänstens arbete för att utarbeta en arbetsplan eller att göra en utredning så kan detta dock utgöra grund för att reducera biståndet.

Krav på deltagande i praktik eller arbetsträning enligt 4 kap 4 § SoL kan tillämpas på personer med lindrigare missbruksproblem, men ska inte ersätta vård och behandling för missbruk. Deltagandet kan dock vara förebyggande vid begynnande missbruk eller utgöra komplement till andra insatser mot missbruket. De krav som ställs ska vara relevanta och sakligt grundade på behov av kompetensutveckling.

När det gäller personer med påvisbart pågående missbruk kan försörjningsstödet reduceras om det är uppenbart att biståndet inte används till avsett ändamål.

Personer med psykisk ohälsa

När det gäller personer med svår psykisk ohälsa och beteendemässiga störningar måste socialtjänsten först utreda de grundläggande problemen för att kunna ta ställning till hur socialtjänsten på bästa sätt kan stärka den enskildes framtida försörjningsförmåga. I arbetet med personer med svår psykisk ohälsa är det oftast nödvändigt att samverka med andra enheter inom förvaltningen och med landstinget. Ibland saknar dessa personer sjukdomsinsikt och man kan behöva en längre tids motivationsarbete för att få personen att gå med på att söka kontakt med sjukvården. Liksom vad gäller personer med lindriga missbruksproblem kan socialtjänsten på personer med lindrigare psykiska problem ställa krav på deltagande i praktik eller arbetsträning enligt 4 kap 4 § SoL. Detta ska inte ersätta vård och behandling, men insatserna kan vara ett komplement eller ett led i rehabilitering. De krav som ställs ska vara relevanta och sakligt grundade på behov av kompetensutveckling.

Studierande

Vuxenstudierande

Utgångspunkten är att vuxenstudierande inte står till arbetsmarknadens förfogande och därför inte är berättigade till försörjningsstöd. En individuell prövning ska dock alltid göras om studierna kommer leda till att förbättra personens möjlighet till anställning eller inte. Krav kan samtidigt ställas att personen i slutet av studierna ska stå till arbetsmarknadens förfogande och delta i kompetenshöjande åtgärder. För SFI studierande, *se avsnittet Arbetssökande*.

Vuxenutbildning ska finansieras genom det statliga studiemedelssystemet eller med aktivitetsstöd via arbetsförmedlingen. Försörjningsstöd ska som huvudregel inte beviljas som studiefinansiering. Detta då det primära målet är självförsörjning genom arbete. Det snabbaste sättet till egen försörjning innebär ibland att individen får välja bort en önskad insats till förmån för ett enkelt arbete. Försörjningsstöd ska inte beviljas vid annat än korta tidsbegränsade kurser inom ramen för de insatser som erbjuds arbetssökande, där den sökande samtidigt söker arbete. Den sökande ska när som helst vara beredd att avbryta kursen för att påbörja erbjudet arbete.

Om en person efter individuell behovsprövning, beviljas ekonomiskt stöd av socialtjänsten för vuxenstudier ska denne ändå alltid söka studiemedel.

Kurslitteratur

Om ekonomiskt bistånd ges av socialtjänsten för studier ingår även rimlig kostnad för böcker och annat studiematerial i biståndet. Möjligheten att inköpa begagnade läromedel ska undersökas och utgångspunkten ska vara vad studierande i allmänhet har möjlighet att bekosta.

Person som studerar på högskola

Ekonomiskt bistånd beviljas normalt inte under pågående studier. Undantag kan göras för en akut nödsituation, då reducerat försörjningsstöd kan beviljas. Har den studerande familj och barn och när det är olämpligt att avbryta studierna under pågående termin kan försörjningsstöd beviljas som komplettering till studiemedel. Den studerandes månadsinkomst räknas ut genom att beviljat studiemedelsbelopp fördelas på det antal studiemånader som terminen omfattar enligt studiemedelsbeslutet.

Studerande under studieuppehåll

För att ha rätt till ekonomiskt bistånd ska studerande kunna visa att de aktivt och i god tid före terminens slut sökt feriearbete. Socialtjänsten ska begära att studerande som under studieuppehåll behöver försörjningsstöd ska delta i anvisad praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet.

Studiemedlen ska täcka levnadsomkostnaderna under terminerna t.o.m. den dag terminen slutar enligt studiemedelsbeslutet. Först därefter inträder rätt till försörjningsstöd. Högskolestuderande har inget uppehåll mellan hösttermin och vårtermin och beviljas därför inte försörjningsstöd för studieuppehåll då. För övriga studerande kan reducerat försörjningsstöd till matpengar beviljas för studieuppehållet över jul och nyår.

Vid studieuppehåll över sommaren ska försörjningsstödet vara reducerat för de första 30 dagarna. I det reducerade försörjningsstödet ingår matpengar, arbetsresor och eventuell hyra som förfaller till betalning under perioden. Motivet till reduktionen är att biståndet ska anses tillfälligt i avvaktan på lön från feriearbete samt att en månad normalt är den tid man får vänta på inkomst. Om behov kvarstår efter de första 30 dagarna beviljas fullt försörjningsstöd. Inkomster från extraarbete som utbetalas under månaden innan studierna avslutas ska räknas som inkomst inför uträkning av behovet första biståndsmånaden. Den som väntar inkomst av arbete eller arbetslöshetsersättning ska beviljas försörjningsstöd mot återbetalning enligt 9 kap. 2 § socialtjänstlagen.

Ungdomar under 21 år som går i skolan

Föräldrarna har enligt föräldrabalken försörjningsskyldighet för ungdomar som går i skolan till dess den unge fyller 21 år. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan och annan jämförlig grundutbildning. För ungdom som fyllt 18 år är föräldrarna underhållsskyldiga bara om den unge går i skolan. Gör den unge ett uppehåll i sin skolgång är föräldrarna inte underhållsskyldiga under uppehållet men underhållsskyldigheten träder in igen om och när barnet återupptar skolgången. Ferier och tid då barnet på grund av sjukdom är förhindrad att delta i utbildningen anses i praxis utgöra tid då skolgång pågår.

Underhållsskyldigheten upphör alltså inte under sommarlovet mellan två årskurser i gymnasieskolan. Hemmavarande barns och skolungdomars (under 21 år) inkomster av eget arbete ska inte beaktas vid bedömningen av rätten till bistånd. Till skolgång räknas studier i grundskolan eller gymnasieskolan eller annan jämförlig grundutbildning. Inkomster får dock beaktas vid tillämpning till den del de överstiger ett prisbasbelopp per kalenderår. Om barn har inkomster i form av t ex barnpension eller inkomst av kapital (ränta, avkastning), ska de avräknas mot hela familjens behov av bistånd. Barn får dock alltid ha sparkapital på 15 % av basbeloppet.

Om föräldrarna till en skolungdom inte fullgör sin underhållsskyldighet och om socialnämnden inte kan förmå dem till det, kan nämnden i undantagsfall ge ekonomiskt bistånd direkt till ungdomen.

Om en skolungdom på egen hand ansöker om ekonomiskt bistånd bör nämnden vid behovsbedömningen överväga att bortse från föräldrarnas underhållsskyldighet i de fall skolungdomen är utsatt för våld eller andra övergrepp av närstående, har bevittnat våld eller andra övergrepp av eller mot närstående vuxna har särskilda behov, t ex där utredningsenheten har beviljat placering i träningslägenhet.

Personer 65 år och äldre

Personer som är 65 år och äldre som ansöker om försörjningsstöd ska hänvisas till Pensionsmyndigheten för att ansöka om äldreförsörjningsstöd i stället. Om försörjningsstöd beviljas i avvaktan på beslut hos Pensionsmyndigheten ska det återsökas.

Företagare eller personer med fria yrken

Ekonomiskt bistånd beviljas i undantagsfall till person som är egen företagare. Aktiebolag, vissa handelsbolag och enskilda firmor representerar i de flesta fall en realiserbar tillgång. I de fall företaget inte representerar en tillgång ska den sökande, för att bli berättigad till ekonomiskt bistånd, uppmanas att avregistrera firman hos Bolagsverket och ställa sig till arbetsmarknadens förfogande genom skriva in sig på arbetsförmedlingen.

När den sökande har ett kortvarigt behov av bistånd (tre månader) som t ex vid sjukdom kan firman lämnas kvar då den kan förväntas ge inkomster när arbetet återupptas.

Sökande med fria yrken såsom exempelvis konstnärer, författare, artister, och frilansarbetare har ofta F-skattsedel eftersom detta är ett krav från deras uppdragsgivare. Deras ansökan om försörjningsstöd eller annat ekonomiskt bistånd ska prövas på samma sätt som för andra hel- eller deltidsarbetslösa och samma krav på motprestationer ska ställas.

Inskrivna för kriminalvård eller rättspsykiatrisk vård

För personer inskrivna inom kriminalvården ska kriminalvårdsmyndigheten svara för alla kostnader under verkställighetstiden med undantag för den enskildes kostnader i form av hyra och uppehälle under frigivningspermission.¹³ För hyra och andra kostnader förknippade med eventuell bostad gäller i vissa fall särskilda regler som beskrivs nedan.

Sökandens möjlighet till inkomst från arbete inom kriminalvårdsanstalten ska utredas innan ekonomiskt bistånd beviljas. Personer som är häktade, inklusive de som genomgår rättspsykiatrisk undersökning, får häktesbidrag från kriminalvården och ska inte beviljas fickpengar. Personer som dömts till fängelsestraff har i princip rätt att omgående påbörja verkställigheten. Vid ansökan om försörjningsstöd i avvaktan fängelsestraff kan behovet tillgodoses genom att den sökande inställer sig hos kriminalvården. I samband med avslutning av kriminalvård ligger ansvaret för bistånd på folkbokföringskommunen.¹⁴

Den som genomgår rättspsykiatrisk vård eller är omhändertagen enligt smittskyddslagen har rätt till ekonomiskt bistånd på samma villkor som personer inskrivna för vård inom socialtjänsten. Observera att dömda till rättspsykiatrisk vård har kvar rätten till sjukpenning, pension, bostadsbidrag, etc.

Boendekostnad

Häktade och personer som avtjänar en faktisk strafftid på högst sex månader kan beviljas ekonomiskt bistånd till den faktiska boendekostnaden under häktningstiden respektive strafftiden, om de annars riskerar att bli bostadslösa.

Socialnämnden rekommenderar den enskilde som avtjänar ett straff att hyra ut sin bostad i andra hand, om hyresvärden ger sitt samtycke och det är lämpligt. Socialnämnden kan bevilja ekonomiskt bistånd till boendekostnad i avvaktan på andrahanduthyrning.

Kontraktsvård

Kontraktsvård är ett alternativ till fängelse som innebär att den dömda får genomgå missbruksbehandling där kriminalvården och socialtjänsten (vuxenheten) upprättar en gemensam behandlingsplan.

Om behandlingen sker i öppenvård bekostar kriminalvården enbart den behandling och kontroll som följer av behandlingsplanen. Klientens behov av försörjningsstöd ska prövas av socialtjänsten.

¹³ Även synundersökning, glasögon samt akut- och grundläggande tandvård

¹⁴ 2 a kap 5 § SoL

Samhällstjänst

Samhällstjänst är en dom till skyddstillsyn med föreskrift att utföra oavlönat arbete hos t ex ideella föreningar och är ett alternativ till fängelse. Samhällstjänsten ska utföras under den dömdes fritid, t ex kvällar eller veckoslut, under kontroll av frivårdsmyndigheten. Den dömda kan behålla sitt ordinarie arbete eller studier eller vara aktivt arbetsökande. Det faktum att en person är dömd till samhällstjänst ska därför inte påverka socialtjänstens krav på att personen ska stå till arbetsmarknadens förfogande på heltid och t.ex. delta i praktik.

Inskrivna för vård eller behandling inom socialtjänsten

Personer som beviljas heldygnsvård eller behandling är berättigade till ekonomiskt bistånd på samma villkor som andra. Biståndet ska reduceras för kostnader den sökande inte har under vårdperioden. När en person är placerad på HVB prövar placerande enhet behovet av bistånd till hälsa, hygien, fritidsaktiviteter, kläder och telefon. *Se vidare avsnittet Försörjningsstöd vid vistelse på institution.*

Utländska medborgare

Den som är bosatt i Sverige eller har kommit hit för att bosätta sig och vistas här lagligt har rätt till bistånd. I övrigt gäller att utländska medborgare utan uppehållsrätt eller uppehållstillstånd/arbetstillstånd inte har rätt till bistånd annat än i akuta nödsituationer.¹⁵

En utländsk medborgare, med undantag från vissa EU-medborgare och deras anhöriga, får inte uppehålla sig i Sverige mer än tre månader från inresan utan att ha uppehållstillstånd. Utländska medborgare med viseringsplikt ska ha uppehållstillstånd eller visum redan vid inresa. Om en svensk medborgare gifter sig med en medborgare från annat EU-land eller annat utomnordiskt land, ska denne ha sökt och beviljats uppehållstillstånd i Sverige innan inresa i landet. Detta krävs dock inte om medborgaren från annat EU-land själv uppfyller kriterierna för att ha uppehållsrätt genom t.ex. en anställning i Sverige, *se avsnitt nedan.*

Med uppehållstillstånd

Utländska medborgare med uppehålls- och arbetstillstånd i Sverige och som vistas här har samma rätt till bistånd som svenska medborgare. Om personen söker ekonomiskt bistånd ska detta beslut visas upp.

Utländska medborgare med uppehållstillstånd endast för besök ska bedömas på samma sätt som utländska medborgare som befinner sig tillfälligt i landet. Studenter ska inte beviljas ekonomiskt bistånd annat än i en akut situation. Uppe-

¹⁵ Jfr SOU 2005:34 s 13 f.

hållstillståndet har beviljats under förutsättningen att försörjningen är tryggad under vistelsen i landet.

Utan uppehållstillstånd

Utländska medborgare som tillfälligt vistas i Sverige, t.ex. turister, affärsresande och säsongsarbetare ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat. I princip finns rätt till ekonomiskt bistånd i en nödsituation och kommunen är skyldig att pröva biståndsbehovet i de fall behovet inte kan tillgodoses på annat sätt t ex genom matpengar och/eller en biljett hem.

Asylsökande och övriga personer som sökt uppehållstillstånd

Asylsökande ska alltid hänvisas till Migrationsverket som beviljar bistånd i form av dagersättning enligt lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA). Detta gäller oavsett om den asylsökande vistas på förläggning eller hos släkting i kommunen.

De personer som har fått uppehållstillstånd som flykting eller av flyktingliknande skäl efter den 1 december 2010 har rätt till särskilt stöd¹⁶ genom Arbetsförmedlingen som upprättar en etableringsplan. Planen innehåller aktiviteter som ska stödja individen att så snabbt som möjligt få ett arbete och lära sig svenska. Under tiden man deltar i aktiviteterna utbetalas etableringsersättning. För att kunna medverka i etableringsplanen ställs inga krav från Arbetsförmedlingens sida om att boendet ska vara ordnat. En förutsättning för att ingå i etableringsinsatserna är att sysselsättningsförmåga finns med minst en fjärdedel. Vid 100 procents arbetsoförmåga hänvisas flyktingen till socialtjänsten för sitt uppehälle.

Kommunen ansvarar för ”övriga som sökt uppehållstillstånd” i Sverige och omfattas av 1 § punkt 3 i lag om mottagande av asylsökande m.fl. (LMA), d.v.s. ”har ansökt om uppehållstillstånd i Sverige och av särskilda skäl medgetts rätt att vistas här medan ansökan prövas” t ex på grund av anknytning. Det är Migrationsverket som beslutar om detta och beslutet ska visas upp av den sökande. Dessa personer beviljas dagersättning enligt LMA och det utbetalas av kommunen. Detta gäller även vid en nyansökan om uppehållstillstånd på annan grund efter ett tillfälligt uppehållstillstånd. Asylsökande som fått ett avslagsbeslut omfattas av LMA.

Dagersättningen ska täcka kostnader för livsmedel, kläder och skor, fritidsaktiviteter, hygienartiklar och andra förbrukningsvaror. Dagersättningen ska även täcka utgifter för hälso- och sjukvård, tandvård samt läkemedel. Om särskilt angelägna behov uppstår kan särskilt bidrag lämnas för kostnader för vinterkläder, glasögon, kosttillskott, handikapputrustning, spädbarnsutrustning och

¹⁶ Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare

begravningskostnad. Bistånd som kommunen utger enligt LMA ska återsökas från staten. Undantag från ovanstående ska göras för barn under 18 år som bor hos vårdnadshavare med uppehållstillstånd. Dessa ska ges bistånd enligt socialtjänstlagen.

Under den tid Migrationsverket utreder förlängning av ett uppehållstillstånd ska en ansökan om ekonomiskt bistånd prövas enligt SoL.

EU-medborgare

Allmänt

Bestämmelser som reglerar EU-medborgares rätt att vistas i landet, finns i utlänningslagen och utlänningsförordningen. Reglerna omfattar även medborgare från EES-länderna Island, Norge och Liechtenstein. De omfattar dock inte medborgare från Schweiz, för vilka tidigare regler om uppehållstillstånd fortfarande gäller. Reglerna om uppehållsrätt är endast tillämpliga på sådana EU-medborgare som reser till eller uppehåller sig i en annan medlemsstat än den de själva är medborgare i och därigenom utnyttjar den fria rörligheten. Med uppehållsrätt avses en rätt för EU-medborgare och deras familjemedlemmar att vistas i Sverige mer än tre månader utan uppehållstillstånd under vissa förutsättningar. EU-medborgaren har uppehållsrätt om personen

- är arbetstagare eller egen företagare i Sverige
- har kommit till Sverige för att söka arbete och har en verklig möjlighet att få en anställning
- är inskriven som studerande vid en erkänd utbildningsanstalt i Sverige och enligt en försäkran om detta har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning samt har en heltäckande sjukförsäkring för sig och sina familjemedlemmar som gäller i Sverige
- har tillräckliga tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och har en heltäckande sjukförsäkring för sig och familjemedlemmarna som gäller i Sverige.

Familjemedlemmar

Med familjemedlem avses make/maka eller sambo. Med familjemedlem avses vidare släkting i rakt nedstigande led till EU-medborgare eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är under 21 år eller är beroende av dem för sin försörjning. Slutligen avses även släkting i rakt uppstigande led till EU-medborgare eller till hans eller hennes make eller sambo, om släktingen är beroende av personen för sin försörjning. En registrerad partner jämställs med make. Familjemedlemmar behöver inte vara EU-medborgare för att ha uppehållsrätt.

Ibland påverkas barn av socialtjänstens bedömning av föräldrarnas uppehållsrätt och därmed också rätten till bistånd. Även i detta sammanhang gäller kra-

vet att barnets bästa alltid ska beaktas, utredas och redovisas oavsett vad som blir resultatet av socialtjänstens bedömning.

Om en svensk medborgare gifter sig med en medborgare från annat EU-land eller annat utomnordiskt land, ska denne dock ha sökt och beviljats uppehållstillstånd i Sverige innan inresa i landet. Detta krävs dock inte om medborgaren från annat EU-land själv uppfyller kriterierna för att ha uppehållsrätt exempelvis genom en anställning i Sverige. Upphållsrätten finns så länge villkoren är uppfyllda. En EU-medborgare som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år har permanent uppehållsrätt.

Yrkesverksamma personer

En EU-medborgare har uppehållsrätt om personen är arbetstagare eller egen företagare i Sverige. Detta förutsätter att en arbetstagare kan visa intyg om anställning eller liknande. En EU-medborgare som är arbetstagare och vistas i Sverige har samma rätt till ekonomiskt bistånd som svenska medborgare.

Arbetsökande

En EU-medborgare har vidare uppehållsrätt om han eller hon är arbetsökande i Sverige med verklig möjlighet att få anställning. Enligt EG-rättslig praxis har den arbetsökande i regel rätt att vistas 6 månader i medlemsstaten för att söka arbete. En EU-medborgare, som lagligen vistas i Sverige vid biståndsbedömningen, ska behandlas på samma sätt som en svensk medborgare under samma förutsättningar. Det är dock osäkert i rättspraxis hur långt kommunens yttersta ansvar sträcker sig när det gäller bistånd som inte är ekonomiskt.

Icke yrkesverksamma personer

Vidare har vissa studerande och personer, t.ex. pensionärer, som har tillgångar för sin och sina familjemedlemmars försörjning och en heltäckande sjukförsäkring uppehållsrätt. En EU-medborgare, som lagligen vistas i Sverige vid biståndsbedömningen, ska behandlas på samma sätt som en svensk medborgare under samma förutsättningar. Kommunen måste göra en individuell prövning om bistånd ska beviljas.

Tillfällig vistelse

EU-medborgare som vistas tillfälligt i Sverige, t.ex. som turister eller affärsresande, och som inte har något arbete i Sverige och inte heller har för avsikt att arbeta, ska vid ekonomiska problem i första hand hänvisas till det egna landets ambassad eller konsulat. I princip finns rätt till ekonomiskt bistånd i en nödsituation och kommunen är skyldig att pröva biståndsbehovet i de fall behovet inte kan tillgodoses på annat sätt. Det yttersta ansvaret kan i det enskilda fallet innebära matpengar samt en biljett hem.

Utredning och beslut gällande EU-medborgare

Följande frågeställningar ska utredas och dokumenteras: Har den sökande uppehållsrätt?

- Om nej:

Sökanden har ej rätt till försörjningsstöd och ett avslagsbeslut ska fattas. Avslagsbeslutet ska innehålla en motivering till varför uppehållsrätt inte kan anses föreligga. Även om rätt till försörjningsstöd inte föreligger finns alltid rätt till bistånd om en akut nödsituation bedöms föreligga.

- Om ja: Likabehandling gäller och nedanstående ska utredas i vanlig ordning gällande den sökande och dennes familj.

Akut nödsituation

Rätt till bistånd finns alltid i akuta nödsituationer. Vid dessa situationer bör särskilt beaktas om det finns barn i familjen. Ett avslag på en ansökan om bistånd får inte leda till att ett barn far illa.

8

Ansökan om bidrag 2016 till verksamheten Barn i väntan/Barn i start (SN 2015:215)

Beslut

Socialnämnden beviljar Svenska kyrkan Botkyrka församling bidrag med 420 tkr för verksamheten Barn i Väntan Barn i Start år 2016

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att Botkyrka församling beviljas 420 tkr i bidrag till BiV/S år 2016. Bidraget finansieras av statsbidrag till förebyggande arbete för flyktingfamiljer. Till följd av ökade flyktingströmmar nås BiV/S av allt fler barn, familjer och ensamkommande ungdomar. Verksamheten som är religiöst och politiskt obunden utan religiösa inslag bedöms hålla en fortsatt god kvalitet. Samarbetet mellan verksamheter inom kommunen som möter målgruppen har också utvecklats.

2015-11-26

Dnr SN/2015:215

Referens
Anneli Sjöberg

Mottagare
Socialnämnd

Ansökan om bidrag 2016 till verksamheten Barn i väntan/Barn i start

Förslag till beslut

Socialnämnden beviljar Svenska kyrkan Botkyrka församling bidrag med 420 tkr för verksamheten Barn i Väntan Barn i Start år 2016

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att Botkyrka församling beviljas 420 tkr i bidrag till BiV/S år 2016. Bidraget finansieras av statsbidrag till förebyggande arbete för flyktingfamiljer. Till följd av ökade flyktingströmmar nås BiV/S av allt fler barn, familjer och ensamkommande ungdomar. Verksamheten som är religiöst och politiskt obunden utan religiösa inslag bedöms hålla en fortsatt god kvalitet. Samarbetet mellan verksamheter inom kommunen som möter målgruppen har också utvecklats.

Marie Lundqvist
socialchef

Bakgrund

Botkyrka församling bedriver sedan 2007 en gruppverksamhet för barn som väntar på eller nyligen fått asyl i Sverige, Barn i väntan, Barn i Start, hädanefter kallad BiV/S. BiV/S bildade i 2014 en förening för att kunna kvalitets-säkra och utveckla verksamheten. Verksamheten bygger på ett program som utvecklades år 2004 och är avsett för barn i åldern 7-18 år. Botkyrka församling har sedan år 2007 fått ekonomiskt bidrag från kommunen för att bedriva BiV/S. Bidraget finansieras med statsbidrag riktat till förebyggande arbete för flyktingbarn.

BiV/S är politiskt och religiöst obundet. I programmet finns inga religiösa inslag. Kännedomen om verksamheten ökar och fler efterfrågar dess kunskap och erfarenhet.

2014-12-12

Dnr SN/2014:182

Beskrivning av verksamheten 2015

Barn i väntan och Barn i start verksamheten växer och utvecklas.

BiV/S måndagsverksamhet har under 2015 genomfört:

- 2 BiV/S barngrupper
- 2 grupper för ensamkommande ungdomar
- 2 föräldragrupper
- 2 syskongrupper

Grupperna med ensamkommande gjorde att föreningen blev medvetna om vilken oerhört svår situation ungdomarna befinner sig i. Under hösten 2015 fick föreningen sätta stopp för intaget till gruppen. De köade istället till våren 2016.

Som komplement till gruppverksamheten erbjuds även ”Lördagsöppet två lördagar i månaden, med integrationstema och nätverksbyggande samt uppföljning av familjer som deltar i BIV/S grupperna på måndagar. Antalet deltagare är ca 40 personer.

Föreningen anordnar också sommarlek på Tullinge gård, ca 40 personer med utflykt till Kolmårdens djurpark.

Arbetslaget har också avverkat föreläsningar på bl.a. kyrkans dag om barnfattigdom och deltagit i fortbildning i bl.a. mångfaldsutbildning samt föreläsningar kring ensamkommande ungdomar och psykisk ohälsa.

Aktuellt 2016

Inför 2016 förväntas fler än tidigare söka sig till verksamheten till följd av de ökade flyktingströmmarna. Botkyrka kommun räknar med att under 2016 ta emot fler familjer och ensamkommande ungdomar än tidigare år. De barn som föreningen får till sin verksamhet kommer flertalet från kriget i Syrien, Irak och Afghanistan.

Under 2016 planerar föreningen att starta fredagsöppet för ensamkommande ungdomar. Föregående termin fanns en grupp med nio ungdomar och fler har stått på kö inför årets verksamheter.

Inom BIV/S verksamhet finns Måndagsgrupperna med fyra parallella grupper varje måndag. Det är en verksamhet med fokus på barnens känslor och att de ska få komma till tals. Behovet av socialt mottagande är stort och grupperna växer. Under 2016 vill föreningen ge plats för fler ensamkommande och eventuellt utöka verksamheten med en grupp till.

2014-12-12

Dnr SN/2014:182

Utöver ordinarie gruppverksamheten kommer under 2016 att genomföras:

Lördagsöppet för barnfamiljer, två lördagar per månad. Syftet är integration, att underlätta för familjer att lära sig om det svenska samhället, att få möjlighet att tala svenska och att skapa nätverk. Föreläsningsserie planeras om värderingsfrågor.

- Fredagsmys – ny verksamhet för ensamkommande ungdomar, varje fredag där ungdomar kan prata om hemlängtan och sina svåra upplevelser samt aktiviteter som bio och bowling.
- 1 BiV/S barngrupp
- 1-2 grupper för ensamkommande ungdomar
- 1 föräldragrupp
- 1 syskongrupp
- Sommarlek på Tullinge gård

Samarbete sker också med den nya mottagningsenheten och andra aktörer. Två personer kommer att erbjudas BIV/BIS grundutbildning.

Kvalitetssäkring

BiV/S är sedan oktober 2014 en nationell förening med uppdrag att bibehålla och utveckla programmets innehåll och kvalitet.

Timanställda ges kontinuerligt grundutbildning i programmet. Anställda i arbetslaget har kontinuerlig fortbildning, kortare och längre kurser, samt handledning en gång per månad.

Budget

BiV/S har, inklusive det som erbjuds utöver själva gruppverksamheten, en budget om ca 1 mnkr.

Bedömning

Botkyrka församling ansöker inte heller i år om något specifikt belopp men beskriver att behoven och efterfrågan ökar. För 2015 beviljades de 400 tkr. Förvaltningen föreslår en ökning för 2016 då det finns ett utrymme för detta eftersom statsbidraget också ökar i takt med ökade flyktingströmmar.

Bedömningen är att verksamheten håller en fortsatt god kvalitet och väl kompletterar förvaltningens egen verksamhet.

PROJEKTBEKRIVNING 2016

Barn i väntan och Barn i start - BIV/S www.biv.nu

Inledning

Barn i Väntan (BIV) och Barn i Start (BIS) är en gruppverksamhet för barn och ungdomar som vill lära sig mer om sig själva, om asylprocessen och om hur det är att vara ny i Sverige. Fokus ligger på deltagarnas egna känslor och syftet är att stärka barnen oavsett vilket land de kommer att växa upp i. BIV vänder sig till barn och ungdomar i asylsökande familjer och BIS till barn och ungdomar som har fått uppehållstillstånd i Sverige samt ensamkommande ungdomar. Verksamheten utvecklades i Malmö i samarbete mellan Individuell Människohjälp och Svenska kyrkan, men har nu spridits och finns på ett flertal orter i Sverige. BIV/BIS är politiskt och religiöst neutralt och kostnadsfritt för familjer att delta i.

Sedan 2007 bedriver Botkyrka församling grupper för Barn i väntan och Barn i start, BIV/BIS. Verksamheten riktar sig till barn och ungdomar som väntar på eller nyligen fått uppehållstillstånd. Oftast kommer de tillsammans med sina familjer. Vi märker av flyktningkatastrofen. Under 2016 kommer antalet ensamkommande som kommer till Sverige att fördubblas enligt prognoser. De barn vi får till vår verksamhet är flertalet drabbade på olika sätt av kriget i Syrien, Irak och Afghanistan. Denna termin är gruppen för ensamkommande ungdomar redan fylld, fler står på kö inför nästa termin. Så har det aldrig sett ut tidigare, behovet för ungdomarna att delta samtalsgrupper är stort. Trycket på lördagsöppet är stort.

Inom ramen för BIV/S verksamhet äger följande rum;
Måndagsgrupperna där vi alltid följer programmet och har fyra grupper parallellt varje måndag. Behovet av socialt mottagande är stort och grupperna växer. Under 2016 vill vi ge plats för fler ensamkommande och eventuellt utöka verksamheten med en grupp till. Vi vill därför satsa på att utbilda nya gruppleddare för att kunna möta behovet.

Lördagsöppet

- 2 lördagar i månaden mellan 11.00 - 14.00 med integrationstema och nätverksbyggande samt uppföljning av familjer som deltar i BIV/S grupperna på måndagar.

Fredagsmys

Se vidare beskrivning av ny verksamhet för ensamkommande ungdomar.

BIV/S struktur

BIV/S finns runt om i landet; Botkyrka, Linköping, Jönköping, Göteborg, Malmö, Lund, Vrigstad.

BIV/S bildade den 2 oktober 2014 en förening med en styrelse där Botkyrka församlings kyrkoherde Sven Gunnarsson blev invald. Vi ser positivt på det faktum att BIV/S numer är en förening och hoppas att detta kommer att innebära en trygg och stabil struktur för beslut

framöver samt för att kvalitetssäkra och utveckla verksamheten runtom i landet. Den 9 juni 2015 ägde ett årsmöte och ett erfarenhetsutbyte rum.

En fortsatt utmaning under 2016 är att skapa nätverk med andra aktörer i Botkyrka kommun som arbetar med denna målgrupp och stärka samarbetet med andra. Eventuellt kommer vi att samarbeta med Botkyrka kommuns satsning för socialt mottagande av flyktingar som bidrar till minskad socialt utsatthet och medverkar till hållbar och varaktig etablering i samhälle och arbetsliv. Vad det konkret kan komma att innebära vet vi inte ännu. (Kontaktperson Tina Trygg).

Barn i väntan och Barn i start BIV/S översikt 2016

Under 2016 planerar vi för att under **varje termin** genomföra

- 1 BIV/S barngrupp
- 1-2 grupper för ensamkommande ungdomar).
- 1 syskongrupp
- 1 föräldragrupp
- Lördagsöppet 2 ggr i månaden för barnfamiljer
- Sommarlek på Tullinge gård vecka 25 juni 2016 (dagläger under en vecka)
- Delta i Botkyrkas BIV/S grupp nationella erfarenhetsutbyte någonstans i Sverige. Delta i olika seminarier och konferenser där vi blir inbjudna.
- Deltagande i kontinuerlig grupphandledning
- Deltagande i Sankt Lukas själavårdsutbildning
- Deltagande för några nya ur personalstyrkan i BIV/S grundutbildning för gruppledare.
- Engagemang i BIV/S styrelsearbete.
- Fredagsmys ny verksamhet.

Ny gruppverksamhet 2016

- **Vi vill under 2016 utöka våra måndagsgrupper med en till grupp för ensamkommande ungdomar (2 personal och minst 1 tolk)**
- **Fredagsmys för ensamkommande ungdomar varje fredag. NY verksamhet.**

Måndagsgrupperna BIV/S där vi följer programmet pedagogisk verksamhet

BIV/S verksamhet utgår från barnen. Ursprungstanken med programmet är att just barnens känslor samt att de ska få komma till tals eftersom det oftast är fokus på vuxna. I föräldragruppen går vi igenom de teman som barnen arbetar med samt upprepar vid varje enskild träff att föräldrarna är med därför att barnen deltar i våra grupper.

Fokus läggs på hur barnen upplever sitt uppbrott från det gamla hemlandet och situationen i det nya hemlandet. Målet är att stärka barnen oavsett vilket land de kommer växa upp i.

Under 2016 planerar vi för att under **varje termin** genomföra

- 1 BIV/S barngrupp (ofta mellanstadieålder)
- 2 BIV/S grupper för ensamkommande ungdomar.
- 1 syskongrupp
- 1 föräldragrupp

Lördagsöppet

Det sociala mottagandet är viktigt för nyanlända. Syftet med Lördagsöppet är integration, att underlätta för familjer att lära sig om det svenska samhället, att få möjlighet att tala svenska samt att skapa ett fungerande nätverk. Man vet idag att forskningen säger att det som lyfter människor ur utsatthet är starkt egenmakt, fungerande nätverk och materiella resurser. Vi tror att lördagsöppet är en bra verksamhet där vi uppfyller flera kriterier.

Vi kommer att erbjuda lördagsöppet under cirka 2 lördagar i månaden i Ljusets kyrka, Hallunda under 2016. Vi kommer att fortsätta att utveckla lördagsöppet som är en mycket uppskattad verksamhet.

Under 2016 planerar vi att utveckla Lördagsöppet med en föreläsningsserie om mångfaldsfrågor med Pernilla Löven på NORMACT, tidigare jämställdhetsbolaget. Vi ser att i våra föräldragrupper vill man gärna diskutera värderingsfrågor. Vi tror att kyrkan kan bidra till integration genom att samtala och diskutera hur vi tillsammans på bästa sätt kan skapa ett gemensamt demokratiskt Sverige.

Sommarlek 2016

Vi kommer sommaren 2016 att erbjuda de familjer som har deltagit i våra grupper under hösten 2015 och våren 2016 att delta i sommarlek. Sommarleken kommer att äga rum på Tullinge gård. Sommarlek är ett dagläger med en mängd roliga aktiviteter för barn och vuxna under en vecka.

Vi kommer även att erbjuda några BIV/BIS familjer att få följa med på ett annat sommarläger (s.k. familjeläger) i kyrkans regi för familjer som är särskilt utsatta på olika vis tillsammans med andra svenska barnfamiljer som är i behov av sommaraktiviteter.

Fredagsmys för ensamkommande ungdomar

Vi vill under 2016 pröva en ny verksamhet inom ramen för BIV/S

Vi har länge försökt att fånga upp och erbjuda de ensamkommande ungdomarna plats inom ramen för lördagsöppet eftersom vi ser att de är så utsatta och ensamma utan sina familjer. Men till lördagsöppet kommer barnfamiljerna. Det bidrar till att ensamkommande ungdomar inte känner att Lördagsöppet är för dem. Det är inte rätt forum. Samtidigt vet vi från måndagsgrupperna dr de deltar och delar sina berättelser att de har det svårt. De saknar sina familjer och gruppen får stor betydelse. Ungdomarna berättar mycket om sin hemlängtan, om flykten till Sverige och de bär alla med sig s.k. väldigt svåra upplevelser.

Under 2016 vill vi därför erbjuda en verksamhet bara för ensamkommande ungdomar som vi kallar fredagsmys. Vi vet att vi redan har ett underlag för detta då vi har undersökt intresset hos ungdomarna som går denna termin. Vi tänker att fredagarna är en s.k. riskkväll då man kanske kan bli mer exponerad för alkohol och droger etc. Vi vill inte konkurrera med kommunens ungdomsgårdar etc. men vi har försökt att hänvisa ungdomarna till olika aktiviteter men de uttrycker att de inte vill gå dit. De känner sig trygga i kyrkan. Vi har personal för att starta fredagsmys men vi har inte budget i dagsläget för att avlöna personal för fredagsmys. Vid ekonomiskt stöd kan vi starta fredagsmys med kort framförhållning då vi har utbildad personal och lokalen men i dagsläget inte budget. Vi tror att vi behöver vara två vuxna på plats och en tolk. Man kan tänka sig att fredagsmys också skulle kunna göra utflykter; gå på bio, bowla, simma etc.

Handledning/Kompetensutveckling/Seminarier

Vi behöver ständigt lära oss mer för att behålla en hög kunskapsnivå kring frågor om flyktingskap och gruppleddarroll och stödmetoder för att på bästa sätt möta alla de barn och vuxna som kommer till oss.

- Vi kommer fortsatt att ha handledning en gång i månaden.
- Vi kommer att erbjuda två heltidsanställda i församlingen att gå BIV och BIS grundutbildning så att vi kan möta ökade behov.
- Då BIV/S nu har bildat en förening och det finns en styrelse hoppas vi att styrelsen skall godkänna en nationell vidareutbildning för BIV/S gruppleddare där man vidareutvecklar programmet.
- Vi kommer att erbjuda två i personalgruppen Sankt Lukas själavårdsutbildning; Själavård till vardags som flera av oss deltagit i. Det är en fin utbildning som ger ökad kompetens för gruppleddarna.
- BIV/S personal kommer att fortsätta att delta i konferenser och seminarier om flyktingfrågor och om barn- och ungdomars utsatthet.
- Vi kommer även fortsättningsvis att delta i korta kurser/utbildningar kring gruppleddarrollen och stödgruppsmetoder under 2016.
- Verksamhetsledaren kommer under 2016 att fortsätta en under 2014 år påbörjad chefs- och ledarskapsutbildning av Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation.

Hur når vi flyktingfamiljerna? – Nya mottagningsenheten

Barnen rekryteras genom dem som kommer i kontakt med familjerna.

Vi kommer under 2016 att fortsätta samarbeta med enskilda personer (skolsköterskorna m.fl.) på den nya mottagningsenheten på Sankt Botvids gymnasium för att kunna få hjälp med att informera barnen och deras familjer om att vi finns. Det är en stor brist att skolans ledning inte vill etablera ett samarbete med oss kring rekryteringen för vi skulle kunna nå så många fler och göra så mycket fint arbete tillsammans om vi samarbetade kring rekryteringen och barnens behov.

Samarbete med andra aktörer

- Botkyrka kommun och den nya mottagningsenheten vid S:t Botvids gymnasium.
- Andra BIV/S grupper i Sverige
- Skolan, förberedelseklasserna i kommunen.
- Migrationsverket som vi haft besök av september 2014.

Ekonomi/Uppföljning

Under 2016 vill vi starta Fredagsmys för ensamkommande ungdomar.

Under 2016 vill vi utöka med en till grupp på måndagar (5 i stf 4).

Under 2016 vill vi erbjuda två personer BIV/S grundutbildning (6 dagar)

Under 2016 vill vi erbjuda 2 personal sankt Lukas själavårdsutbildning.

Vi tror att allt fler hittar vår verksamhet och att lördagsöppets deltagare kommer att bli fler och fler. Verksamheten är mycket resurskrävande och med en större volym av antalet grupper och deltagare ökar kostnaderna för verksamheten varför vi hoppas på ett ökat anslag för år 2016 års verksamhet.

Verksamhetsansvariga

Sven Gunnarsson, kyrkoherde, Katinka Levin, verksamhetsledare BIV/S.

Redogörelse för Barn i väntan BIV och Barn i start BIS 2015

Sammanfattning

Barn i väntan och Barn i start verksamheten växer och utvecklas mycket.

Den 2 oktober bildades en nationell förening för BIV/S. Det finns förhoppningar om att föreningens bilande skall stärka kvalitén och riktningen för det framtida arbetet med BIV/S i Sverige. Kyrkoherde Sven Gunnarson blev invald i styrelsen. Den 9 juni 2015 ägde ett årsmöte och ett erfarenhetsutbyte rum.

BIV/S Måndagar

Under år 2015 har vi genomfört;

- 2 BIV/S barngrupper
- 2 grupper för ensamkommande ungdomar,
- 2 föräldragrupper och
- 2 syskongrupper.

Grupperna för ensamkommande ungdomar blev fina med stark sammanhållning och vi blev mycket medvetna om vilken oerhört svår situation ungdomarna befinner sig i. Under hösten 2015 fick vi sätta stopp för intaget till gruppen för ensamkommande. De står nu på kö för våren 2016

Lördagsöppet

Intresset för lördagsöppet är stort. Det kommer fortfarande cirka 40 personer till våra lördagsträffar. Vi hade öppet 23 lördagar under 2015. Vi har under hösten 2015 försökt att fasa ut en del familjer och informera om lördagsöppet för nya familjer. Men det är en öppen verksamhet.

Sommarlek vecka 26

Årets sommarlek ägde detta år rum på Tullinge gård igen. Cirka 40 personer, barn och vuxna deltog i en veckas aktiviteter som avslutades med en utflykt till Kolmården.

Föreläsningar

Arbetslaget har föreläst på Stockholms stifts presidiekonferens den 21 april 2015

Arbetslaget har föreläst på Svenska kyrkans dag om Barnfattigdom i Uppsala den 21 maj 2015.

Fortbildning

- Under våren 2015 avslutade sex personer ur arbetslaget i kursen; Självvård till vardags i Sankt Lukas regi.
- Tre personer ur arbetslaget deltog under socionomdagarna våren 2015,
- Hela arbetslaget har deltagit i handledning två gånger per termin.
- Flera ur arbetslaget har deltagit i en konferens om diakonalt förhållningssätt.
- Hela arbetslaget har genomfört en halv dags mångfaldsutbildning med Pernilla Löven.
- Verksamhetsledaren har fortsatt sin utbildning; Svenska kyrkans arbetsgivarorganisations chefs- och ledarskapsutbildning.
- Flera ur arbetslaget har deltagit i föreläsningar kring ensamkommande ungdomar och psykisk ohälsa med flera teman.
- Arbetslaget deltog i det nationella erfarenhetsutbytet och årsmötet den 9 juni

Personal

- Vi var under året fem fast anställda från församlingen som inom ramen för sina tjänster arbetade med BIV och BIS tillsammans med sex timanställda och externa tolkar från olika tolkförmedlingar.

Samarbete med Botkyrka kommun och andra aktörer

- Under våren och hösten 2015 deltog vi i Botkyrka kommuns nätverk för ensamkommande ungdomar i Botkyrka kommun. Nätverkets syfte är att stärka kunskapen och insatserna för dem. Det var mycket lärorikt och vi kommer fortsättningsvis att ingå i nätverket.
- Vi har samarbetat nära med skolsköterskorna vid mottagningsenheten på Sankt Botvids gymnasium kring rekryteringen,
- Vi har samarbetat med Botkyrka kommuns flyktingsamordnare Susanne Hedlund,
- Vi har försökt att få till stånd ett samarbete med Transkulturellt centrum kring Hälsokommunikation men tyvärr återkom de aldrig trots upprepade ansträngningar att komma i kontakt med dem. De uppgav att de hade för mycket att göra men att de skulle återkomma.
- Vi har samarbetat mycket med distriktsledaren i Botkyrka församlings norra distrikt Ljusets kyrka med att tänka runt det diakonala centret och flyktigarbete.
- Vi har haft kontakt med NBV i Södertälje som är intresserade av BIV/S grupper.

Personal

- Vi var under året fem fast anställda från församlingen som inom ramen för sina tjänster arbetade med BIV och BIS tillsammans med sex timanställda och externa tolkar från olika tolkförmedlingar.

9**Rapportering av ej verkställda beslut (SN 2015:90)
(SN/2015:90)****Beslut**

Socialnämnden antar rapporterna som sina egna och vidarebefordrar dem till berörda mottagare.

Sammanfattning

Kommunerna har en skyldighet att enligt 16 kap 6 f socialtjänstlagen (SoL) och 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) rapportera gynnande beslut som ej verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige. Som en yttersta konsekvens om beslut ej verkställts i tid kan IVO gå till förvaltningsrätten och ansöka om att den dömer ut en särskild avgift till kommunen. Rapporteringen ska ske en gång per kvartal. Identifierbara uppgifter skickas till IVO. Dessa uppgifter finns även att tillgå för nämndens ledamöter under sammanträdet samt hos nämndsekreteraren.

2016-02-02

Dnr SN/2015:90

Referens
Åse LinnerbäckMottagare
Socialnämnden

Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § SoL och 28 f § LSS, kvartal 4 2015

Förslag till beslut

Socialnämnden antar rapporterna som sina egna och vidarebefordrar dem till berörda mottagare.

Sammanfattning

Kommunerna har en skyldighet att enligt 16 kap 6 f socialtjänstlagen (SoL) och 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) rapportera gynnande beslut som ej verkställts inom tre månader. Rapportering ska ske till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), kommunens revisorer och kommunfullmäktige. Som en yttersta konsekvens om beslut ej verkställts i tid kan IVO gå till förvaltningsrätten och ansöka om att den dömer ut en särskild avgift till kommunen. Rapporteringen ska ske en gång per kvartal. Identifierbara uppgifter skickas till IVO. Dessa uppgifter finns även att tillgå för nämndens ledamöter under sammanträdet samt hos nämndsekreteraren.

Rapport av ej verkställda beslut kvartal 4, 2015

Beslut enligt socialtjänstlagen (SoL)

150702

Pojke

kontaktfamilj

Pojken är fortfarande placerade i det jourhem hos den person som kommer att bli kontaktperson så snart han flyttar till annat boende.

Beslut enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS)

Inga beslut enligt LSS finns att rapportera.

Marie Lundqvist
Socialchef

Expediering

Kommunens revisorer, Kommunfullmäktige

10

Remissvar - Ökad tillgänglighet till sprututbytesverksamheter i Sverige (Ds 2015:56) (SN 2016:27)

Beslut

Socialnämnden antar yttrandet som sitt eget och överlämnar till Socialdepartementet.

Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har överlåtit till socialnämnden att besvara remissen Ökad tillgänglighet till sprututbytesverksamheter i Sverige (Ds 2015:56). Svaret ska vara Socialdepartementet tillhanda den 1 mars.

I denna promemoria läggs förslag som ska förbättra tillgången i hela landet till sprututbyten för personer som injicerar droger. Förslagen innebär att ansvaret för sprututbytesverksamheterna renodlas till landstinget som blir ensam huvudman för att ansöka om och att driva verksamheten. Vidare föreslås i promemorian att åldersgränsen för att delta i verksamheten sänks från 20 till 18 år. Sprututbytesverksamhet har bedömts vara ett effektivt redskap i bekämpningen av smittsamma sjukdomar i världen och rekommenderas av myndigheter i Sverige och internationellt.

Den nya lagen föreslås träda ikraft den 1 januari 2016.

Förvaltningen är positiv till förslaget i sin helhet. Synpunkter framförs under respektive avsnitt.

2016-02-02

Dnr SN/2016:27

Referens

Åse Linnerbäck

Mottagare

Socialnämnden

Remissvar - Ökad tillgänglighet till sprututbytesverksamheter i Sverige (Ds 2015:56).

Förslag till beslut

Socialnämnden antar yttrandet som sitt eget och överlämnar till Socialdepartementet.

Paragrafen justeras omedelbart

Sammanfattning

Kommunledningsförvaltningen har överlåtit till socialnämnden att besvara remissen Ökad tillgänglighet till sprututbytesverksamheter i Sverige (Ds 2015:56). Svaret ska vara Socialdepartementet tillhanda den 1 mars.

I denna promemoria läggs förslag som ska förbättra tillgången i hela landet till sprututbyten för personer som injicerar droger. Förslagen innebär att ansvaret för sprututbytesverksamheterna renodlas till landstinget som blir ensam huvudman för att ansöka om och att driva verksamheten. Vidare föreslås i promemorian att åldersgränsen för att delta i verksamheten sänks från 20 till 18 år. Sprututbytesverksamhet har bedömts vara ett effektivt redskap i bekämpningen av smittsamma sjukdomar i världen och rekommenderas av myndigheter i Sverige och internationellt.

Den nya lagen föreslås träda ikraft den 1 januari 2016.

Förvaltningen är positiv till förslaget i sin helhet. Synpunkter framförs under respektive avsnitt.

Expedieras till

Socialdepartementet

Kommunledningsförvaltningen

2016-02-02

Dnr SN/2016:27

Bakgrund

Kommunledningsförvaltningen har överlåtit till socialnämnden att besvara remissen Ökad tillgänglighet till sprututbytesverksamheter i Sverige (Ds 2015:56). Svaret ska vara Socialdepartementet tillhanda den 1 mars.

Utredningens förslag

I denna promemoria läggs förslag som ska förbättra tillgången i hela landet till sprututbyten för personer som injicerar droger. Förslagen innebär att ansvaret för sprututbytesverksamheterna renodlas till landstinget som blir ensam huvudman för att ansöka om och att driva verksamheten. Vidare föreslås i promemorian att alla som injicerar droger och som fyllt 18 år ska kunna delta i verksamheten på lika villkor och därmed sänks den tidigare åldersgränsen från 20 till 18 år.

Trots att möjligheten att inrätta sprututbyten över hela Sverige funnits under en längre tid har endast sex mottagningar i tre landsting inrättats. Innehållet i promemorian tydliggör nyttan med verksamheterna och förslagen bedöms undanröja hinder som försvårat för verksamheterna.

Vid sprututbytesmottagningar kan personer som injicerar droger få rena sprutor och kanyler samt i övrigt få råd och stöd kring sin hälsosituation. Verksamheterna är en ingång för att möta en utsatt grupp i samhället och etablera kontakt samt motivera till frivillig vård och behandling för missbruk eller beroende. Verksamheterna regleras genom lagstiftning och föreskrifter.

Sprututbytesverksamhet har bedömts vara ett effektivt redskap i bekämpningen av smittsamma sjukdomar i världen och rekommenderas av myndigheter i Sverige och internationellt.

Socialförvaltningens synpunkter

Avsnitt 3.2 Nuvarande ordning för sprututbytesprogrammen

Kommunen vill poängtera att det är, som framgår i skrivelsen, viktigt att det ska framgå i ansökan hur landstinget avser att tillgodose behovet av avgiftning och vård. Antalet slutenvårdplatser för avgiftning har över tid minskat betydligt, vilket ökar risken för att berörda personer inte får den hjälp de har behov av. Vi ser även en risk för att detta ansvar överförs till kommunerna som saknar denna kompetens.

Avsnitt 3.6 Sprututbytet som arena för att nå utsatta grupper

Kommunen är som sagt mycket positiv till förslaget. Vi ser dock att fler personer kommer att få kontakt med oss, eftersom det är rapporterat att många besökare på sprututbytet inte har kontakt med socialtjänsten när de skrivs in

2016-02-02

Dnr SN/2016:27

i sprututbytesprogrammet. Detta innebär att det kommer att krävas mer resurser av kommunen och eventuellt även nya behandlingsmetoder som är anpassade till denna målgrupp.

Avsnitt 4.5 Åldersgränsen för att delta i verksamheten sänks

Kommunen är positiv till att åldergränsen sänks från 20 till 18 år. Då lagstiftaren reglerat socialtjänstens ansvar för ungdomar 18-21 år menar vi att det är viktigt att personal vid sprututbytesprogrammen är väl insatta i hur t ex LVU-lagstiftningen fungerar.

Avsnitt 5 Konsekvenser av förslagen

Utredningen bedömer att förslaget inte innebär några ekonomiska konsekvenser för kommuner och landsting. Utifrån ovanstående synpunkter anser kommunen att det är tydligt att kostnaderna kommer att öka i både kommuner och landsting där sprututbytesverksamheter införs.

Marie Lundqvist
Socialchef

Åse Linnerbäck
Jurist

Malin Fors
Sektionschef Öppenvården
Vuxenenheten

11

Ansökan om fondmedel för rekreationsresa för personer med psykisk funktionsnedsättning (SN 2016:37)

Beslut

Socialnämnden godkänner socialpsykiatriska enhetens ansökan om fondmedel för rekreationsresor för målgruppen.

Ärendet

Brukare inom socialpsykiatriska enhetens särskilda boendeformer (tre gruppboenden) har framfört önskemål om att under sommaren och hösten kunna göra mindre rekreationsresa med stöd av personal. Syftet med aktiviteterna är att få ett avbrott i vardagen och ha semester som andra i samhället. Flera av brukarna har en begränsad ekonomi och därför föreslår vi att enheten ansöker om fondmedel så att alla brukare i boendena som önskar kan följa med på den resa som ordnas.

Personalen planerar att söka bidrag för målgruppen från Aldingska Stiftelsen. Socialpsykiatriska enheten önskar att få ansöka mellan 8000-20000 kr/boendeform för att genomföra rekreationsresa med brukare.

Referens
Anneli Sjöberg

Mottagare
Socialnämnden

Ansökan om fondmedel för rekreationsresa för personer med psykisk funktionsnedsättning (SN 2016:37)

Förslag till beslut

Socialnämnden godkänner socialpsykiatriska enhetens ansökan om fondmedel för rekreationsresor för målgruppen.

Ärendet

Brukare inom socialpsykiatriska enhetens särskilda boendeformer (tre gruppboenden) har framfört önskemål om att under sommaren och hösten kunna göra mindre rekreationsresa med stöd av personal. Syftet med aktiviteterna är att få ett avbrott i vardagen och ha semester som andra i samhället. Flera av brukarna har en begränsad ekonomi och därför föreslår vi att enheten ansöker om fondmedel så att alla brukare i boendena som önskar kan följa med på den resa som ordnas.

Personalen planerar att söka bidrag för målgruppen från Aldingska Stiftelsen. Socialpsykiatriska enheten önskar att få ansöka mellan 8000-20000 kr/boendeform för att genomföra rekreationsresa med brukare.

Marie Lundqvist
Socialchef

12

Samordningsförbundet (SN 2016:14)

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Från Samordningsförbundet Botkyrka anmäls:

Sammanträdesprotokoll 2016-01-22

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem**Offentligt sammanträde** Nej**Sammanträdesdag** 22 januari 2016**Tid och plats** Klockan 08:30 – 10:00
Botkyrka kommunhus, Munkhättevägen 45

Beslutande	Ledamöter	Frånvarande följande paragrafer	Tjänstgörande ersättare
	Gunilla Helmerson (M), ordförande, Stockholms läns landsting Mats Einarsson (V), 1:e vice ordförande, Botkyrka kommun Fredrik Kristoffersen (M), 2:e vice ordförande Huddinge kommun Elisabeth Bovin-Exner (M) Salems kommun Claudia Zamorano, Arbetsförmedlingen Mathias Holmlund, Försäkringskassan		

Närvarande ej tjänstgörande ersättare Robert Aslan (S), Stockholms läns landsting, Stig Bjernerup (L), Botkyrka kommun, Susanne Landin, Försäkringskassan.**Övriga närvarande** **Se nästa sida****Utses att justera** Mats Einarsson**Justeringens tid** 25 januari 2015**Paragrafer 1 – 9****Underskrifter**Lars Axelsson
*Sekreterare*Gunilla Helmerson
*Ordförande*Mats Einarsson
Justerande

Styrelsen för samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem sammanträde den 22 januari 2016.

Övriga närvarande

Elin Asplund, förbundschef, Samordningsförbundet HBS

Hilda González, processtödjare, Samordningsförbundet HBS

Eija Ekström, AkSe samverkansprojekt

Lars Axelsson, sekreterare, Samordningsförbundet HBS

Utdragsbestyrkande:

BEVIS

om justering av förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem, protokoll

Justeringen har anslagits på kommunens anslagstavla

Samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem har sammanträtt den 22 januari 2016

Protokollet har justerats den 25 januari 2016

Anslaget sattes upp den 26 januari 2016

Anslaget tas ner den 16 februari 2016

Den som vill läsa protokollet kan kontakta Förbundschef,
samordningsförbundet Botkyrka,
Huddinge och Salem

Underskrift

Signaturer: Ordförande	Justerare 	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
------------------------	--	--

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka,
Huddinge och Salem

Sammanträdesdatum
22 januari 2016

Paragraf
§ 1

Val av justerare

Styrelsens beslut

Styrelsen beslutar att utse Mats Einarsson(V), att jämte ordförande
Gunilla Helmerson (M) justera dagens protokoll.

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
			

	Sammanträdesdatum	Paragraf
Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem	22 januari 2016	§ 2

Godkännande av föredragningslistan

Styrelsen beslutar att godkänna föredragningslistan.

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
			

	Sammanträdesdatum	Paragraf
Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem	22 januari 2016	§ 3

Information. AkSe – Arbetsterapeutisk kartläggning och Supported employment

Eija Ekström, projektledare, informerar om erfarenheter, framgångar och utmaningar från AkSe insatsen, samt hur insatsen utvecklats mellan åren 2006 – 2105, då insatsen övergick från samordningsförbundet till ordinarie verksamhet (IPS-team) i Botkyrka kommun. Även i Huddinge och i Salem pågår utveckling av IPS-team.

Verksamheten vänder sig till personer med psykiska funktionshinder. Inskrivningstiden är i genomsnitt 18 månader. Genom åren har cirka 150 personer kunnat fullfölja sitt deltagande i insatsen. De allra flesta har efter insatser gått till praktik (ca 100 personer) och arbete (cirka 40 personer). För närvarande är 14 personer aktuella för insatsen i Botkyrka IPS-team.

Överläggning

Under informationen yttrar sig Gunilla Helmersson (M), Mats Einarsson (V), Stig Bjernerup (L), Mathias Holmlund (Försäkringskassan), Elisabeth Bovin-Exner (M), Claudia Zamorano (Arbetsförmedlingen), Susanne Landin (Försäkringskassan), Elin Asplund, förbundschef, Hilda González, processtödjare. Efter detta förklaras informationen avslutad.

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
			

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka,
Huddinge och Salem

Sammanträdesdatum
22 januari 2016

Paragraf
§ 4

HBS 2016/8

Kanslitjänster 2016

Styrelsens beslut

1. Styrelsen beslutar att godkänna förslag till köp av tjänst av Huddinge kommun avseende förbundschef, processtödare/utvecklingsledare och administrativt stöd under 2016-2017.
2. Styrelsen beslutar att godkänna förslag att fortsatt hyra kanslilokal av Huddinge kommun.
3. Styrelsen beslutar att uppdra åt förbundschef att upprätta nödvändiga avtal.

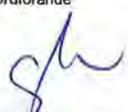
Sammanfattning

För 2016 föreslås kansliet bestå av motsvarande 2,5 heltidstjänster fördelat på en förbundschef (100 %), en utvecklingsledare (100 %) och en administratör (50 %) som köps via avtal från Huddinge kommun. Därutöver föreslås förbundet köpa tjänster i form av ekonomiadministration och sekreteraruppdrag från Huddinge kommun.

Förbundet hyr en kanslilokal på Patron Pehrs väg 8 i Huddinge C av Huddinge kommun.

Överläggning

I ärendet yttrar sig Gunilla Helmerson (M), Elin Asplund, förbundschef. Efter detta förklaras överläggningen avslutad.

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
			

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka,
Huddinge och Salem

Sammanträdesdatum
22 januari 2016

Paragraf
§ 5

HBS 2016/7

Beslut om finansiering av insatser 2016

1. Styrelsen beslutar att godkänna ansökningar om medel till projekten och insatser under 2016 med totalt 16 888 000 kr.
2. Styrelsen beslutar att uppdra åt förbundschef att teckna nödvändiga avtal med huvudmännen för respektive insats/projekt.

Sammanfattning

Samordningsförbundet Botkyrka Huddinge Salem föreslås fortsätta finansiera nio av tio pågående projekt/insatser riktade till individer med samordnade rehabiliteringsbehov. Syftet med projekten/insatserna är att möjliggöra stöd som leder till att medborgare med samordnade rehabiliteringsbehov ökar förmågan till egen försörjning genom att studera/arbeta.

Därutöver föreslås förbundet stödja samverkan och metodutveckling i form av kompetenshöjande och strukturpåverkande aktiviteter riktade till personal på medlemsmyndigheterna och metodstöd i Individual Placement and Support (IPS)/Supported Employment (SE).

Överläggning

I ärendet yttrar sig Gunilla Helmerson (M), Stig Bjernerup (L), Robert Aslan (S), Mathias Holmlund (Försäkringskassan), Claudia Zamorano (Arbetsförmedlingen), Susanne Landin (Försäkringskassan), Elin Asplund, förbundschef. Efter detta förklaras överläggningen avslutad.

Beslutet delges

Projekt/insatsägare

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Ultdragsbestyrkande: datum och signatur
			

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka,
Huddinge och Salem

Sammanträdesdatum

22 januari 2016

Paragraf

§ 6

HBS 2016/6

Inriktningsbeslut för ansökan om projektmedel från Europeiska Socialfonden tillsammans med länets övriga samordningsförbund

Styrelsens beslut

1. Styrelsen beslutar att ge förbundschef i uppdrag att samarbeta med övriga samordningsförbund i länet och slutföra gemensam ESF-ansökan och leda det lokala arbetet under analys- och planeringsfasen 2016.
2. Styrelsen avsätter 200 tkr som medfinansiering under analys- och planeringsfasen 2016.

Sammanfattning

Länets samordningsförbund kommer tillsammans med Coompanion i Stockholms län att lämna in en gemensam ansökan om projektmedel till Europeiska socialfonden (ESF). Projektets huvudinriktning är att utveckla förrehabilitering i samverkan mellan myndigheter. Totalt kommer projektet omfatta 2200 deltagare, där målgruppen definieras som kvinnor och män som är arbetslösa eller står särskilt långt från arbetsmarknaden på grund av en sammansatt problematik. Projektet ska också rikta sig till anställda i arbetsintegrerande sociala företag.

Samordningsförbundet Östra Södertörn kommer agera projektägare och där länets samordningsförbund ingår med vardera ett eller flera delprojekt. I Botkyrka, Huddinge och Salem kommer delprojektet att omfatta ca 500 deltagare.

Målet med projektet är att bidra till att målgruppen kommer i arbete, utbildning, arbetsmarknadspolitiskt program eller kommer närmare arbetsmarknaden. Projektet förväntas också bidra till att samordningsförbundens uppdrag och roll stärks och att arbetsintegrerande sociala företag utvecklas för att bättre ta emot och rusta personer med behov av arbetsrehabilitering och möjliggöra en breddad arbetsmarknad för målgruppen.

Total projektkostnad för Samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge, Salem beräknas till 33 000 000 kronor varav ESF tillskjuter medel motsvarande 22 000 000 kr. Under analys- och planeringsfasen 2016 beräknas kostnaden för Samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge, Salem uppgå till 200 000 kr.

Signaturer:

Ordförande

Justerare

Utdragsbestyrkande: datum och signatur

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem	Sammanträdesdatum 22 januari 2016	Paragraf § 6 forts.
--	--------------------------------------	------------------------

HBS 2016/6

Överläggning

I ärendet yttrar sig Gunilla Helmerson (M), Stig Bjernerup (L), Mathias Holmlund (Försäkringskassan), Elin Asplund, förbundschef. Efter detta förklaras överläggningen avslutad.

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
			

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salem	Sammanträdesdatum 22 januari 2016	Paragraf § 7:a
--	--------------------------------------	-------------------

HBS 2015/5

Anmälningssärende: Anmälan av protokolljustering, styrelsens sammanträde den 27 november och 18 december 2015

Styrelsens beslut

Styrelsen beslutar att anteckna anmälan av förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salems protokoll från den 27 november och 18 december 2015 till protokollet.

Sammanfattning

Protokoll från samordningsförbundets styrelsesammanträde den 27 november och 18 december 2015 har skickats ut till styrelsen innan detta möte.

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
			

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka,
Huddinge och Salem

Sammanträdesdatum
22 januari 2016

Paragraf
§ 7:b

**Anmälningssärende: Anmälan av protokolljustering,
Beredningsgruppens minnesanteckningar sammanträde den
15 januari 2016.**

Styrelsens beslut

Styrelsen beslutar att anteckna anmälan av beredningsgruppen för samordningsförbundet Botkyrka, Huddinge och Salems minnesanteckningar från den 15 januari 2016 till protokollet.

Sammanfattning

Minnesanteckningar från samordningsförbundets beredningsgrupps sammanträde delas ut till styrelsen.

Överläggning

I ärendet yttrar sig Gunilla Helmerson (M), Elin Asplund, förbundschef. Efter detta förklaras överläggningen avslutad.

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
			

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka,
Huddinge och Salem

Sammanträdesdatum

22 januari 2016

Paragraf

§ 8 a, b, c

Informationspunkter

A. Nationell Finsamkonferens 5 - 6 april 2016

Styrelsen kommer att representeras av i ordning följande ledamöter:
Gunilla Helmerson (M), Mats Einarsson (V) och Mathias Holmlund
(Försäkringskassan).

B. Nationella Nätverket för Samordningsförbund (NNS) årsmöte den 5 april 2016

Elin Asplund, förbundschef, informerar om att motioner och nomineringar till NNS årsmöte den 5 april 2016 snarast bör lämnas till kansliet så att de kan beredas inför nästkommande styrelsemöte.

C. Möjlighet att söka ofördelade medel för förstärkt stöd till långtidssjukskrivna och unga med aktivitetsersättning

Elin Asplund, förbundschef, informerar att det finns ofördelade medel att söka och vilka kriterierna är för ansökan om dessa medel.

Överläggning

Under informatioen yttrar sig Gunilla Helmerson (M), Mats Einarsson (V), Mathias Holmlund (Försäkringskassan). Efter detta förklaras informationen avslutad.

Beslut: Styrelsen beslutar att uppdra till:

- kansliet och beredningsgruppen, att skriva fram en ansökan
- presidiet, att ansöka om de ofördelade medel

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
			

Förbundsstyrelsen samordningsförbundet Botkyrka,
Huddinge och Salem

Sammanträdesdatum
22 januari 2016

Paragraf
§ 9

Övriga frågor

Elin Asplund, förbundschef, delar ut Folkhälsorapport 2015 och Finsam - en uppföljning av finansiell samordning av rehabilitering.

Elin Asplund, förbundschef, påminner om och hälsar styrelsen välkommen till frukostmöte 9/2 2016, i Huddinge. Temat är samverkan kring personer som är sjukskrivna men saknar sjukpenninggrundande inkomst.

Elin Asplund, förbundschef, påminner om att nästa styrelsemöte äger rum torsdagen den 17 mars, klockan 08:30-12:00.

Signaturer:	Ordförande	Justerare	Utdragsbestyrkande: datum och signatur
			

13

Minnesanteckningar från dialogforum (SN 2016:39)

Beslut

Socialnämnden har tagit del av minnesanteckningarna.

Respektive dialogforum informeras om socialförvaltningens arbete med de frågor som tas upp i minnesanteckningarna.

Ärendet

Dessa minnesanteckningar anmäls till nämnden:

Alby dialogforum – minnesanteckningar 2015-04-07 (Tema: Kvinnors fritid)

Hallunda-Norsborg dialogforum - minnesanteckningar 2015-11-24 (Tema: Ung och trygg i Norsborg)

2015-04-07

Referens: Alexander Szögi

Alby Dialogforum – Kvinnors fritid

Dag och tid 7 april kl. 18

Plats Alby bibliotek

Närvarande

Ledamöter i dialogforum

Shakhlo Altieva (MP),
ordförande
Diana Hildingsson (S)
Sikander Butt (S)
Mehmet Kullbay (M)
David Abid (M)
Urban Koistinen (S)
Marit Strand Pettersen (V)
Larsgösta Almgren (TuP)
Per Ahlin (SD)
Stefan Eriksson (S)
Milojka Vratonjic (S)

Medborgare

Fem män, tio kvinnor

Övriga

Mattias Lidström,
föreningskonsulent kultur- och
fritidsförvaltningen
Alexander Szögi, kommunikatör
Dennis Latifi, områdesutvecklare

Ej närvarande

Minnesanteckningar från dialogmöte i Alby om kvinnors fritid.

På mötet medverkade kultur- och fritidsförvaltningen representanter för föreningen Fanzingo och den nya ungdomsverksamheten Albys hjärta på Albyvägen 7.

2015-04-07

Mattias Lidström, föreningskonsulent

Mattias Lidström är föreningskonsulent hos Botkyrka kommun, Han berättar att andelen tjejer som deltar vid kommunens fritidsverksamheter är svagt ökande. Flest tjejer deltar i aktiviteter och verksamheter för yngre.

Lokaler är viktiga för hur människor känner sig välkomna på aktiviteter.

Fritidsverksamheten arbetar med olika metoder för att fler tjejer ska delta i aktiviteter. Bland annat jobbar man med aktiviteter avsedda för tjejer respektive killar. Målet är att alla aktiviteter ska kunna vara öppna för alla.

- Vad är spontanidrott?

Svar: Många föreningar har spontanarrangemang där det inte finns krav på deltagande över tid för att få vara med. Men det är lika viktigt med utbildade ledare och en organisation bakom.

- Det är viktigt att ge tjejer möjlighet att få delta i aktiviteter, att få ta plats.

Alby fritidsgård

Fuat Nuyan är verksamhetsansvarig för ABF:s fritidsgårdar i Botkyrka-Salem. Han berättar att Alby fritidsgård alltid varit välbesökt med en stor andel tjejer på olika aktiviteter. Samarbetar med Fanzingo, Socialförvaltningen med flera.

Praktiskt arbetar verksamheten med flera kvinnliga ledare. Det har visat sig viktigt för att skapa en miljö där tjejer känner sig välkomna.

Fritidsgårdens nya lokaler på Albyvägen 7 har planerats för att skapa en miljö som är välkomnande för tjejer.

Alby fritidsgård arbetar med flera små projekt. Projekt är ett bra sätt att locka till sig olika grupper. Så att människor får möjlighet att förverkliga sina egna idéer och ta ansvar för sin egen fritid. Det är en väldigt bra verksamhet som lockar nya människor till fritidsgården. Tyvärr har verksamheten inte tillgång till lokaler som behövs för exempelvis dansprojekt. Det är en begränsning.

Alla som besöker fritidsgården har möjlighet att ge förslag till nya aktiviteter och verksamheter.

2015-04-07

Fanzingo

Emma Dominguez från Fanzingo har tidigare arbetat hos Alby fritidsgård och jobbar med ett projekt som syftar till att engagera unga kvinnor i Alby. Projektet samarbetar med föreningar för att stödja aktiviteter som riktar sig till tjejer. Exempelvis Rei Botkyrka som har träningsaktiviteter för tjejer och kvinnor.

Den största satsningen heter Systemskap Norra B som är ett nätverk för engagerade kvinnor och tjejer i Botkyrkas norra kommundelar. Målgruppen är tjejer och kvinnor från 13 år. Man träffas ett par gånger om året för att nätverka och samtala.

Fanzingo jobbar också med Alby-festivalen och har en projektgrupp med en stor andel kvinnor. Syftet är att engagera unga kvinnor.

Övriga frågor och synpunkter

- Kommunen har utformat sitt föreningsstöd så att aktiviteter för kvinnor får extra ekonomiskt stöd men hittills har det inte haft någon stor effekt.

- Hur mycket föreningsstödspengar fördelas mellan killar och tjejer?

Svar: I kommunens budget får tjejer mer stöd men eftersom det är upp till föreningarna att driva verksamheten så ser verkligheten annorlunda ut. Föreningarna driver verksamhet som domineras av killar.

- Finns det motstånd i familjer mot att släppa iväg tjejer på verksamheter?

Svar: Så kan det vara. På Alby fritidsgård bjuder vi in föräldrar och finns tillgängliga för frågor så att föräldrarna känner sig trygga med att fritidsgården är en trygg plats.

- Kan fritidsgården erbjuda löpning och annan idrott för unga tjejer?

Svar: Löparakademien är kontaktad och det är ny verksamhet på gång.

- Jobbar kommunen på något sätt med att utveckla och stärka kvinnliga ledare?

Svar: Kommunen samarbetar med Sisu med att erbjuda kompetensutveckling. Men kommunen kan inte gå in och styra för mycket.

- Fanzingo har arbetat med stärka unga kvinnliga ledare.

- Det finns ett flertal föreningar som nyligen startats av tjejer och kvinnor.

- Det är svårt med aktiviteter för kvinnor som är ensamstående eftersom barnpassning inte alltid finns tillgängligt.

- Aktiviteter på kvällstid är problematiskt eftersom jag som kvinna måste vara hemma med barn.

- Fritidsgården kan nog engagera unga som barnpassare.

2015-04-07

- I Fittja är det populärt att gå på Fittjabadets öppettider för kvinnor.
Är det möjligt att utöka?

Svar: Kultur- och fritidsnämnden har beslutat att utöka öppettiderna på Fittjabadet. Det brukar komma ett 60-tal kvinnor på de öppettiderna.

Avslutning

En viktig synpunkt från mötet är svårigheten för kvinnor som har barn att få tid till att exempelvis gå och träna eftersom det förutsätter att någon tar hand om barnen och att det inte alltid är möjligt. Politikerna i Alby dialogforum diskuterar hur dialogforum kan nå ut till fler Albybor. Nästa aktivitet kommer att ske på Albydagen i maj månad. Då ska politikerna vara mer uppsökande och gå runt för att prata med Albybor. Minnesanteckningarna skickas till kultur- och fritidsnämnden och socialnämnden.

2015-11-24

Referens
Alexander Szögi

Hallunda-Norsborg dialogforum - Ung och trygg i Norsborg

Dag och tid Tisdag 24 november 2015

Plats Karsby International School, Norsborg

Närvarande Jean-Pierre Zune (S) Medborgare: fyra män,
Leyla Öztürk (S) tre kvinnor.
Anton Ishak (S)

Firel Danho (S)

Erik Jon-And (V)

Mahir Yilmaz (M)

Kevin Kors (MP)

Yusuf Aydın (KD)

Daulat Ramtri (M)

Anna Viding (Uf)

Martin Persson (AVUX)

Christina Sehlen Lopez

(Soc)

Ceylan Holago (KoF)

Göran Ekevär (KoF)

Tomaj Keyvani,
områdesutvecklare

Alexander Szögi,
kommunikatör

Ahmad Azizi, demokratiut-
vecklare

Ej närvarande Kristoffer Szubzda (SD)

Kjell Sjöberg (TUP)

2015-11-24

Minnesanteckningar från dialogmöte i Karsby International School om unga vuxna i Norsborg. På mötet pratade boende i Norsborg med tjänstemän om kommunen om svårigheter för unga att klara utbildning och få jobb.

Inledning

Jean-Pierre Zune (S) hälsar alla välkomna och låter alla presentera sig.

Firel Dahno berättar om den nya mötesplatsen på Höders väg. Verksamheten har varit igång under ett års tid och är i grunden bra men kan utvecklas. Firel berättar att det är många unga som lever i utanförskap. De har inte slutfört skolan, är arbetslösa och har låg tillit till samhället.

Martin Persson, chef för Jobbcenter

Jobbcenters verksamhet syftar till att stödja medborgare som är arbetslösa. Personalen satsar på att arbeta utåtriktat i olika områden i kommunen för att knyta kontakter.

Jobbcenter har anställt ett antal personer för att hjälpa till att skapa nätverk i bland annat Norsborg.

Utbildningsförvaltningen

Utbildningsförvaltningen berättar att deras verksamhet syftar till att unga ska få en utbildning som leder till jobb. Yrkesutbildningarna är viktiga och då särskilt de moment som är till för praktik på arbetsplatser.

Resultaten i Botkyrkas grundskolor blir bättre och bedöms inte vara i behov av extra stöd från staten.

Karsby International Schools resultat påverkas i stor utsträckning av att många elever inte har gått hela sin skolgång i Sverige. Det påverkar elevernas genomsnittliga resultat. Skolan satsar på att stärka kuratorsverksamheten, erbjuder läxhjälp. Ett problem som rektorn beskriver är att det generellt råder brist på lärare och specialpedagoger i samhället.

2015-11-24

Frågor och synpunkter

- Varför tar det lång tid för många unga vuxna att komma in på vuxenutbildningen?
Svar: de som saknar betyg är prioriterade till vuxenutbildningen vilket gör att det blir hög konkurrens om utbildningsplatserna.
- Det finns en stor skillnad mellan olika delar av Norsborg. Södra Norsborg, det vill säga höghusområdet har betydligt lägre genomsnittlig årsinkomst än i norra Norsborg i riktning mot Hallunda.
- Problemet i Norsborg är brist på trygghet. Det gör att unga inte verkar i sitt bostadsområde på samma sätt som i tryggare områden. Rädslan har blivit större med tiden. Många föräldrar vill inte släppa ut sina elever på kvällarna.
- I Norsborg måste man anstränga sig väldigt hårt som ung för att inte hamna fel. Man måste ha en viss inställning och ork för att klara skolan och få jobb. Om det händer något i ens liv som är svårt blir det svårare att klara av skolan.
- Jag har jobbat i fyrtio år med unga i Norsborg. Unga som är engagerade i något meningsfullt blir mer produktiva i skolan och får jobb. Föreningslivet är ett viktigt komplement till skolan under uppväxten.
- De som hänger i centrum och gör dummasaker har förflyttat gränserna för vad som är ok. Det skapar stor otrygghet.
- Svenska språket är väldigt för att lyckas i skolan. Det är avgörande.
- Det finns ett antal personer i området som har visat att de kan vara våldsamma och det skapar mycket otrygghet. Flera av våra elever får inte vistas ute på kvällar för sina föräldrar. Det är inte bra för området. Många familjer flyttar från området och nya familjer flyttar in så det är stor omsättning på elever i skolan.

2015-11-24

- Botkyrka kommun är duktig på att hitta på en massa roliga och innovativa projekt men man borde satsa på kärnverksamheterna skola, socialtjänst med mera istället.

- Vilka är det viktigaste åtgärderna som skulle behövas i området?

Svar: fritidsaktiviteter är viktigt. Kommunen erbjuder fritidspeng till familjer som får försörjningsstöd men det är få som söker det. Det behövs fler specialpedagoger eftersom det är många elever stort stödbehov. Botkyrkas lärarlöner måste höjas eftersom vi konkurrerar om lärare med kommuner som erbjuder högre lön.

- Som förälder känner jag att det är väldigt stökigt runt mina barn. Det påverkar mina barn negativt och stör deras utveckling.
- Det vore bra om Norsborgs centrum kunde byggas om på ett sätt för att minska otryggheten. Gången genom centrum är väldigt otrygg.
- Det vore bra att stödja unga ekonomiskt för att de ska kunna delta i fritidsaktiviteter. Oavsett om deras föräldrar får ekonomiskt bistånd eller inte. Föreningslivet borde bli informerade om detta så kan de informera föräldrarna.
- Åldersgränsen på fritidsgården är viktig. De som är äldre behöver en egen mötesplats. Skolorna måste sätta gränser. Orosanmälningar när ett barn far illa är väldigt viktigt. Vi kan inte skylla allt på polisen men det känns som de har gett upp, eller dragit sig härifrån.
- Entreprenörerna som är upphandlade för att städa skolornas lokaler och skolgårdar sköter inte sitt uppdrag. De som inte sköter sina uppdrag måste sägas upp.

Avslutning

En viktig diskussion på mötet handlade om fritidspeng till personer och familjer som får försörjningsstöd. Om fler medborgare blir medvetna om att det finns kommer fler unga i riskzonen kunna få fler meningsfulla aktiviteter. Om föreningslivet blir involverat i arbetet med att informera familjer om detta kommer fler att känna till stödet. Flera medborgare lyfte fram att kommunen borde prioritera sina kärnverksamheter för att skapa social trygghet för medborgarna. Minnesanteckningarna skickas till arbetsmarknads- och vuxenut-

2015-11-24

bildningsnämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden, kultur- och fritidsnämnden.

14

Anmälan av delegationsbeslut (SN 2016:13)

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärende

Dessa delegationsbeslut anmäls till nämnden.

Förvaltningschef

Ansökan om antagning i hemvärdet SN 2016:35, SN 2016:36

Socialnämndens ordförande

Beslut om tillstånd enl 8 kap 2 § alkohollagen för servering av alkoholdrycker till allmänheten

Byggnadsföreningen Heijmdal i Tumba, Tumbascenen 2016-02-10, 2016-02-13, 2016-02-25, 2016-02-28, 2016-03-05, 2016-03-11, 2016-03-13, 2016-04-02, 2016-04-03, 2016-04-10, 2016-04-16, 2016-04-24, 2016-04-30

Alkoholhandläggare

Beslut om tillstånd enl 8 kap 2 § alkohollagen för servering av alkoholdrycker till slutet sällskap

Norrmalms Allservice AB, Subtopia 2016-03-27

15

Anmälningssärenden (SN 2016:11)

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Dessa ärenden anmäls till nämnden:

Omvärldsanalys KOMMER SENARE

Revisionsskrivelse: granskning av system för budgetansvar och attest SN 2016:38

§ 30 KS Internkontrollplan 2016, kommunstyrelsens övergripande ansvar (KS/2015:849)

Socialförvaltningen: Tillsyn av serveringstillstånd 2015

Södertörns brandförsvarsförbund: Rapport Krishantering Socialförvaltningens Botkyrka kommun

KS ordförandebeslut (KS/2016:79): Godkännande av tjänsteresa till USA (KS/2016:79)

KF § 189 Ny budget- och uppföljningsprocess (KS/2015:791)

KF § 2 Prövnings- och tillsynsavgifter för serveringstillstånd (KS/2015:866)

Rapportering enligt Lex Maria SN 2016:21 (i sekretessdelen)

16

Förvaltningschefen informerar

Beslut

Socialnämnden har tagit del av informationen.

Ärendet

Socialchef Marie Lundqvist informerade om aktuella frågor.